Poštnina plačana v gotovini

Leto IX, št. 292

Ljubljana, petek 14. decembra 1928

Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—, za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon št. 2074 in 2075, ponoči tudi št. 2074.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 2056.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 2498

Podružnici: Maribor, Aleksandrova št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180, Wien, Nr. 105.241.

Pozor na nove „Jutrove" telefonske številke!

Glej objavo na 2. strani!

Ljubljana, 13. decembra.

Vse volilne prognoze za Romunijo so se strinjale v napovedi, da bo nacijonalno-caranistična vlada dobila v volitvah zanesljivo večino. Volilni izid je dal prognozam prav v vsem obsegu; vlada je dobila tako večino, da opozicijonalne skupine v parlamentu prav nič ne pomenijo in se ni treba režimu nanje niti najmanj ozirati.

Pri romunskih razmerah se ni treba temu prav nič čuditi. Oni, ki so postavljali prognoze, so mogli biti celo povsem površno informirani o odnošajih med strakami ter o razpoloženju med volilci, pa se jim kljub temu ni bilo bati, da podado napačne napovedi. Saj je dovolj znana praksa, da dobi v Romuniji vsaka vlada večino, samo da vodi sama volitve. Tako je dobil svojčas ogromno večino Averescu, kljub temu, da je imel dotlej le neznatno število poslancev za seboj. Brž nato je vodil volitve Bratianu in liberali so dobili ogromno večino, Averescovi pristaši pa so mogli spraviti komaj še svojega vodjo v parlament.

Maniu je zbral na svojo stran tako ogromno večino volilcev, da mu pripade po dosedanjih poročilih 85 odst. vseh mandatov, če ne morda več. V soglasju z dosedanjo tradicijo se je skrčila ogromna armada liberalnih poslancev na 12 mandatov, ki jih je mogel rešiti Bratianu. Od ostale opozicije sta samo Avarescu in Jorga spravila malenkostno število pristašev v parlament, še to pa seveda le zaradi koalirane udeležbe. Vse ostale opozicijonalne stranke niso spravile niti toliko volilcev k svojim listam, da bi bile reprezentirane v zbornici. Razen pravih nacijonalnih caranistov so dobili mandate le oni politiki, ki so bili v koaliciji z vlado.

Na prvi pogled tedaj romunske volitve niso prinesle ničesar novega, marveč le potrdile staro pravilo. Zdi se pa, da je v stvari vendarle razlika in da je vlada dosegla več nego običajno romunske vlade. Nacijonalno-caranistična stranka je namreč tudi pri zadnjih volitvah, dasi je bila v opoziciji, dobila razmeroma veliko število glasov, gotovo za romunski volilni sistem zelo visoko število. V tem moramo videti dokaz, da je bila tudi takrat med narodom mnogo trdneje zasidrana nego ostale stranke. Dalje je bila to stranka, ki je za časa liberalnega režima uprizorila tako odločno borbo zoper vlado, kakor še nobena romunska opozicijonalna stranka. Tega bi prav gotovo ne bila mogla storiti, ako ne bi mogla računati brezpogojno na ogromne množice prebivalstva. Njeni silni shodi so pričali, da jej kmečke mase zaupajo in da ima simpatije tudi v inteligentnih krogih. Ostali opozicijonalni voditelji so vselej, kadar jih je prememba režima in z njo združene volitve potisnila v brezpomembno opozicijo, vztrajali mirno ob strani, niso mogli niti misliti na to, da bi z mitingi in slično propagando mobilizirali mase za svoje politične zahteve, marveč so enostavno čakali, kdaj jih srečna ura zopet pozove na vlado, z gotovostjo, da jih volilni mandat zopet retablira.

Ta dejstva se ne morejo prezreti, zato je nujno računati s tem, da je volilni uspeh nacijonalno - caranistične strnake mnogo več nego običajni romunski volilni uspeh in da je zares zmaga razpoloženja in stremljenj romunskega prebivalstva ter zmaga določenih političnih idej.

Inozemski poročevalci so javljali te dni, da so bile volitve zares svobodne in da vlada opozicijonalne volilne kampanje ni niti najmanj ovirala. Nimamo seveda kriterija, da bi kontrolirali ta poročila, ali iz gornjih izvajani izhaja povsem logično, da volilna svoboda vladni stranki ni mogla biti škodljiva in da je tedaj ni bilo treba omejevati.

Sedaj je nastopila doba, ko bo nacijonalno-caranistični stranki treba izvesti v praksi to, kar je doslej oznanjala v teoriji. To bo vsekakor precej težavnejša stvar in seveda šele odločilna preiskušnja. Upajmo, da jo bo demokratična kmečka stranka dobro prestala.

Dr. Korošec proti hrvatskemu županu

Zagreb, 13. dec. č. V «Narodnem Valu» izjavlja župnik iz Vojnega Križa g. Juraj Tomac, da je beograjsko ministrstvo brzojavno naročilo davčnemu uradu v Kutini, naj s 1. decembrom t. l. ustavi vse prejemke. Kakor znano je župnik Tomac na odredbo velikega župana, da mora služiti 1 decembra povodom 10letnice obstoja naše države svečano službo božjo, vrnil prejeti dopis sreskemu poglavarju s pripombo, da to odredbo ne smatra za umestno z ozirom na dogodke 20. junija.

Italija odklanja obnovo prijateljskega pakta z Jugoslavijo?

„Naša pota se ločijo in o obnovi pakta ne more biti niti govora." – Italija noče vezanih rok za svobodno akcijo

Beograd, 13. decembra, r. «Politika» objavlja iz Rima naslednjo vest:

Član glavnega fašističnega sveta je v širši rimski družbi predočil odnošaje med Italijo in kraljevino Jugoslavijo takole:

«V kratkem bo napočil skrajni rok za obnovo pakta prijateljstva med Italijo in Jugoslavijo. Niti z ene, niti z druge strani še niso bili storjeni kaki koraki v smislu obnove rimskega pakta, ki poteče 27. januarja 1929. l. Možno je, da v tem pogledu sploh ničesar ne bo storjeno, vsaj ne z uradne strani. Mi se dobro zavedamo, kaj bi obnova tega pakta stvarno pomenila in kako bi bile ž njim Italiji vezane roke za svobodno akcijo. Naš režim je ustaljen; o tem ne dvomi več niti najbolj odkrit nasprotnik fašizma. Mi hočemo, kakor je te dni dejal Mussolini v parlamentu, dobro paziti, komu poklanjamo svoje prijateljstvo. Naša pota se ločijo od jugoslovenskih in zato ni govora o kaki obnovi pakta o prijateljstvu.

Delni rezultati rumunskih volitev

Po doslej znanih rezultatih je dobila vlada 345 mandatov, liberalci 14, Madžari 10, Jorgova koalicija pa 4. — Ostale stranke niso dosegle količnika

Bukarešta, 13. decembra h. **Dosedaj so znani volilni izidi iz 45 volilnih okrožij. Po teh izidih so dobili narodni zaranisti 69.23 odst., liberalci 5.06, koalicija Jorga-Averescu 2.13, antisemiti 1.17, komunisti 0.09, stranka dr. Lupua 2.05. Še neznani rezultati ne bodo bistveno vplivali na izid volitev. Po nocojšnjih vesteh je dobila vlada 345 mandatov, liberalci 14, dr. Lupu in koalicija Jorga-Averescu po 4, madžarska stranka pa 10 mandatov. Kasneiši izidi lahko izpremene rezultat volitev samo še v korist vlade.**

Bukarešta, 13. decembra, d. Romunske volitve so se vršile v znamenju popolne svobode, kar je bilo doslej v Romuniji naravnost nezaslišano. Kljub temu pa udeležba volilcev ni bila obilna. Mir je bil v vsej državi vzoren in notranje ministrstvo ni prejelo niti ene pritožbe zoper nasilstva nad opozicijo, kar je za Romunijo nekaj povsem novega. Vlada je zmagala na celi črti in liberalci so izšli iz volitev znatno slabši, nego se je pričakovalo. Končni rezultati bodo predvidoma znani šele v petek dopoldne. Po dosedanjih vesteh je dobila vlada v Bukarešti 60 do 65, liberalci pa 15 do 20 odst. glasov, ostali glasovi so bili razcepljeni med komuniste in antisemite ali pa so odpadli na stranko Cuse, Averescua in Jorge. V okrožju Ilfov v okolici Bukarešta je na devetih voliščih bilo oddano za vlado 13.354, za opozicijo pa 1641 glasov.

Še slabše se je godilo opoziciji na Sedmograškem, kjer v nekaterih krajih kakor da ni nastopila. V Argesu, volilnem okrožju Vintille Bratianua, je dobila vlada 80 do 85, liberalci 10, ostale stranke pa 5 do 10 odst. vseh oddanih glasov. Iz volilnega okraja bivšega notranjega ministra Duce so znani rezultati s sedmih volišč. Vlada je tu dobila 5009, liberalci 920, dr. Lupu 290, Averescu in Jorga skupaj 240 glasov.

Delna rekonstrukcija češkoslovaške vlade

Radi bolezni ministrskega predsednika Švehle bo začetkom januarja prišlo do delne rekonstrukcije vlade. — Obenem bo razčiščena pozicija dr. Beneša

Praga, 13. decembra d. Kljub zatrjevanju, da izid deželnozborskih volitev ni izpremenil položaja vlade, se v političnih krogih vendarle znova razpravlja o potrebi rekonstrukcije kabineta. Zlasti se zopet naglaša potreba po končni ureditvi zasedbe mesta vladnega predsednika, ki ga zaradi težke bolezni Švehlove opravlja kot namestnik msgr. Šramek. Tej želji je dal izraza tudi predsednik republike, češ naj se vprašanje predsednika vlade definitivno reši do srede januarja, obenem pa se naj razčisti položaj zunanjega ministra dr. Beneša. Za mesto predsednika vlade pride v poštev dosedanji vojni minister Udržal, pojačanje pozicije dr. Beneša v vladi pa bi se izvršilo na ta način, da bi se pritegnili v koalicijo odnosno v vlado zastopniki narodnih socijalistov. Ako bi narodni socijalisti s tem ne bili zadovoljni, bo najbrž prišlo do uradniške vlade in do razpisa novih volitev. Na vsak način pa bo dr. Beneš še nadalje ostal zunanji minister.

Praga, 13. decembra h. Poslanska zbornica je imela danes svojo prvo sejo po deželnozborskih volitvah. Predsedstvo zbornice je sporočilo, da bo vlada na prihodnji seji, ki se bo vršila v torek, podala svojo izjavo, nakar bo takoj pričela politična debata, še preden bo začela razprava o noveli glede socijalizacije. Socijalisti so zahtevali, naj poda vladno izjavo namestnik ministrskega predsednika Švehle dr. Šramek, kar pa je neizvedljivo.

Zbornica je med drugim razpravljala o trgovinski pogodbi z Belgijo. Ob tej priliki je socijalni demokrat dr. Masek ostro napadal vlado zaradi trgovinske pogodbe z Jugoslavijo. Povdarjal je, da so vse druge države znižale carine, samo Češkoslovaška ne, zaradi tega tudi Češkoslovaška ne more skleniti pogodbe niti z državo, ki ji je tako blizu, kakor je Jugoslavija.

Seja je potekla brez vsakega incidenta. Splošno je v zbornici prevladovalo mnenje, da stoji vlada pred rekonstrukcijo. Republikanci pa vstrajajo na stališču, da se načne vprašanje novega ministrskega predsednika šele tedaj, ko bo Švehla sam dal inicijativo zato. Dokler se to ne bo zgodilo, smatrajo republikanci sedanji kabinet kot kabinet svojega predsednika Švehle.

Danes je predsednik Masaryk sprejel odposlanstvo republikanske stranke. Predsednik republike je izjavil temu odposlanstvu, da vprašanje glede novega ministrskega predsednika ne bo rešil brez odobritve največje stranke. Popoldne je predsednik republike sprejel odposlanstvo socijalnih demokratov. Jutri pa bo sprejeta delegacija narodnih socijalistov pod vodstvom poslanca Klofača. Kakor doznava vaš poročevalec iz poslanskih krogov, rekonstrukcija kabineta ni aktualna. Izvršile se bodo sicer gotove izpremembe, vendar pa še na tako hitro.

Angleškemu kralju gre na bolje

Sinoči je bila izvršena operacija, da so odstranili gnoj v pljučih in s tem preprečili nadaljno infekcijo. — Bolnik se počuti bolje

London, 13. decembra (lod) Davi je bil izdan v buckinghamski palači nastopni komunike: »Kralj je danes nekoliko spal. Splošno stanje je zadovoljivo. Slabost je znatna, vendar je pulz nespremenjen.

Snočni komunike pravi, da se je operacija, s katero se je odstranilo gnojne izlive iz desnih pljuč, odlično posrečila in da je kraljevo zdravstveno stanje zadovoljivo. Razen dr. Heweta so po polnoči zapustili vsi zdravniki buckinghamsko palačo.

Operacija, ki jo je kralj razmeroma dobro prestal, je bila zelo težke narave. Ko so zdravniki ugotovili, kje se nabira gnoj, je sloviti londonski kirurg Sir Hugh Rigby med lokalno anestezijo prerezal kralju mesnate dele na desnih prsih in napeljal v gnojno ognjišče cevko, po kateri je gnoj počasi odtekal. Zaradi te cevke je moral operater izrezati tudi košček rebra, dolg kake tri centimetre. S tem je odstranjena možnost, da bi se gnojna materija širila še dalje po pljučih, povzročala nadaljno gnojenje in slabila srce. Iz okoliščine, da so zdravniki kljub težkemu stanju pacijenta podvzeli opasno operacijo, se sklepa, da morda kraljevo stanje le ni tako, da bi bilo okrevanje izključeno. Splošna infekcija je pri bolniku na nepojmljiv način prenehala, tako da je možno ukreniti uspešne mere proti lokalni infekciji.

London, 13. decembra. (lo.) Danes popoldne je bil izdan uradni komunike, ki pravi, da se je stanje kralja nadalje poboljšalo. Princezinja Mary je izjavila, da je zdravstveno stanje kralja zadovoljivo. Zdravniški krogi povdarjajo, da obstoja za kraljevo zdravje še vedno bojazen, ker je kralj zaradi včerajšnje operacije zelo oslabel. Jasnost bodo prinesli prihodnji dnevi, ki bodo pokazali, ali je kralj toliko močan, da bo premagal oslabelost, ki je nastopila vsled operacije. Zdravniki so dolgo časa oklevali, predno so se odločili za operacijo. Pred operacijo so se posvetovali s kraljico in valeškim princem.

Nad 1 milijon brezposelnih v Nemčiji

Berlin, 13. dec. (be.) Zaradi zadnjih velikih konfliktov v nemški industriji je število brezposelnih zelo narastlo. V drugi polovici novembra se je zvišalo število brezposelnih za 25 odst. in je prekoračilo en milijon oseb. K temu je treba prištevati še one, ki uživajo podporo iz fonda za industrijske krize.

Poskus novega približanja med radikali

Aca Stanojević se je baje ustrašil vukičevićevskih groženj. – Ugibanja o taktiki dr. Spaha. – Rodbinski praznik na dvoru

Beograd, 13. decembra, p. Vsled današnje krstne slave kralja Aleksandra, ni bilo v prestolnici nobenih političnih dogodkov in na dvoru tudi nikakih avdijenc. Pač pa so imeli seje razni skupščinski odbori, v prvi vrsti finančni, ki je razpravljal o proračunu.

Zunanji minister dr. Marinković odpotuje 19. t. m. v inozemstvo zaradi zdravljenja.

Sinočnja seja ožjega glavnega odbora radikalne stranke, na kateri se je razpravljalo o izvolitvi treh članov predsedstva glavnega odbora, je izzvala med poslanci radikalne stranke, ki pripadajo Vukičevićevi struji, veliko burjo. Vukičevićevci izjavljajo, da bi pomenilo imenovanje izrazitih pašićevcev v glavni odbor definitiven casus belli. Zdi se, da je to danes čutil tudi Aca Stanojević, zaradi česar je izjavil novinarjem, da bi bil pripravljen kandidirati na mesto prvega podpredsednika Ljubo Živkovića, tako da bi odpadla kandidatura voditelja pašićevcev Marka Trifkovića.

Politični krogi so mnogo komentirali sinočnjo gesto voditelja muslimanov dr. Spaha, ki je večerjal pri Velji Vukičeviću. To komentirajo tako, da je doktor Spaho osebno naklonjen politiki Velje Vukičevića, dočim so drugi muslimanski poslanci za dosedanjo politiko z demokratsko stranko. Po drugi strani se trdi, da je dr. Spaho osebno nejevoljen na predsednika vlade dr. Korošca in poskuša zato manevrirati ter postavljati svojo osebo v ospredje.

Davidovićeva akcija bo dobila svojo definitivno obliko šele s sestankom poslanskega kluba demokratske stranke.

Jutri se otvori drugi tir na železniški progi Zagreb-Beograd

Objava prometnega ministrstva. — Skrajšanje voznega časa za tovorne vlake in povečanje prometne varnosti. — Razširjenje postaj

Beograd, 13. decembra č. Prometni minister Andra Stanić je objavil dališo izjavo, v kateri sporoča, da bo 15. t. m. izročen prometu novodograjeni drugi tir med Beogradom in Novsko, oziroma med Beogradom in Zagrebom. Minister pravi med drugim: Novi tir bo največje važnosti za ves naš promet med Zagrebom in Beogradom. Ta promet postaja od leta do leta intenzivnejši in obsežnejši; zato je moralo ministrstvo ukreniti vse potrebne korake, da se pojačajo prevozna sredstva zlasti na glavni progi med Beogradom in Zagrebom. Izmenjane so bile dosedanje slabe tračnice ter nadomeščene z jačjimi. Mnoge postaje so morali razširiti, naposled pa je bil dograjen še drugi tir.

Novi tir bo znatno olajšal tovorni in tudi osebni promet med Beogradom in Zagrebom. Sedaj je znašal vozni čas tovornega vlaka med Beogradom in Novsko 22 ur 10 minut. Po uvedbi prometa na drugem tiru bo ta prevozni čas skrajšan za 5 ur 40 minut, tako da bo rabil tovorni vlak med obema postajema le še 16 ur 30 minut. To pomeni 25% izboljšanje prometa. Za enak odstotek bo zmanjšana potrošnja premoga in bodo reducirani materijalni izdatki, kakor tudi obraba materijala. Obenem bo sedaj znatno povečana varnost osebnega prometa in bodo docela izključene železniške nesreče.

Nadaljujejo se še razširjevalna dela na štirih glavnih postajah na tej progi, t. j. v Zemunu, kjer se postavi 8 novih tirov, v Vinkovcih, kjer bo postavljenih 10 novih tirov, v Slavonskem Brodu s 14 in v Novski s 6 novimi tiri. Razširjevalna dela na zadnjih dveh postajah so že končana, v Vinkovcih bodo v najkrajšem času, v Zemunu pa do pomladi. Na ostalih postajah te proge bo skupno zgrajenih 43 novih tirov.

Minister navaja končno, da je bil novi tir zgrajen izključno z domačimi silami, z domačim delavstvom, z domačimi inženerji in s sodelovanjem domače industrije, ki je zgradila vse potrebne mostove in dobavila ves potrebni materijal.

Proračunska razprava v finančnem odboru

Nadaljevanje ostre zemljoradniške kritike. — Posl. Vesenjak je zelo zadovoljen z državnim gospodarstvom

Beograd, 13. decembra p. Finančni odbor je danes nadaljeval načelno razpravo o državnem proračunu za l. 1929/30. Posl. dr. Tupanjanin je nadaljeval svoj včeraj započeti govor. Prav ostro je kritiziral proračun ministrstva saobračaja. V drugih državah so železnice vir trdnih in obsežnih državnih dohodkov, pri nas pa beležimo stalne deficite. V podkrepilo svoje kritike navaja primer zagrebške direkcije, ki je bila svojčas s 25 milijoni aktivna, ki pa je sedaj tudi postala pasivna.

Enako je napadal govornik tudi ministra financ, ki je postavil v proračun fiktivne vsote dohodkov. Minister se je oziral samo na to, kar so mu predložili njegovi referenti, ne da bi bil sam proučil in odločil, kaj spada v proračun in kaj ne. Nato je govoril o postopanju vlade do oblastne skupščine v Zagrebu. Opozarjal je vlado, da je taka igra nevarna in da se na njej igra s svojo glavo. Glede imenovanja polkovnika Maksimovića za velikega župana v Zagrebu opozarja na svoječasno izjavo Ljube Davidovića, ki se je obotavljal stopiti v blok demokracije le zato, ker se je dozdevno KDK hotela zvezati z generali. Davidović pa je kasneje pogoltnil ne samo velika župana v Skoplju in Štipu, kamor sta bila imenovana dva oficirja, temveč tudi polkovnika Maksimovića v Zagrebu. Tako postopanje Ljube Davidovića je neiskreno paradiranje z lažnivo demokracijo. Primer Ljube Davidovića je najboljši dokaz za moralo ki vlada sedaj med vodilnimi ljudmi v Beogradu. Ako se bo na ta način nadaljevalo, bo vse propadlo.

Nato je govornik razpravljal o razmerah ki so nastale po 20. juniju in zamerjal vladnim strankam, da se iz Beograda ni ničesar storilo, kar bi bilo položaj popravilo. Zahteve KDK so bile znane in vlada bi jih bila morala enostavno izvršiti.

Posl. Kosta Timotijević: Oni zahtevajo vendar federalizacijo.

Posl. dr. Tupanjanin: Oni so po 20. juniju docela v pravu, ker so jim bile odvzete vse koncesije, ki so jih imeli.

Posl. Timotijević: Ali naj mar dovolimo da oni ubijejo našo trojico?

Posl. Tupanjanin nadaljuje svoj govor in dokazuje, da je bila velika sreča za državo, da se je ustanovila KDK, ker bi bil položaj na Hrvatskem mnogo težji in danes bi imeli državljansko vojno, da ni bilo KDK. Kako težke bi bile v prečanskih krajih borbe, kako liut bi bil spopad med Srbi in Hrvati, da ni Svetozar Pribićević v KDK!

Dr. Tupanjanin je završil svoj govor z ugotovitvijo, da vlada onemogoča vsak sporazum med Beogradom in Zagrebom. Vlada je preprečila tudi uspeh akcije inž. Savčića in je naposled onemogočila celo Ljubo Davidovića. Pri tej priliki je prišlo do ostrega spopada s posl. Timotijevićem, ki je priznal, da je na seji ožjega odbora demokratske stranke Ljuba Davidović dejansko zahteval demisijo vlade, da pa s svojo zahtevo ni prodrl.

Nato je govoril Joca Selić (radikal iz ožje Vukičevićeve družbe) in napadal ministra financ, češ, da ministrstvo financ noče izterjati 11 milijonov Din od industrijca Teslića v Sisku, ki da je za to vsoto opeharil državo z velikim tihotapstvom. (Selić je s tem namigaval na neko afero, o kateri je bio že davno pred sodnijo dokazano, da je prosta izmišljotina. Op. ur.)

Posl. Tupanjanin: Vidite, kako onemogočate sporazum z Zagrebom. Vi napadate Teslića le zato, ker je bil te dni v Beogradu, ker je bil sprejet v avdijenci in ker sodeluje pri sporazumu.

Minister financ Subotić je prav resno zavrnil posl. Selića, češ, da se na tak način ne stavljajo vprašanja. Opozarjal ga je na zadevne določbe poslovnika Narodne skupščine.

Posl. Vladimir Pušenjak je hvalil vlado in proračun. V svojem govoru je zlasti naglašal, da o kaki prezadolženosti v naši državi ne more biti govora.

Nato je bila seja prekinjena. Prihodnja se bo vršila jutri popoldne ob 4.

Finančna kriza

Zagreb, 13. decembra, č. «Jutarnji list» objavlja iz Beograda informacijo pod naslovom: «Finančne stiske», ki se glasi: Gospodarski krogi in ž njimi vred politični, so zelo v skrbeh, zaradi čim dalje jačje gospodarske krize, ki se pojavlja. Ta kriza mora imeti vpliv tudi na razvoj političnih dogodkov. Zlasti se povdarja, da naglo pada devizna podlaga v Narodni banki in da znaša samo še 700 milijonov Din, za 600 milij. Din manj, kakor lansko leto. Narodna banka je morala vreči na mednarodni trg velik stok deviz, da bi parirala padec dinarja, ki se je pričel pojavljati. Tuje devize pri mednarodni banki se bodo sicer ojačile z vžigalničnim posojilom, toda v finančnih krogih trdijo, da more tudi to trajati samo do početka leta.

Hišna preiskava v Zagrebu

Zagreb, 13. decembra, č. Včeraj ob pol 8. zvečer je policija izvršila hišno preiskavo v prostorih uprave frankovskega omladinskega lista «Hrvatski Domobranec» ter v poslovnih prostorih hrvatske pravaške republikanske mladine na Kaptolu št. 4. Pri preiskavi so zaplenili spise za kolportažo «Hrvatskega Domobranca», bloke za zbiranje oglasov in naročnine in razne druge brezpomembne stvari.

Kako vlada norce brije iz zadolženih kmetov

Beograd, 10. decembra

Ugotovljeno je, da dolgovi seljakov znašajo danes v naši državi okoli pet milijard dinarjev, kar predstavlja za naše kmetijstvo velikansko breme. Kmetovalci v Jugoslaviji pod dolgovi bolj ječijo, kakor v katerikoli drugi državi. Breme je tem hujše zato, ker seljaški dolgovi niso enako razdeljeni na vso državo, nego jih je najmanj v Vojvodini kot najbogatejši pokrajini, a največ v siromašnejših krajih, kakor n. pr. v Sloveniji, v Bosni in v raznih južnih oblastih. Drugo zlo je v tem, da so ti dolgovi prav povsod predragi, tudi v Sloveniji, a ponekod, posebno v Bosni, v Srbiji, Črni gori in v Makedoniji se zahtevajo od seljakov naravnost grozne oderuške obresti — 30% je še prav nizka obrestna mera, a 100 do 120%, to je mesečno enega kovača na 100 dinarjev, ni nič redkega. Najmanj 1 milijardo plačajo seljaki v Jugoslaviji na leto samo za obresti, kar pomeni okoli sto dinarjev letno na vsakega podeželana!!

Ali morejo kmetovalci v takšnih razmerah biti zadovoljni? Takšni čudeži se doslej še niso zgodili nikjer na svetu! Do skrajnosti je potrpežljiv naš kmet v kateremkoli delu države, toda vsaka stvar ima svoje meje in tudi potrpežljivost seljakov gre h kraju. Ljudje, ki potujejo po južnih krajih in poznajo tamkajšnje razmere, poročajo, da je kmečko ljudstvo od dne do dne nezadovoljnejše. Vedno očitnejše se zabavlja na Beograd tudi v južnih krajih. Zabavlja se na vlado in na vse one, ki vidijo težko stanje, a ničesar ne ukrenejo za spremembo na bolje.

Vladinovci so pred volitvami, v času volilne borbe na vsa usta obetali kmetom, da jih bodo rešili težkih dolgov. Posebno glasen je bil v tem pogledu sam g. Vukičević, a tudi ljudje g. Davidovića niso zaostajali. Vse se je hlinilo seljakom in obljubljalo revežem pomoč proti težkemu bremenu dolgov. Toda ko so vladinovci »zmagali«, bi bili po svojem starem običaju kaj radi pozabili na obljube, dane seljakom. Vendar tokrat niso mogli, ker jih je opozicija stalno opominjala na dano besedo. Tako so nazadnje vendarle morali nabrati nekaj peska, da ga vržejo ljudstvu v oči.

Ne pretežko nalogo s peskom so tokrat v sporazumu z ostalimi vladinovci prevzeli Davidovičevi ljudje. G. Timotijević je izdelal načrt zakona o razdolževanju seljakov. Vlada se je z načrtom »resno« bavila in se delala, kakor da ga resnično misli spraviti skozi parlament. Ampak prišlo je malo drugače. Ko se je zvedelo za Timotijevićev načrt, je vsa resna beograjska javnost začela zbijati šale, a kolikor se je o načrtu resno razpravljalo, so ga vsi pametni možje odločno obsojali. Ne morebiti zato, ker ne bi privoščili seljakom podpore, nego zato, ker se je iz samega načrta jasno videlo, da ga vladinovci ne mislijo iskreno in resno. Najhuje se je spravil nad vladinovce in nad njihov načrt o razdolževanju seljakov upokojeni vseučiliščni profesor dr. Bajkić. Napisal je več sto strani obsegajočo knjigo »Seljački kredit«, v kateri je početje g. Timotijevića najostreje obsodil in označil kot skrajno neresno, kot pravi pravcati pesek kmetom v oči. Dokazal je, da je načrt, o katerem je vlada gospoda Korošca tako zelo resno razpravljala, skoz in skoz neresen in nesposoben, da prinese kmetu in državi kakršnokoli korist; nasprotno, po Bajkićevih tolmačenjih bi ta zakon prinesel kmetom in državi samo novo škodo in blamažo obenem. Vso korist od celega načrta bi imelo le nekoliko bank, ki se nahajajo v rokah vladinovcev.

Bajkiću so pritrdili vsi ugledni znanstveniki in javni delavci. Niti enega človeka ni bilo izven parlamenta, ki bi bil vladinovce branil pred težkimi očitanji in tako se je nazadnje zgodilo, da so vladinovci prišli v največje škripce. Radi lani danih obljub si ne upajo javno in iskreno priznati svoje hinavščine ter odvreči nemogoči svoj zakonski načrt, boljšega pa doslej niso umeli napraviti. A kmetje zabavljajo vedno bolj in nezadovoljstvo med kmečkim ljudstvom stalno raste. Kako si bodo vladinovci pomagali iz teh škripcev, se danes še ne vidi in ne ve. Beograjski sicer tako zgovorni listi o tem ne vedo ničesar poročati, vladinovci sami pa tudi molče, kakor ribe.

F.

„Velik uspeh za delavce v Nemčiji“

»Slovenec« s triumfom poroča, da je delegacija naše države v Berlinu pri pogajanjih z Nemčijo zaradi reprocitete v delavski zaščiti dosegla »velik uspeh«. Kdo bi se tega ne veselil ako je res? SLS se je sicer zdelo potrebno, izključiti od pogajanj one, ki so z dolgotrajno akcijo pogajanja pripravljali. Izključila je tudi zastopstvo delavskih organizacij, ki ji niso po volji. Toliko večja pa je odgovornost SLS.

Zdaj »Slovenec« poroča, kaj so gg. Gosar in tovariši dosegli. Evo, kaj piše: »V prvi konvenciji se priznavajo našim rudarjem, delavcem in zasebnim nameščencem iste pravice, kakor jih uživajo delavci doma«. Možakar, ki je to pisal, pač nima pojma o stvari. Kljub temu pravi, da je to silno velik uspeh. Najbrže je stvar ta, da se daje tujim državljanom po načelu reciprocitete enake pravice kakor lastnim delavcem. To ni tak »uspeh«, ker to razun podpor za tako zvane »krize« že obstoji in ni dvoma, da bo število naših delavcev padlo, število nemških nameščencev v Jugoslaviji pa rastlo.

Zdaj pride pa še drugi »uspeh«. »Slovenec« pravi, **da rent ne bodo dobili rudarji, ki se preselijo iz Nemčije domov. Glavna zahteva naših delavcev je torej odbita. Invalid, ki hoče vživati rento, mora ostati v Nemčiji**, kakor doslej. Če je to vse, kar nosi g. Gosar domov, bi bil mnogo bolje storil, da je sploh doma ostal.

„Tajna navodila za pristaše SDS“

V znani svoji izjavi v »Vremenu« oziroma v »Novostih« je posl. dr. Žerjav konstatiral dejstvo, da je nesrečna ponudba amputacije (v juliju od strani voditeljev koalicije) in nadalina izzivalna politika službenega Beograda pod predsedstvom dr. Korošca rodila razpoloženje, da je izločitev duševno v glavnem že izvedena, zaradi česar gol slučaj lahko prinese katastrofo. Ta resna ugotovitev žal odgovarja dejanskim razmeram in je zaradi tega toliko večja odgovornost vladnih faktorjev, da pazijo, kaj delajo.

Kdor zna kaj misliti, razume, da v tej izjavi, ni nobena obdolžitev, še manj pa kaka prošnja za milost.

V popolnoma drugi zvezi je »Jutro« v uvodnem članku nekaj dni kasneje razpravljalo o opasnem stanju, v katerem je naš narod zlasti pa Slovenija, zaradi napačne vladine politike; dostavilo je, da bo stranka (SDS) dala somišljenikom pravočasno navodila.

Zaman se trudi »Slovenec« izkovati iz tega za sebe kak kapital. SDS si od nikogar ne da vzeti pravice, da bi svojim pristašem ne svetovala kako stališče naj zavzamejo v vseh, za usodo naroda važnih slučajih. Če bo vlada še naprej uganjala nepremišljenosti in nezakonitosti, lahko pridejo posledice ki bodo zelo neprijetne. Kdor čuti kaj odgovornosti za svojo domovino, mora resno premišljati, kaj bo treba ukreniti.

Dr. Žerjav je v svoji izjavi izrecno trdil, da zaradi napačne vladne politike v vladajoči atmosferi gol slučaj lahko prinese težke posledice. Prav nepošteno je torej v zvezi s tem pisanjem »Slovenca«, naj dr. Žerjav ovadi državi opasne priprave, dasi mora vsak pameten človek takoj videti, da se z opozarjanjem na možnost slučajnih komplikacij ravno to zanika, kar hoče »Slovenec« prav po jezuitsko podtakniti. »Slovencu« nujno svetujemo naj SLS rajši še v zadnjem hipu dobro premisli, kam lahko Slovenijo pripelje provokaterska politika dr. Korošca. Igra z ognjem, ki jo uganja SLS je neodpustljiv greh, ki se more grozno maščevati nad krivimi in nekrivimi.

POZOR! POZOR!

Nove „Jutrove“ telefonske številke

Tekom zadnjih mesecev smo razširili in modernizirali uredniške prostore za naše liste. Obenem smo uredili hišno telefonsko centralo za vse naše pisarne in tehnične oddelke, nameščene v poslopju »Narodne tiskarne« v Knafljevi ul. 5. Da poenostavimo tudi zvezo med hišno telefonsko centralo in poštno centralo, smo zaprosili za zameno dosedanjih raztresenih telefonskih številk raznih naših podjetij z novimi zaporednimi številkami.

Od danes naprej imajo zato naša podjetja naslednjo serijo telefonskih številk:

3121 3122 3123 3124 3125

Kdor hoče telefonsko govoriti z uredništvi **»Jutra«, »Slovenskega Naroda«, »Ponedeljka«, »Življenja in sveta«, »Domovine«, z upravami** teh listov ali s **tiskarno** (Narodno), naj pokliče eno izmed gori navedenih številk, nakar bo dobil od hišne centrale zaželjeno zvezo.

Hišna centrala posluje **od 8. zjutraj nepretrgoma do polnoči.** Po polnoči in zjutraj pred 8. uro obstojajo naslednje **direktne telefonske zveze:**

3121, 3122 in 3123 nočna služba »Jutra«.
3124 uprava »Jutra«.

Cenjene interesente prosimo, da si zabeležijo serijo naših novih telefonskih številk in kličejo gori navedena podjetja na eno izmed teh številk.

Direkcija listov konzorcija »JUTRA«.

Telefonsko številko 3125 je imel doslej **Mladinski dom, ki ima od danes naprej št. 3162.**

Seaton Watson o položaju v Jugoslaviji

Beograd, 13. decembra, p. Iz Londona poročajo, da je v današnjih «Times» objavil g. Seaton Watson članek o položaju v Jugoslaviji. Watson zatrjuje, da je velik prijatelj Jugoslavije in da obžaluje, ker je došlo v Jugoslaviji do tako težkega notrnjega spopada med dvema bratskima plemenoma. Niti Srbi, niti Hrvati niso pokazali v medsebojni borbi potrebne državniške modrosti. Beograd je zagrešil napram Hrvatom iste pogreške, ki jih je delala pred vojno Madžarska. Madžarska pa bi mogla v letih 1883., 1908. in 1912. opravičiti svoje ukrepe napram Hrvatom mnogo lažje, kakor danes Beograd. Po drugi strani pa tudi opoziciji ni mogoče oprostiti vsake odgovornosti za sedanje poostrene odnošaje. Ustvaritev hrvatskih zahtev, ki se nanašajo na dualistični sistem, je nemogoča. Hrvati potrebujejo voditelja, ki bi njihovim zahtevam dal primerno obliko. Te zahteve ne bi smele ogražati edinstva države. Enako pa je tudi potrebno, da se tudi med Srbi najde človek, ki bo imel toliko odločnosti, da ustvari upravičene zahteve Hrvatov.

Dinić ostane v zaporu

Novi Sad, 13. dec. č. Zagovornik aretiranega Dinića, ki je obtožen vohunstva in raznih poneverb pri dobavah za naše letalstvo, dr. Matić, je sodišču predlagal kakor znano, naj se Dinić izpusti na svobodo za kavcijo 200.000 Din. Senat okrožnega sodišča je ugodil njegovi prošnji ter sklenil, da se more Dinić za to kavcijo izpustiti na svobodo in postaviti pod policijsko nadzorstvo. Na pritožbo državnega pravdnika pa je senat apelacijskega sodišča danes sklenil, da se Dinić ne more izpustiti na svobodo, ker ni dopustna kavcija za dejanja, ki se kaznujejo z ječo do 20 let.

Zagrebški akademiki izročeni sodišču

Zagreb, 13. decembra č. Po 14 dnevnem zaporu na policiji so bili danes izročeni sodišču omladinci, ki so bili aretirani dne 1. decembra. Spis o njihovi krivdi je zelo narastel in ga ima sedaj proučiti drž. pravdnik dr. Zimić. Za postopanje policije, ki je imela omladince zaprte kar celih 14 dni, je značilno dejstvo, da je preiskovalni sodnik dr. Hild danes po zaslišanju aretiranih omladincev odredil, naj se izpuste na svobodo. Ker pa se je državni pravdnik pritožil proti tej odredbi na banski stol, so ostali omladinci v sodnih zaporih do končne odločitve.

Seja vodstva KDK

Zagreb, 13. decembra n. Danes se je vršila v predsedstvu sabornice redna seja eksekutivnega odbora KDK. Prisotni so bili poslanci dr. Maček, Svetozar Pribičević, Vilder, Predavec, dr. Kramer, Demetrović Košutić in Krnjević. Razpravljalo se je o novih ukrepih, ki jih bo podvzela koalicija v borbi proti današnjemu režimu. Določena sta bila posl. Juraj Demetrović in Avgust Košutić, da proučita potrebne ukrepe za poostrenje borbe KDK in da stavita predloge o njih poslovnemu odboru. K poostreni borbi proti današnjemu režimu sili koalicijo v prvi vrsti vladna prepoved nienih zborov. Ravno tako se bo borba proti današnji vladi poostrila zaradi številnih preganjanj pristašev KDK.

Seja je bila zaključena nekoliko pred 2. uro. Ob odhodu seje je Svetozar Pribičević novinarjem izjavil: Borba se poostruje.

Zavlačevanje procesa proti Puniši Račiću

Beograd, 13. decembra p. »Pravda« objavlja informacijo, da se iz Zagreba poskuša zavlačevati razpravo proti Puniši Račiću. Gre baje za nek dokument, brez katerega ni mogoče završiti sodne preiskave. List piše, da je preiskovalni sodnik Milutinović zahteval zadevno intervencijo ministrstva pravde na pristojnem mestu v Zagrebu. Toda do danes brez uspeha.

Poplave v Hercegovini

Mostar, 13. dec. č. Neretva je zadnje dni silno narastla ter je dosegla maksimum. Voda ogroža polja, ki so posejana s pšenico ter tudi nekoliko vasi. V nevarnosti je zlasti stari most v Čapljini, ki je zelo trhel in slab. Obenem je voda izpodkopala tudi novo zgradbo mostu ki naj bi zamenjal starega. Zgrajeni del mosta je na desnem bregu popolnoma poplavljen, na levem bregu pa se je udal ter pričakujejo vsak čas, da se bo zrušil. Za most je vlada kreditirala 6 milijonov dinarjev.

Razprava o osnovnošolskem zakonu

Beograd, 13. dec. p. Nocoj je skupščinski odbor za pretres ljudskošolskega zakona nadaljeval proučavanje poedinih členov ter dospel do 75. člena, ki so bili sprejeti z manjšimi izpremembami. Vaš poročevalec je vprašal po seji ministra prosvete, kaj je na sporu s klerikalci glede veronauka. Minister Grol je odgovoril, da bo ta spor poravnan s kompromisom. Veronauk bodo poučevali duhovniki, kjer so ga že doslej, dočim bo v ostalih krajih prepuščeno roditeljskim svetom, da odločijo med posvetnim učiteljem in duhovnikom.

Kancelar Müller o priključitvenem vprašanju

Nemci zahtevajo priključitev Avstrije k Nemčiji na podlagi samoodločbe narodov. — Vprašanje še ni aktualno, toda Nemci so glede priključitve že sedaj enotni

Berlin, 13. decembra (be.) Državni kancelar Müller je imel snoči na banketu berlinskih novinarjev velik političen govor. Med drugim je naglasil, da je Nemčija pravno upravičena zahtevati predčasno izpraznitev Porenja in da noče odkupiti te pravice z novimi žrtvami in bremeni. Časopisi povdarjajo, da je Nemčija dala dovolj dokazov dobre volje in izpolnila vse določbe mirovne pogodbe. Ne bi bilo pravično niti modro, ako bi bivše zavezniške države zahtevale od Nemčije novih žrtev, kar bi edinole imelo za posledico poslabšanje njenega notranje-političnega položaja in zastoj v gospodarski obnovi nemške države, ki proži najboljše jamstvo, da bo Nemčija svoje obveznosti izpolnila v polni meri.

V drugem delu svoje izjave se je bavil Müller z notranje-političnimi vprašanji in izrazil upanje, da se bo na podlagi republikanske ustave posrečilo oživotvoriti v najkrajšem času veliko koalicijo, ki naj bi zagotovila Nemčiji trajno vlado in premostila vse notranje- in zunanje-politične težave nemške države.

V svojih nadaljnjih izvajanjih se je kancelar Müller dotaknil vprašanja priključitve Avstrije k Nemčiji ter med drugim povdarjal:

»Samo ob sebi umevno mora samoodločba narodov veljati tudi za Nemce. Ako govorimo o samoodločbi narodov, mislim pri tem tudi na Avstrijo. Procedura za priključitev je natančno določena v versailleški pogodbi. Doslej vprašanje priključitve še ni bilo stavljeno kot aktualna točka na dnevni red niti od avstrijske, niti od nemške strani. Kljub temu je beseda »Anschluss« prešla že v tuje jezike. Mi si ne damo vzeti predpostavk, ki nam jih je celo versailleska pogodba dala za priključitev. Priključitev Avstrije k Nemčiji ni v nikakem protislovju s samoodločbo narodov. Avstrijskega naroda ni, so samo nemška plemena v Avstriji. Kakor so Bretonci Francozi, tako so tudi Avstrijci Nemci. Mi smo ena nacija, mi prenašamo enako trpljenje in to nas je po čustvu še bolj zbližalo. Tudi v priključitvenem vprašanju je nemški narod enoten.

Odmev v Franciji

Paris, 13. decembra. (pa.) Francosko časopisje komentira zelo neugodno izjave nemškega državnega kanclerja Müllerja. Časopisje očita Nemčiji, da ne misli resno na sporazum, kar najbolj dokazujejo zadnje izjave Müllerja, ki zelo nesrečno motijo spravljivo razpoloženje zavezniških držav v Luganu.

Nova nasprotja radi sestave komisije strokovnjakov med Nemčijo in zavezniki

Velesile predlagajo imenovanje ameriških strokovnjakov po reparacijski komisiji, čemur pa Nemčija odločno nasprotuje

Parlz, 13. decembra (be) O sestavi in delovnem programu komisije strokovnjakov za reparacije objavlja pariško časopisje razna ugibanja. Kakor izve pariški »Temps« iz krogov zunanjega ministrstva, želi francoski ministrski predsednik Poincaré, naj bi se delovanje odbora strokovnjakov omejilo izključno na določbe versailleske pogodbe. Francoska vlada stoji na stališču, da mora Nemčija izpolniti vse obveznosti izvirajoče iz mirovne pogodbe in ne more privoliti v nikake koncesije, ki ne bi odgovarjale duhu mirovnih pogodb. To stališče nasprotuje diametralno svoječasnim nemškim zahtevam v Ženevi. Nemčija je tudi odločno proti predlogu, naj povabi ameriške strokovnjake reparacijska komisija. Nemčija stoji slej ko prej na stališču, da mora biti delovanje komisije strokovnjakov popolnoma neodvisno od vplivov in sklepov reparacijske komisije. Merodajni nemški krogi menijo, da bi omejevanje svobode sklepanja in delovanja reparacijske komisije obrezuspešilo že v naprej vsak sporazum in onemogočilo pravilno in pravično rešitev reparacijskega vprašanja.

Pomirjenje v Južni Ameriki

Razburjenje prvih dni se je znatno poleglo in obe državi sta pripravljeni na mirno poravnavo konflikta. — Posredovalno akcijo bo vodila Argentina

Newyork, 13. decembra (io.) Bolivijski kabinet je odstopil, da omogoči sestavo koncentracijske vlade, v kateri naj bi bile zastopane vse politične stranke. Vest, da je našla Argentina način rešitve spora med Bolivijo in Paraguayem, se ne potrjuje. Iz La Paza poročajo, da je vojno razpoloženje narastlo in da Bolivija nadaljuje z vojnimi pripravami. Priglašajo se vedno novi prostovoljci. Poleg že odrejene mobilizacije je vlada poklicala pod orožje tudi še letnik 1929, tako da šteje bolivijska armada okrog 300.000 mož.

Pariz, 13. decembra d. »Petit Parisien« javlja iz Buenos Airesa o novih spopadih med bolivijskimi in paraguayskimi četami. Bolivijski vladi so se stavili na razpolago številni rezervni častniki s prošnjo, naj jih takoj odpošlje na fronto.

Montevideo, 13. decembra d. Stalna razsodiščna komisija za spore med južnoameriškimi državami je izročila bolivijskemu zastopniku noto, v kateri poziva Bolivijo, naj po svoji dolžnosti predloži vse sporno vprašanje komisiji v odločitev. Ni še znano, ali se bo bolivijska vlada temu pozivu odzvala.

Buenos Aires, 13. decembra d. V konfliktu med Bolivijo in Paraguayem se opaža na obeh straneh popuščanje, čeprav je včeraj zopet prišlo do obmejnih spopadov. Poročila iz glavnih mest obeh držav naglašajo, da imata obe vladi resne namene poravnati spor mirnim potom. Bolivijsko prebivalstvo se je po razburjenju prvih dni zopet pomirilo. Diplomatski krogi si prizadevajo doseči popolno pomirjenje in likvidacijo spora.

Washington, 13. decembra (Io.) Povratek bolivijskih delegatov na panameriško konferenco je nekoliko ublažil napetost, ki je vladala zaradi bolivijsko - paraguayskega konflikta. Tudi v Paraguayu smatrajo položaj za zelo resen. Po zadnjih vesteh koncentrira Bolivija na paraguayski meji močne vojaške oddelke in velike množine vojnega materijala. Ti ukrepi so povzročili v Paraguayu veliko razburjenje. Sestal se je obrambni svet, kateremu pripadajo zastopniki vseh paraguayskih političnih strank, da ukrene vse potrebno za obrambo domovine.

Pariz, 13. decembra (be.) Tukajšnji bolivijski poslanik je poslal tajništvu Društva narodov dolgo brzojavko, v kateri odklanja Bolivija posredovanje Društva narodov. Bolivijska vlada povdarja, da so v teku že druge posredovalne akcije in da je intervencija Društva narodov nepotrebna.

Konference in posvetovanja v Luganu

Lugano, 13. decembra. (be.) Danes so se vršili med nemškim zunanjim ministrom Stresemannom in Briandom ter Chamberlainom živahni razgovori glede rešitve porenjskega vprašanja. Tukajšnji politični krogi smatrajo, da so ti razgovori v veliki meri razčistili položaj. Posvetovanja med prizadetimi državami se bodo nadaljevala in upati je, da pride v doglednem času do zadovoljivega sporazuma v porenjskem vprašanju. Kakor se zatrjuje, je angleški zunanji minister Chamberlain včeraj odklonil sestanek s francoskim zunanjim ministrom Briandom. Ta vest je vzbudila v tukajšnjih političnih krogih veliko senzacijo in najrazličnejše komentarje. Na današnji seji je potrdil Svet Društva narodov vlado v Posarju za nadaljno leto in je zvišal prejemke predsednika saarske vlade na 180.000 frankov.

Izlet v Locarno

Pariz, 13. decembra. d. Po poročilu «Petit Journala» iz Lugana, nameravajo Briand, Chamberlain in Stresemann po zaključku zborovanja Sveta Društva narodov napraviti izlet v Locarno, da s tem romanjem simbolično pokažejo, da je bil stari locarnski duh obnovljen tudi v Luganu.

Nova avantura princa Karla?

Dunaj, 13. dec. č. Tu se je danes trdilo, da sta romunski princ Karel in ga. Lupescu že včeraj prekoračila avstrijsko mejo na potu na Dunaj. Policija izjavlja, da princa ni na Dunaju. Če je zares prišel preko meje, kar pa še ni znano, se mora zadrževati kje v provinci. Dunajski dopisnik «Uniteti Pressa» se je obrnil za pojasnilo na pariškega dopisnika te agencije in je dobil odgovor, da je princ Karel res odpotoval pred petimi dnevi iz Pariza neznano kam, vendar pa ne proti Avstriji, ter da sta le njegovi ožji okolici znana smer in namen njegovega potovanja.

Gani beg bo izpuščen

Praga, 13. dec. h. Prihodnje dni bo izpuščen na svobodo Gani beg, čigar sluga je umoril atentatorja Alcibijada Bebija. Preiskava proti Gani begu je ostala brez vsakega uspeha.

Potres v Bolgariji

Beograd, 13. dec. p. Po vesteh iz Sofije so nocoj čutili v onih krajih, ki jih je pomladi razdejal katastrofalni potres, močne potresne sunke. Prebivalstva se je polastila velika panika. Najjačji so bili ti sunki v bližini samostana Rilo in pri Rošovu na grški meji. Človeških žrtev ni bilo.

Enaki tiči skup lete . . .

Pariz, 13. decembra. d. Pri preiskavi v prostorih sleparskega podjetja «Gazette du Franc» je policija našla slike raznih visokih in uglednih oseb. Največjo pozornost pa sta vzbudili najdeni dve sliki Mussolinija z lastnoročnim podpisom vsemogočnega duceja. Posvetilo na eni izmed slik se glasi: «Gazetti du Franc» v znamenje moje posebne simpatije. — Mussolini»; druga pa je posvečena načelniku sleparskega podjetja in se ne glasi nič manj presrčno: «Svojemu prijatelju Lazarju Blochu, Mussolini.» Ti dve sliki s prisrčnimi posvetili pričata o posebno intimnih odnošajih italijanskega diktatorja do francosko - židovskih bančnih sleparjev. Zaradi najdenih fotografij skuša policija tudi izvedeti, s kakimi uslugami si je to sumljivo podjetje pridobilo naklonjenost Mussolinija.

Francoski zakon o zaščiti države

Pariz, 13. dec. (pa.) Danes je razpravljala zakonodajna komisija francoske zbornice o zakonskem načrtu za pobijanje avtonomistične agitacije v Alzaciji Loreni. K besedi so se priglasili ministrski predsednik Poincaré in ministra Barthou in Maginot, ki so izjavili, da je zakon nujno potreben, ker vzdržujejo komunistično in avtonomistično agitacijo v Alzaciji izvestni inozemski krogi.

Naši kraji in ljudje

Med našimi rojaki na Westfalskem

Nepozabni prizor na proslavi narodnega praznika. — Socijalni položaj naših rojakov. — Prva velika pridobitev v slogi. — Bodoče zveze z domovino.

II.

Po svečani službi božji s svečanim petjem, ki je služil svetnik Kalan v tako imenovani rudarski cerkvi, kamor smo prispeli vsi udeleženci v dolgem sprevodu, se je pričel v omenjeni dvorani spored ostale slavnosti, ki jo je po jugoslovenski himni otvoril predsednik prireditvenega odbora g. Kazasić s prisrčnim nagovorom. Oder je bil posebno slavnostno okrašen. Ozadje je bilo v zelenju in preoblečeno z jugoslovenskimi zastavami, sredi njih naš državni grb, ki sta ga krasila na eni strani slika našega vladarja, na drugi strani slika kraljice Marije in med njima spodaj podoba prestolonaslednika Petračka. Rudarske svetilke v vseh mogočih barvah so to skupino pestro razsvetljevale.

V imenu izseljeniške kolonije je imel slavnostni govor predsednik jugoslovenske skupine naših rojakov, znani kulturni in političnem prvoboritelju v Porurju g. P. Bona. Nato sta nastopili dve deklici: prva je prednašala Gregorčičevo« »Ujedinjena Slovenija«, druga je predstavljala »Kranjsko Micko«. So to sicer otroci slovenskih staršev, ki jim pa slovenščina vendar le dela velike težkoče. Pretežna večina teh otrok sploh slovenski ne zna, v kolikor pa govore slovenski, ima ta jezik že popolnoma severno - nemški prizvok, nemški naglas, in je včasih skoro nerazumljiv. Ti otroci obiskujejo nemške šole in često niti doma nimajo prilike slišati slovenske besede.

Med petjem pevskega društva »Zvon« in otrok iz Hamborna, zbora iz Meerbecka, deklic iz Gladbecka, med rajanjem, plesi in simboličnimi igrokazi dečkov, deklic in odraslih po melodijah naših narodnih pesmi, kar pa je vse izzvenelo v pobožni kult Marije, so se menjavali pozdravni nagovori gen. konzula in vseh prav vseh delegatov iz domovine, ki so jim zlasti starejši možje in ženice verno, z veliko pazljivostjo sledili in domačo besedo sprejeli z nepopisnim navdušenjem. Če pomislimo, da so med našimi rojaki tu gori taki, ki že 30 do 40 let bivajo na Westfalskem in med tem še niso imeli prilike posetiti domovino, pa tudi še nobenega delegata iz domovine niso niti videli, niti ga mogli slišati, tedaj je razumljivo njih vprašanje: »Kakšen jezik govori sedaj domovina. Ali bomo razumeli delegate? Kakšni so ti možje? Kaj nam bodo povedali?« Sreča in radost jim je žarela z oči in lica, ko so slišali slovensko besedo in jo razumeli, vztrajali so neki nepremično na enem in istem mestu v veliki neprijetni gneči skozi 3 ure, da slišijo slehernega nas delegatov, in da jim nobena beseda ne uide.

Na proslavo je prihitel tudi priljubljeni nemški duhovnik Tensundern, ki je našim rojakom obenem dušni pastir v pravem pomenu besede in tudi budnik slovenščine, ki se jo je sam v toliki meri privadil, da ne samo občuje v slovenskem jeziku z našimi ljudmi, temveč bodri mladino k spoznavanju materinščine v igrah in pouku. K zaključku proslave je vsa dvorana zapela nekaj slovenskih narodnih pesmi in s tem dokumentirala, da je njih misel na domovino še krepka in živa. V pozni uri, ko je sledila oficijelnemu delu prosta zabava s petjem in plesom, kjer se je zdaj iz tega, zdaj z onega kota oglasila slovenska harmonika in so se pari zavrteli v starem »bolceriu« ali pa »štajerišu«, v prav iskrenem, najboljšem razpoloženju, po lepih in koristnih uricah skupnega bivanja v živahnem razgovoru o vseh zadevah, tikajočih se izseljencev in potrebne pomoči za nje iz domovine, smo se toplo poslovili od teh dobrih ljudi.

III.

Usoda naših rojakov na Westfalskem ni zavidljiva. Pri trdem delu po obsežnih, bogatih premogovnikih trošijo svoje sile pod zemljo, da jedva zaslužijo za-se in številno družino vsakdanji kruh. Če glavarju družine lahko tudi odrasli sin pomaga pri delu v rudniku ali pa ima hčerka postranski zaslužek s kakšno obrtjo (šivilje), potem seveda družina lažje diha. Življenje v Nemčiji je skoro za polovico dražje, kakor pri nas. Le najbolj razveseljivo dejstvo za naše rojake je, da skrbijo uprave premogovnikov za udobna, snažna in lepa stanovanja, ki jih ima delavec na razpolago seveda, kakor in dokler ima gospodar od njega koristi. Ko postane delavec zaradi nezgode, bolezni ali starosti nesposoben, ali če umre glavar družine, postane pa usoda teh ljudi silno bridka. Ne le, da presahne vir rednih dohodkov, ti nesrečneži morajo tudi iz stanovanja, na cesto. Domovina je daleč in sama nič nima, država zadevno še tudi ni organizirana, drugi rojaki pa imajo baš toliko, da preživljajo sebe in svoje. Stotine takih nesrečnežev brez sredstev čakajo nujne pomoči; premnoge vdove z otroki se nahajajo v obupnem položaju. Zanje se žrtvujejo samo domačini, tudi če si sami odtrgajo od svojih ust.

V tem pogledu je pač v zadnjem času postala usoda naših ljudi nekoliko milejša: posrečilo se je izposlovati pri nemški vladi, da bo delavec za nezgodo ali onesposobljenost zavarovan in bo dobival pokojnino ali rento, ki bo omogočila njemu ali družini človeka vredno življenje. Kakor osreči svetli oživljajoči solnčni žarek megleno pokrajino in človeštvo, tako je ta vest naše ljudi razvedrila. Smatrajo to za dragoceno pridobitev svoje složnosti, ki se bo baš zato še bolj učvrstila. Naj je nihče ne kazi s kakim nepremišljenim dejanjem ali hujskanjem, celo pa ne s pretvezo, da je morda — vera v nevarnosti.

IV.

Naslednji dan, v ponedeljek 3. t. m. se je vršila v prostorih konzulata v Düsseldorfu pod vodstvom g. gen. konzula v navzočnosti vseh delegatov iz domovine in vodilnih mož obeh naših skupin iz Porurja dolga, zanimiva seja z debato o socijalnem položaju naših rojakov, o nujni pomoči, o skupnem delovanju obeh skupin. Dosegel se je sporazum in izvoljen je bil poseben odbor vplivnih mož obeh skupin pod predsedstvom novega izseljeniškega komisarja Deželića, ki bo odslej sporazumno reševal vse pereče zadeve naših rojakov in vzdrževal zveze z domovino. Bil je nepozabno ginljiv prizor, ko so si segli v roko, si z moško besedo obljubili zvestobo in enodušno delo v prid rojakom.

Čim bo omenjena socijalna potreba zavarovanja v kratkem realizirana in bo novi skupni odbor pričel z delom, bodo tudi odnošaji med westfalskimi izseljenci in domovino postali drugačni. Dana bo možnost, da bo zveza živahna in stalna, prilike bodo imeli rojaki več, da se vrnejo naposled vendar v domovino, ne kot reveži, ki bi postali nadležno breme ene ali druge občine, temveč se bodo s svojo zasluženo rento lahko sami dostojno preživljali; ž njimi pa pridejo morda tudi otroci, vezi bodo pogostejše in globokejše, nobeden naših ljudi se ne bo potopil v ogromnem valu nemškega naroda, kakor se to sedaj dogaja.

Mislim, da je bila prav srečna ideja vseh omenjenih organizacij in naših vodilnih političnih mož, da smo se udeležili opisane proslave in obiskali brate v tujini, ki jim je bila ta moralna pomoč v ogromno pobudo za nadaljnje delo. Živeli naši rojaki v tujini! — **Anton Jug.**

Samo še danes! Danes zadnjikrat!

Splošno senzacijo je izzvala premijera ruskega filma

Vera Mirzeva

z Mario Jakobini

v glavni vlogi. — Senzacijonalna družabna drama!

Državni pravdnik dvigne obtožbo zoper svojo lastno ženo.

Popolnoma novo! Mladini prepovedano!

Predstave ob 4., ½6., ½8. in 9.

Krasna godba! Znižane cene!

Tel. 2124. ELITNI KINO MATICA

Gibanje obrtnikov

Preteklo soboto se je vršil v salonu gostilne «Mesar» na Jesenicah dobro obiskan sestanek, ki ga je priredilo Obrtniško društo na Jesenicah. Predsednik g. Ivan Gogala je v uvodnem poročilu očrtal velike težave, s katerimi se bori danes obrtništvo in omenjal zlasti preobremenitev Slovenije z davki in oblastnimi davščinami; govoril je nadalje o socialnem zavarovanju, deželni elektrarni in obrtno nadaljevalnem šolstvu.

Tajnik Zveze obrtnih zadrug gosp. Kaiser je nato obširno poročal o obrtniškem položaju. Navajal je, da vodimo veliko borbo med politiko in gospodarstvom in s številkami dokazal, da davčni vijak v največji meri izžema Slovenijo, ki je v gospodarskem pogledu že popolnoma izčrpana. Tej preobremenitvi so se pridružile še oblastne davščine, doklade, trošarine in takse. Poročal je nato o delovanju zbornice TOI v Ljubljani, o naredbi o odpiranju in zapiranju obratov, o obrtno-nadaljevalnem šolstvu, posebno glede na ukinitev nedeljskega pouka, in o državni obrtni banki.

Po referatu zveznega tajnika je predsednik g. Gogala izčrpno objasnil zamotane zadeve glede obrtno-nadaljevalne šole na Jesenicah in zavzel stališče, da je na šoli zainteresirano le obrtništvo ter da hoče zato imeti tudi odločilno besedo. Zborovalci so bili z njegovimi izvajanji enodušni. G. Josip Ambrožič iz Ljubnega je v lepem govoru očrtal režimsko politiko glede na obrtništvo in pokazal zlasti na sistematično izčrpavanje gospodarske moči našega davkoplačevalca.

Končno so bile soglasno sprejete tri spomenice: prva glede obrtno-nadaljevalne šole na Jesenicah, druga glede nedostatkov pri deželni elektrarni in tretja glede socialnega zavarovanja, ki izraža zahtevo po samostojni bolniški blagajni za Slovenijo. — Sestanek je pokazal, da zavedno jeseniško obrtništvo prav razumeva težke čase. Jedro jeseniškega obrtništva je zdravo, zato bo s svojimi zahtevami tudi prodrlo.

Pozor na nove „Jutrove" telefonske številke!

Glej objavo na 2. strani!

Ogromen padec lovskih zakupnin

Prvi uspehi novih lovskih uredb, ki jih je izdala ljubljanska oblastna skupščina, so že tu. Pri sreskem poglavarstvu v Črnomlju so se vršile od 24. novembra do 4. decembra t. l. dražbe ondotnih lovišč. Nad vse zanimivo in poučno je primerjati sedanjo in prejšnjo zakupnino posameznih občin, ker se vidi, kako katastrofalno so vplivale te uredbe na dohodke občin. Lovska zakupnina znaša sedaj v občinah (v oklepajih dosedanje zakupnine):

Butoraj 100 Din (prej 2005 Din), Črnomelj 100 (600), Tribuče 311 (1700), Loka 615 (2250), Petrova vas 410 (1500), Talčji vrh 500 (2060), Čeplje 2500 (420), Dobliče 1200 (8000), Tanča gora 1000 (6000), Adlešiči 620 (200), Podzemelj 1521 (500), Vinji vrh 500 (2010), Kot 430 (300), Planina 4000 (5500), Semič 420 (2000), Dol 615 (750), Dolnja Podgora 1000 (1755), Radenci 650 (420), Božakovo 210 (2000), Drašiči 260 (2000), Češnjevec 150 (200), Metlika 1011 (300), Lokvica 220 (999) in Suhor 250 (1050).

Lovska zakupnina vseh teh lovišč je padla od letnih 44.519 Din na 18.593 dinarjev, torej za **šestdeset odstotkov.** Pri zakupni dobi petih let znaša škoda, ki jo utrpe občine nič manj kot 129.630 dinarjev. To da misliti!

Zadeve šumarjev

Za kongres Jugoslovenskega šumarskega udruženja, ki se je vršil dne 8. in 9. t. m. v Zagrebu, je vladalo veliko zanimanje. Došlo je nad 200 delegatov iz vseh delov naše države. Zborovanje je otvoril podpredsednik udruženja g. V. Čmelik, načelnik ministrstva za šume in rudnike. Pozdravil je došle člane, posebno še generala Pešića kot zastopnika kralja, nadalje zastopnike čeških in poljskih šumarjev. S kongresa je bil poslan brzojavni pozdrav kralju kot pokrovitelju tega udruženja.

Toplo je bila sprejeta presrčna poslanica bolgarskih šumarjev, enako pozdrav generala Pešića ter zastopnikov čeških in poljskih šumarjev. Nato je inž. Perušić zanimivo predaval o reorganizaciji komunalnega šumarstva v Hrvatski. Ob prehodu na dnevni red je predvsem šumski direktor Manojlović kritiziral delovanje glavne uprave v prošlem letu. Predsednik g. Čmelik je ugovarjal, da je uprava storila v danih razmerah svojo dolžnost. Živahna debata se je razvila zaradi odgoditve kongresa koncem oktobra na intervencijo glavne direkcije šum v Beogradu. Tajniku je bil izrečen oster ukor.

Pri poročilu o sekcijah dela je višji šumski inspektor Dojković podrobno razpravljal o stanju šum veleposestev v Slavoniji, ki so večinoma vzorno urejena; ostro pa je kritiziral ravnanje z agrarno reformo glede na šume, predočil je pogubonosne posledice za naše šumarstvo in šumsko industrijo in končno svaril pred še hujšimi namerami. V istem smislu je govoril šumski direktor ing. Petar Rohr; k sklepu je prečital resolucijo, ki opozarja merodajne kroge na usodepolne napake agrarne reforme tudi v našem šumarstvu in zahteva, da se naše šume očuvajo kot veliki zaklad vse domovine. Kongres je izrazil ogorčenje, da strokovna ministrstva prezirajo delovanje Jugoslovenskega šumarskega udruženja kot najvišjo strokovno korporacijo v državi, in zahtevo, da se pristojni činitelji pred končno redakcijo zakona o ekspropriji ciji velikih šumskih kompleksov obračajo za nasvet in mnenje na udruženje; kongres je resolucijo soglasno sprejel.

Preteča katastrofa plazovja na Orleku

Zagorje, 13. decembra.

Zadnje deževje je postalo za prebivalce malega gorskega naselja Orleka v občini Kotredežu usodepolno. Prijazna vasica je že več let izpostavljena plazovju, ki se polagoma, a neprestano pomika navzdol. Občina je že večkrat opozorila oblasti na grozečo katastrofo. Lani je sicer državna oblast poslala semkaj svojega inženjerja, ki si je plazovje samo ogledal in priznal, da je pomoč nujno potrebna. Izjavil pa je, da država nima razpoložljivega denarja, da bi se izvršila potrebna regulacijska dela. Izjava je razočarala posestnike, ki so pričakovali pomoči, saj ima država toliko različnih fondov, ki se seveda uporabljajo v vse druge namene, kakor za nujne potrebe državljanov. Pri tem je treba je le še omeniti, da je oblast, videč pretečo nevarnost, prepovedala posestniku Ivanu Železniku nadalje stanovati v svoji hiši.

Danes zjutraj so prebivalci naselja Jože Štarkelj, Jurij in Štefan Goneli ter Ivana Železnika je itak uničeno, ker se z je tekom noči odtrgal plaz, ki je obkrožil vsa gospodarska poslopja. Poslopje Ivana Železnika je itak uničeno, ker z višine 20 metrov vale ogromne skale na hišo. Ostalim trem pa grozi nevarnost, da bodo poslopja, ki niso na trdni podlagi, zdrsela s plazovjem navzdol in se porušila. Prebivalci so takoj zjutraj obupani obvestili župana in orožnike, ki so si ogledali položaj. A na pomoč ni upati.

Žalostna smrt nasilnega rudarja

Novo mesto, 13. decembra

Včeraj ob 1. popoldne je izdihnil v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji 37-letni rudar France Knez, doma iz Št. Janža. Podlegel je poškodbam, ki jih je dobil 9. t. m. ob priliki praznovanja sv. Barbare v Št. Janžu.

Po podatkih, ki jih je prejelo sodišče, so imeli orožniki minulo nedeljo v Št. Janžu precej posla z nekaterimi rudarji, ki so se pretepali. Aretirali so 4 razgrajače in jih vtaknili v občinski zapor.

Okoli 8. zvečer je prišel Franc Knez, znan nasilnež, ki se ga je vse balo, v gostilno župana g. Majcna ter se začel prepirati z gospodarjem in gosti, hotel na vsak način izzvati pretep. Še ob pravem času sta prihitela dva orožnika in Kneza aretirala. Odpeljala sta tudi njega v občinski zapor. Tu pa je prišlo do usodnega spopada. Knez je pozval svoje tovariše, naj mu pomagajo oba orožnika razorožiti, nakar bi pobegnili. Aretiranci so takoj napadli najbliže stoječega orožnika: eden ga je udaril z vso silo po glavi, drugi pa je zagrabil za puško, da mu jo iztrga. V zaporu je bila tema in orožnika sta v silobranu ravnala hitro. Knez je bil zaboden v trebuh z bajonetom.

Ko so aretiranci uvideli, kaj se je zgodilo, so takoj odnehali. Ranjenega Kneza je obvezal za silo komandir orožniške postaje v Krmelju in ga dal prepeljati v rudniško bolnico, odkoder so ga naslednjega dne s prvim vlakom prepeljali v kandijsko bolnico, kjer je podlegel. Mož je bil svojčas premožen posestnik, a je vse svoje posestvo zapravil; bilo je nedavno prodano na javni dražbi. Demon alkohol je Kneza popolnoma spravil v svojo oblast, dokler ga ni žalostno upropastil.

ZVEZA KULTURNIH DRUŠTEV

Sobota, 15. t. m.

Ljubljana: ob 20. na Taboru, govori gosp dr. Bajič o mednarodni politiki.

Nedelja, 16. t. m.

Šmartno pri Litiji: ob 15., govori gosp. Strekelj o gospodarstvu.

Vrhnika: ob 15., govori gosp. dr. Bajič.

Šmarjeta pri Rimskih Toplicah: ob 15., govori gosp. Kravos o Jugoslaviji.

Ljubljana: Film ZKD. o higijeni v zakonu v kinu Ideal in Matica.

Torek, 18. t. m.

Dramski tečaj ZKD ob pol 20. v Tehnični srednji šoli.

Sport

Viktorija (Zagreb) : Ilirija

SK Viktorija, na tretjem mestu prvenstvene tabele zagrebškega prvega razreda stoječe moštvo, odigra v nedeljo prijateljsko tekmo s SK Ilirijo v Ljubljani. Viktorija velja za moštvo, ki igra poleg prvaka Haška najlepši, tehnično in kombinatorno najbolj dovršeni nogomet med zagrebškimi klubi. V svojih dosedanjih nastopih v Ljubljani je pokazala vselej prav dobro igro ter napravila na občinstvo najsimpatičnejši vtis. Razume se, da je obvezana postaviti proti Iliriji kompletno I. moštvo.

Tudi Ilirija ima za nedeljo na razpolago zopet kompletno moštvo; Verovšek, izvrstni levi branilec, ki je v zadnjih tekmah za Gosposvetski pokal manjkal v moštvu, je ozdravel in bo proti Viktoriji zopet nastopil.

Tekma se vrši ob 14.30 na igrišču Ilirije.

Železničar : Primorje

Prihodnjo nedeljo gostuje v Ljubljani agilni mariborski železničarski klub, proti kateremu je igralo Primorje minulo nedeljo v Mariboru. Mariborski železničarski klub je mlad klub, ki je ustanovil šele pred dobrim letom, pa si je znal v tej kratki dobi zasigurati ne samo eksistenčno možnost, temveč se je v tem ničlem času znal uveljaviti tudi na sportnem polju z lepimi uspehi. Kar čez noč se je mladi klub prelevil v močnega onkurenta že obstoječim mariborskim klubom in se lahko trdi, da jih je tudi že dosegel. To je ponovno dokazal v svojih sportnih nastopih in tak dokaz je doprinesel tudi že kmalu 24 ur po igri s Primorjem, ko je v prijateljski tekmi porazil renomirano in močno Rapidovo enajstorico.

Tekma prihodnje nedelje ima značaj revanžne prijateljske tekme. Moštvo prvaka, ki se je zadnje čase nahajalo v mali krizi, bo moralo pač napeti vse sile, da popravi nedavni debakel in da pred našo javnostjo dokaže, da ni nevredno ponosnega naslova.

Igra se bo vršila na igrišču Primorja ob Dunajski cesti.

Polovična vožnja za zimske sportnike. JZSS je prejel privatno obvestilo, da je ministrstvo saobračaja dovolilo vsem članom Jug. zimskosportnega saveza enake ugodnosti za znižano vožnjo, kakor jih imajo Planinska društva. Ker je že zimska sezona, opozarja Savez svoje člane, da se pravočasno prijavijo za izkaznico. V ta namen je izdal naslednja navodila: Vsi oni, ki se žele poslužiti dovoljene ugodnosti za polovično vožnjo trikrat na leto, odnosno za ugodnosti polovične vožnje pri skupinah 10 ali več oseb, naj zahtevajo savezne izkaznice preko svojih klubov. Klubi bodo napravili seznam v duplo ter poslali savezu obenem fotografijo, na kateri mora biti točno ime in klub dotičnega saveza, ki bo preskrbel legitimacije. Direktno se legitimacije ne bodo izdajale. Izrecno pa opozarjamo, da imajo n. pr. člani planinskih društev poleg svoje ugodnosti za polovično vožnjo tudi ugodnost pri nas, tako da imajo de facto šestkrat na leto polovično vožnjo. Ker utegne priti uradno obvestilo direkcijam državnih železnic vsak dan, se bodo lahko okoristili člani s polovično vožnjo že v letošnjem letu in je potrebno, da imamo vse pravočasno pripravljeno. — Vsakdo naj obenem sporoči, ako želi uverenje za letošnje in prihodnje (1929) leto, ali samo za prihodnje leto. — JZSS.

SK Slovan (težka atletika). V petek, dne 14. decembra imajo stopiti v ring naslednji atleti: Medved : Škafar, Czurda : Lupša, Kalan : Bizjak, Roš : Žmuc, Možina : Velkavrh, Legat : Banovec, Kraigher : Kraljič, Pirc : Žic. Sodniki: Vrhovnik, Grželj, Bucik, Vogelnik, Zaletelj. Borbe se vrše po 3 runde po 3 minute. Pričetek točno ob 19.30. Opozarja se na točnost

Službeno iz LNP. Jutri v soboto dne 15. XII. 1298. ob 19. v kavarni Evropa (posebna soba) seja kazenskega odbora. — Na isto se vabijo ob 19.15 igr. Thuma Emanuel, Jež Josip (SK Reka); ob 19.30 g. Novak Ivan (Krakovo); ob 19.45 igr. Košenina Iv. (Ilirija) in ob 20. igr. Jug Vincenc (Primorje). — Tajnik II.

Članstvo SK Ilirije se pozivlja, da se v čim večjem številu udeleži klubovega občnega zbora, ki se vrši v petek 14. t. m. v salonu restavracije «Pri levu» na Gosposvetski cesti točno ob 19.30. Člani se obenem naprošajo, da pri tej priliki oddajo svoje slike za nove legitimacije, ki stopijo v veljavo z novim letom 1929.

Stafetni tek skozi Maribor. Minulo nedeljo je priredil agilni mariborski »Železničar« stafetni tek skozi Maribor s startom pred kavarno «Evropa» in ciljem pred igriščem Železničarja. Proga je bila dolga 2600 m in je bila razdeljena na štiri predaje. Teka so se udeležile tri stafete, in sicer ena železničarska in dve primorjanski iz Ljubljane. Druga primorjanska stafeta je morala že na startu radi blesure enega tekača odstopiti, tako da sta tekmovali samo dve stafeti. Prva je prišla na cilj stafeta Primorja cca 100 m pred železničarsko. Zmagovita stafeta je prejela v znaku razpisa lep kip v trajno posest.

Kulturni pregled

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Ljubljanska drama

Začetek ob 20. uri.

Petek, 14.: «Živi mrtvec». B.

Sobota, 15. ob 3. popoldne: «Modri osliček Miško». Otroška predstava po izredno znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 16.: Ob 15.: Krog s kredo. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. Ob 20. uri: Lepa Vida. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ljubljanska opera

Začetek ob pol 20. uri.

Petek, 14.: «Faust». A.

Sobota, 15.: «Bajadera». V korist Udruženja gledaliških igralcev. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 8. zvečer

Petek, 14. ob 3. popoldne: «Hlapci». Dijaška predstava.

Sobota, 15. ob 8. zvečer: «Hlapci». Delavska predstava po znižanih cenah.

Nedelja, 16. ob 3. popoldne: «Jesenski manever». Znižane cene. Kuponi. — Ob 8. zvečer: «Adieu Mimi». Kuponi.

Opozarjamo na mladinsko predstavo, ki se vrši v ljubljanski drami v soboto popoldne ob 15. uri. Vprizori se mladinska igra »Modri osliček Miško«. Cene od 8 Din navzdol.

«Faust» v ljubljanski operi. V petek, dne 14. t. m. se poje v operi Gounodova opera »Faust« z go. Zinko Vilfan - Kunčevo v vlogi Margarete. V ostalih vlogah sodelujejo: ga. Poličeva in gdčna Španova ter gg. Banovec, Rumpel Janko in Povhe. Opero dirigira kapelnik Balatka. Nastopi tudi baletni zbor. Predstava se vrši za red A.

«Živi mrtvec», znamenito delo Tolstega, se vprizori v ljubljanski drami v petek 14. t. m. za abonente reda B.

Nedelja v ljubljanskem gledališču. V nedeljo 16. t. m. vprizori drama popoldne ob 15. uri izredno zanimivo dramo iz kitajskega življenja »Krog s kredo«, zvečer ob 20. uri pa je prva repriza Cankarjeve dramske pesnitve »Lepa Vida«. V operi se poje popoldne ob 15. Suppeejeva opera »Boccaccio«, zvečer ob 20. pa »Tosca« z go. Kunčevo, g. Marčecem, Primožičem, Betettom in Jankom v glavnih vlogah. Vse štiri predstave so ljudske po znižanih cenah.

Opereta «Bajadera» se poje v soboto 15. t. m. zvečer v prid bolniškega fonda Udruženja gledaliških igralcev. Znižane operne cene.

«Dover - Calais» na mariborskem odru. Na zanimivem kraju, pri zanimivih ljudeh se dogajajo zanimive in čudne reči. Ko se dvigne zastor, vidimo razkošno parno jahto «Ulix», ki plove s polno paro na odprto morje. Na to jahto, koje lastnik je «ljudožrc» Sandercroft, ki že 20 let ni stopil na kopno in ne pušča na krov nobenega «civilista», zlasti ne žurnalistov in žensk, se z zvijačo prikrade mlada bojevita Gladys O'Hallocan, reporterka londonskih in njujorških časopisov. Prične se boj med starokopitnim Sandercroftom in mlado bojevito novinarko, boj med staro in novo generacijo . . V lapidarnih dramatičnih primerih zmaguje ženska nad moškimi. Zastareli, okorni nazori se rušijo pred bojevito revolucijonarko, naposled podleže vsa posadka. V glavnih ulogah nastopita gdč. Starčeva in gosp. Skrbinšek. Režira gosp. J. Kovič.

Dijaška predstava v mariborskem gledališču. Kot prvo dijaško predstavo v tej sezoni uprizori mariborsko gledališče v petek, 14. t. m. ob 3. popoldne v proslavo desetletnice Cankarjeve smrti njegovo dramo «Hlapci». Pred predstavo govori o Cankarju gosp prof. dr. Maks Kovačič.

Zalewski v Zagrebu. Žiga Zalewski je včeraj, v četrtek zvečer gostoval v Zagrebu. Pel je naslovno ulogo Musorgskega opere «Boris Godunov.

Božidarja Jakca razstava «Afrika» se otvori v Jakopičevem paviljonu v nedeljo, 16. t. m. ob 10. dopoldne. Umetnik je izpopolnil svojo prireditev še s kolekcijo dolenjskih motivov.

Koncert Schubertovih skladb, ki bi se imel vršiti v nedeljo 16. t. m. v Celju, se preloži zaradi nepričakovane težkoče glede koncertne dvorane na poznejši datum.

Gospa Vika Podgorska, prvakinja zagrebške drame, je te dni gostovala v Osijeku. Igrala je glavno žensko ulogo v Krležovi dvodejanki «V agoniji».

Zagrebška uprizoritev Cankarjeve farse «Pohujšanje v dolini šentflorjanski». Deseto obletnico Cankarjeve smrti je proslavilo letos tudi zagrebško gledališče. Že ob 50letnici Cankarjevega rojstva so v Zagrebu po zaslugi gosp. Hinka Nučiča igrali «Lepo Vido», a dočim so tedaj nastopali gojenci dramske šole, so topot interpretirali farso poklicni igralci, režiral pa jo je gosp. Nučič. Pred predstavo je govoril o Cankarjevem življenju in delu v posebnem predavanju pesnik Oton Župančič. S svojim govorom je — kakor poročajo zagrebški dnevniki — publiki naravnost odkril misterij farse. Ulogo Jacinte je igrala ga. Vika Podgorska. Pokazala je v tej partiji svoj veliki oderski talent v bogastvu in razkošju. Premagala je opasnost uloge z veliko lahkoto in je dala Jacinti ton klasično - pesniške lepote. Krištofa Kobarja je igral gosp. Nučič, zlodja gosp. Bukšek; dekoracije, ki so bile efektne in fine, pa je napravil gosp. Lanz. In kar pomeni zelo mnogo: «Pohujšanje» se je igralo v originalu, v slovenščini. Publika je ploskala in v gledališču so imeli vtis velike umetnosti, kakršno so prinesli v naše kraje svoj čas ruski Hudožestveniki.

Domače vesti

Pozor na nove „Jutrove“ telefonske številke!

Glej objavo na 2. strani!

„Življenje in svet“ št. 24.

prinaša na uvodnem mestu fantastično povest o ljudožerski rastlini

»Drósera Cannibalis«

v zvezi z izsleditvijo ogromne mesojedne rastline po učenjaku Marianu da Silva.

Nato sledi dr. Vlad. Bartola uvod v psihoanalitično metodo

»Psihoanaliza in sodobni človek«,

ki obravnava enega najvažnejših činiteljev v sodobnem kulturnem življenju.

Vet. insp. Hugon Turk je napisal lep članek

»Slovenski znanstvenik v tujini«,

v katerem opisuje življenje dr. Ivana Regena, že davno znanega naravoslovca v mednarodnem znanstvenem svetu.

Črtica romunskega pisatelja Petresca

»Otrok polja«

vsebuje obris usode kmečkega sina, ki so mu starši določili »bolše življenje učenega človeka«.

»Pridobivanje gumija na Malajskem«

je naslov naslednjemu članku A. M. Karlinove, ki opisuje v lahki obliki kulturo gumijevih dreves in proizvodnjo kavčuka, predmeta, ki je v današnjih časih eden glavnih pospeševateljev prometa in brez katerega civiliziran človek tako rekoč ne more živeti.

»Tajnosti prasveta«

odkrivajo skrivnosti predzgodovinske dobe in značilne živali ledene dobe.

Nato zaključuje arhivar Vlad. Fabjančič svoj zanimiv referat o

»Imenih ljubljanskih ulic, trgov in cest«,

nakar sledi črtica iz življenja našega delavstva

»Petek Petra Senena«.

O priliki otvoritve slovenske Narodne galerije v ljubljanskem Narodnem domu bo zanimal sestavek A. Gabra

»Narodna galerija ob svoji desetletnici«.

Zanimiv je nadalje sestavek

»Berezina«,

odlomek najnovejšega dela ruskega pisatelja D Merežkovskega o Napoleonu Bonapartu.

Prof. Fr. M. priobčuje nadaljevanje svojih sestavkov o esperantu in govori o

»Izbiri mednarodnega jezika«.

V sestavku pod naslovom

»Emil Zola za resnico in pravico«

so objavljena tri pisma utemeljitelja naturalizma, fanatičnega borca za pravičnost.

Končni članek

»Grozoviti sodniki«

popisuje sodne metode v vzhodnih deželah, sodbe in obsodbe, ki se čitajo kakor resnična pravljica.

Številko krasi poleg več tekstnih slik, lesorezov grafika E. Justina in lepe naslovne slike krasna umetniška priloga »Stenar z Vrat«, ki otvarja serijo slik o lepoti Slovenije, odete v snežni plašč.

»Življenje in svet« izhaja tedensko in stane mesečno le Din 6. Posamezna številka stane Din 2.

Ljubiteljem naše Mladinske knjižnice

Kakor je bilo že objavljeno, izhaja Mladinska knjižnica v snopičih dvakrat na teden. Posamezni snopiči se dobe po 1 dinar v trafikah in pri kolporterjih, drugače pa se Mladinska knjižnica ne more naročati. Uprava sprejema naročila le za prodajo in zato naj se nanjo direktno obračajo samo trafikanti in drugi prodajalci, ki žele razpečavati Mladinsko knjižnico. Pri naročilih naj navedo, kakšno število izvodov žele v razprodajo. Uprava »JUTRA«.

* **Ivo Vojnović odlikovan.** Francoska vlada je odlikovala znanega jugoslovenskega pesnika Iva Vojnovića z redom legije časti.

* **Odlikovanje članov zbora moravskih učiteljev.** Z najnovejšim kraljevim ukazom so odlikovani gg.: Ferdinand Vach, profesor in dirigent pevskega društva moravskih učiteljev v Brnu in Karel Tomeš, župan v Brnu, z redom sv. Save tretje stopnje; Herbert Malina, učitelj in podpredsednik pevskega društva moravskih učiteljev, Stanislav Tauber, direktor meščanske šole v Brnu, ter František Kadlíček, učitelj in poslovodja pevskega društva, z redom sv. Save četrte stopnje.

* **Načrti za pomorski muzej.** Jadranska straža je nedavno razpisala natečaj za dobavo skic za pomorski muzej v Splitu. Prispelo je 33 načrtov. Jury je sklenila, da ne podeli prve nagrade, ker ni noben projekt zadostil zahtevam. Drugo nagrado je priznala načrtu z geslom »Galeb« in ga je izdelal arhitekt Granić iz Beograda, tretjo nagradbo pa inženerju H. Pucu iz Ljubljane. Jury je nadalje sklenila, da odkupi projekte arhitektov Freudenreicha in Deutscha iz Zagreba, Borislava Kojića iz Beograda ter arhitekta Josipa Costaperarije iz Ljubljane.

* **Rezervni oficirji** se opozarjajo na določila čl. 474 službenih pravil I. del, po katerih so dolžni na rojstni dan Nj. Vel. kralja 17. t. m. prisostvovati v uniformi cerkveni svečanosti, ki se bo vršila v stolni cerkvi sv. Nikolaja ob 10. dop. Kdor nima uniforme, naj pride v civilu. Pol ure preje se člani zberejo v društveni pisarni (Kongresni trg 1), odkoder bo skupen odhod. — Udruženje rezervnih oficirjev v Ljubljani

* **Osebne vesti s pošte.** Za zvaničnike 3. skupine so imenovani: Jakob Kukar, Ernest Fleischman, Vladimir Zavodnik in Jernej Šturm na Ljubljani 1; Leon Kovačič na Ljubljani 2, Ivan Jošt in Svetopolk Miklavčič na Maribor 1, Fran Gregorič v Brežicah, dr. Vilko Vujičič v Kočevju, Fran Bergant v Novem mestu, Cvetoslav Jesih v Kranju, inž. Stanko Podboj in Alojzij Zorž v Celju. Za dnevničarje so imenovani: Fr. Žnidaršič v Žužemberku, Josip Drobnič in Emilija Gros v Murski Soboti. Premeščeni so: Rafael Trampuš z Ljubljane 1. na Ljubljano 2, Pavla Andres iz Kastva v Novo mesto, Olga Gavrilović z Ljubljane 1 v Slovensko Bistrico in Olga Moser z Ljubljane 1 na Ljubljano 4, z Ljubljane 1 Ljudmila Tomazin v Križevce pri Ljutomeru. Ivana Vindišar in Julija Albrecht na Vič in Marija Mrak na Maribor 1; na Ljubljano 1: Frida Hutman iz Nove vase pri Rakeku, Vida Kušar iz Medvod in Ljudmila Povše iz Sv. Janeza ob Boh. jezeru; Ana Gomilšček z Bleda 2 na Ljubljano 4; na Ljubljano 1: Ljubica Glaser z Maribora 1 in Rozamila Lutman z Maribora 2; telefonistka Ljudmila Bajec iz Starega trga pri Rakeku v Novo vas pri Rakeku, Karla Flisch iz Zagorja v Trbovlje, Erna Korenini z Maribora 1 v Zg. Sv. Kungoto in Nežka Anderlič iz Sv. Janeza ob Bohinjskem jezeru v Lož; kondukter Ivan Tratnik iz Celja na Maribor 1; na Ljubljano 1 pripravnice Lavra Bras in Mihaela Gačnik z Maribora 1, Stanka Burić in Klara Mekovec iz Čakovca, Marija Korošec iz Tržiča, Cilka Mežan z Bleda 1, Apolonija Žagar iz Zg. Sv. Kungote, Pavla Peterman z Jesenic, Marija Kurbus iz Rogaške Slatine na Ljubljano 4, Hedvika Ebber z Ljubljane 4 v Celje, Ljudmila Schweiger iz D. M. v Polju v Kozje in Mihaela Gačnik z Ljubljane 1 na Ljubljano 2; na Ljubljano 1 zvaničnice: Alojzija Adamič iz Gornjega grada Angela Sarb-Veršec, Marija Tratnik, Josipina Jager in Vida Stadler iz Celja; Franja Adamič iz Konjic, Katarina Butala iz Črnomlja, Marija Slapar z Viča; dr. Vilko Vujčič iz Kočevja na Ljubljano 7 in Fr. Martinšek iz ministrstva na Maribor 1; dnevničarka Albina Sotelšek z Maribora 1 v Celje. Poštno službo so odpovedali: Melanija Kurbus, rojena Jevnikar, na Ljubljani 1, dnevničar Josip Mehle v Žužemberku in pogodbena poštarica Ema Szimič v Bodoncih. Iz službe so odpuščeni: Berta Bajde, rojena Okorn na Ljubljani 1, Fran Sterle v D. M. v Polju, Fran Čuk v Gornjem gradu in Josip Stanek v Slatini-Radenci.

* **Otvoritev brzojava in telefona. Zreče.** Dne 6. t. m. je bila pri pošti Zreče, okraj Konjice, otvorjena brzojavna in telefonska služba.

Božična reklamna prodaja

traja dalje. Suknje, obleke, čepice, perilo itd. najnižje pri A. PRESKER, Sv. Petra cesta št. 14.

* **Tečaj za poročnike in kapetane v pomorski akademiji v Bakru.** Da se da prilika absolventom pomorskih akademij in poročnikom trgovinske mornarice, ki so zadostili pogojem za polaganje poročniškega, odnosno kapitanskega izpita, za razširjenje strokovnega znanja in čim boljšo pripravo na izpite v marcu 1929., se otvarja dvomesečni tečaj v državni pomorski akademiji v Bakru (od 15. januarja do 15. marca 1929). Sprejemajo se samo kandidati, ki dokažejo da so dovršili katero pomorskih akademij in da so izpolnili pogoje za polaganje poročniškega izpita. Prijave za obisk je vložiti pismeno, predpisno taksirane, na naslov direktorja pomorske akademije v Bakru najkasneje 8 dni pred početkom tečaja. Vpisnina znaša 300 Din. Informacije daje direktor ako se pismenim vprašanjem priloži taksa za odgovor.

Originalni angleški kamgarni

za moške obleke pri

Josip Šlibar, Ljubljana, Stari trg 21

poleg Zalaznika. 1550—a

* **Knjige za naše rojake v Kragujevcu.** Prejeli smo in rade volje objavljamo: Kakor smo že večkrat poročali smo v Kragujevcu živeči Slovenci ustanovili v februarju Slovensko prosvetno društvo »Triglav«. Društvo ima razne odseke prosvetni, pevski, diletantski itd. Vsi uspevajo zlasti pa pevski, kateri je že ponovno sodeloval pri raznih tukajšnjih kulturnih in humanih prireditvah. Tudi prosvetni odsek se trudi; s skromno članarino smo si nabavili knjižnično omaro; ali kaj pomaga, ko je pa še precej prazna. Blagajna naša je šibka, knjige drage za naše dohodke, a pomoči od nikoder. Zato si usojamo prositi najvljudneje vse Slovence in Slovenke, pa tudi ostale sodržavljane, da nam poklonijo knjigo za boži čne darilo. Vsaka knjiga zdrave in poučne vsebine, bodisi slovenska, hrvatska ali nemška, bo dobrodošla, pa bodi stara, nevezana in zaprašena. Mi bomo vse knjižne darove očistili prahu, plodonosno naložili v našo prazno knjižnično omaro, plačali stroške za pošiljanje in se s hvaležnostjo spominjali darovalcev. Knjige naj se pošiljajo na naslov: Slovensko kulturno društvo »Triglav« v Kragujevcu.

* **Smrtna kosa.** V Radovljici je umrl po daljšem trpljenju g. Janko Kocijančič, vpok. upravitelj obrtne šole v Zagrebu. Pokojnik je bil neumoren delavec na karitativnem področju. Mnogo zaslug si je pridobil zlasti za dobrodelno društvo »Dobrotvorni stolček«. — V Trbovljah je izdihnila v 82. letu starosti ga. Terezija Pust, rojena Šimonc. Pogreb bo v soboto ob 10. dopoldne. — Pokojnima blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Eno svetovnih znamenitosti Indije je palača Taj Mahal iz belega marmorja. Legendo o nje postanku razvidite iz čarobno lepega filma

ŠIRAZ

Premijera jutri ELITNI KINO MATICA

* **Škrlatica v Južni Srbiji.** Iz raznih krajev Južne Srbije prihajajo vesti o katastrofalnem širjenju škrlatice. Med tamošnjim ljudstvom je zavladal velik strah.

* **Strašna smrt mlinarja.** V Sremski Mitrovici se je ponesrečil na tragičen način mlinar Svetislav Popović. Pregledujoč svoj mlin je opazil, da jermen na velikem kolesu ni v redu. Hotel ga je popraviti; pri tem ga je zgrabilo kolo in ga po vsem telesu strahovito razmesarilo. Nesrečni mož je ostal na mestu mrtev.

* **Aretacija kapetana Biljana.** Kakor smo že poročali, so v Zagrebu aretirali bivšega žandarmerijskega kapetana Biljana. V petek popoldne so izvršili v njegovem stanovanju hišno preiskavo, čije rezultat pa je bil negativen. Policija je v Biljanovem stanovanju iskala neki spisek bivših avstrijskih oficirjev, na katerega je bila opozorjena po nekem žandarmerijskem podpolkovniku. Vkljub negativnemu rezultatu hišne preiskave so Biljana aretirali in v torek izročili sodnemu stolu v nadaljnje postopanje. Preiskavo proti Biljanu vodi sodni svetnik Hild v največji tajnosti. Baje je Biljan pripravljal neko protidržavno akcijo.

V prekrasnem indijskem velefilmu

ŠIRAZ

sodeluje nad 5000 Indijcev domačincov. Vsi posnetki so delani v naravi. Film je najrazkošnejše delo tajnstvene Indije Premijera jutri v Elitnem kinu Matica

* **Obtoženci zaradi denuncijacije leta 1914 oproščeni.** V Sremski Mitrovici se je v zadnjih dneh vršil velik proces proti nekaterim prebivalcem v Boljevcih, ki so v dobi svetovne vojne baje denuncirali oblastvu svoje someščane. Mnogi so bili zaradi denuncijacij ustreljeni in mnogim zažgane tudi hiše. Predvčerajšnjim je tamkajšnje sodišče razglasilo razsodbo, za katero je vladalo veliko zanimanje. Državni pravdnik je za glavnega obtoženca Rotmana zahteval smrtno kazen na vešalih, za ostale obtožence pa težko ječo po 20 let. Sodišče je prišlo do prepričanja, da obtoženci niso krivi, ter jih je oprostilo. Državni pravdnik je prijavil ničnostno pritožbo. Obtoženci so bili pridržani v zaporu, dokler ne bo rešena pritožba.

* **Pri bolečinah hemeroidov**, telesnem zaprtju, natrgovanju črevesa, abscesih, krvavitvah debelega črevesa, siljenju na vodo, bolečinah v križu, tesnobi v prsih, močnemu utripanju srca, omotičnosti, nam prinaša raba prirodne grenčice »Franz-Josef« vedno prijetno olajšanje, večkrat pa tudi popolno ozdravljenje. Strokovni zdravniki za notranje bolezni dajo v mnogih primerih vsak dan zjutraj in zvečer piti po pol kupice vode »Franz Josef«. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Najbogatejši indijski maharadža iz Jaipura je stavil na razpolago svoje ogromno zakladnico z vsem nakitom, svoje slone, 500 velbludov in 1000 kon, ko so snimali film Premijera jutri v ELITNEM KINU MATICA **ŠIRAZ**

* **Obledele obleka barva v različnih barvah in pliša tovarna Jos. Reich.**

Kašelj, prehlad, pljučne bolezni z gotovostjo zdravi «Sirofen». Dobiva se v lekarnah. 277

* **V obup nas pogostokrat spravlja** kruti nahod. Šumenje v ušesih, zbadanje v sencih nas dela zlovoljne in nesposobne za delo. V takih primerih nam pomaga Forman. Že enkratno globoko vdihanje Formana odpira pota zraku. Forman je v malih pločevinastih škatlah zelo povoljno pakovan ter se lahko nosi enostavno v žepu telovnika ali v ročni torbici. To nam daje občutek sigurnosti! Forman se dobiva v drogerijah in lekarnah.

Nikoli več ribje olje

Ribje olje kvari občutljivi želodec slabe dece

JEMALT

je prašek z ugodnim okusom. Užijete ga suhega ali raztopljenega v mleku. Prijetno je sladnim ekstraktom dr Wanderja in z garantiranim 30% ribjega olja. V njem pa se ne občuti neprijeten okus in tudi ne dunja po ribjem olju. Jemalt je ugoden za vse tiste, ki ne morejo zauživati ribje olje.

Dobite ga v vseh lekarnah v velikih omotih po Din 42·— in v malih omotih po Din 25·—.

Ni drag in traja dolgo časa! Tudi Vi bi ga morali imeti. 259

* **Za Božič se spominjajte vsi prejemniki** položnic štev. 14.066, najbednejših! Podporno društvo slepih. 188

Hotel „ROYAL“ Beograd

Kralja Petra 70 Tel. 55-27

Hotel I. reda z najmodernejšim komfortom.

Cene sob od Din 50·— naprej.

Iz Ljubljane

u— **Predavanje v »Pravniku«.** Danes 14. t. m. bo predaval na sestanku društva »Pravnik« g. univ. profesor dr. Teodor Taranovski (Beograd) o »Osnovnih momentih v državni in socijalni evoluciji Rusije v 19. veku.« Predavanje se bo vršilo ob pol šestih popoldne na sodišču, soba štev. 79. Ker je vprašanje velezanimivo, vabi odbor k obilni udeležbi.

u— **Trgovine na kraljev rojstni dan** v ponedeljek dne 17. t. m. morajo biti glasom čl. 24. naredbe o odpiranju in zapiranju trgovinskih obratovalnic cel dan zaprte. — Gremij trgovcev.

u— **Opereta »Bajadera« po znižanih cenah.** V soboto 15. t. m. ob pol 8. bodo peli v operi »Bajadero«, ki je ena izmed najpriljubljenejših Kalmanovih operet. Predstava se bo vršila v korist Udruženja gled. igralcev v Ljubljani. Vstopnice so v predprodaji pri operni blagajni.

u— **Ruska Matica in ruska ljudska univerza.** V soboto dne 15. decembra se bo vršilo v balkonski dvorani univerze predavanje rednega profesorja na beograjski univerzi dr. Teodora Taranovskega »o zgodovinskem proučavanju Slovanstva kot celote Začetek ob 19. uri. Vstop prost.

u— **Ženski pokret.** Predsednica ljubljanskega »Ženskega pokreta« gdč. Vodetova je včeraj na sestanku članic v »Emoni« obširno poročala o poteku plenarne seje Ženskega pokreta, ki se je vršila v Sarajevu in so se je udeležile zastopnice iz Beograda, Zagreba, Splita, Sarajeva in Ljubljane. Kljub temu, da so se pojavila gotova nasprotja, nastala pod vplivom sedanje politične situacije, je ostala Narodna ženska zveza kompaktna. Ženski pokret je na seji v Sarajevu zavzel primerno stališče napram dogodkom 20. junija. Ugotovila se je živahna propaganda za pokret v Južni Srbiji, kjer ima žena jako hvaležno polje za svoje delovanje. Razpravljalo se je dalje o udeležbi Ženskega pokreta na mednarodnem ženskem kongresu, ki se bo vršil koncem maja v Berlinu. Nato se bo vršil kongres Male ženske antante v Varšavi. Na seji se je razvila živahnejša debata o svobodi kritike in izražanja misli. Dalje so bila na seji podana poročila o delovanju posameznih Ženskih pokretov v Zagrebu, Beogradu, Splitu Sarajevu. Na včerajšnjem sestanku v »Emoni« se je končno razvila daljša debata o učiteljiščih, o omejitvi števila dijakinj na teh zavodih, o samostanskih učiteljiščih, kakor tudi o pomenu višjih pedagoških tečajev, ki so postali nekaka fabrika šolskih nadzornikov. S posebnim povdarkom se je naglašalo, da je treba pouk na ženskih učiteljiščih temeljito reformirati.

Vsak petek ves dan

POLENOVKA

ter t čim **pristni ovitek** i Trške gore in **štajerski lutomerčan**

Gostilna in kavarna „LEON“

Kolodvorska ulica 29

u— **Društvo »Soča«** je minulo soboto priredilo mladinsko akademijo v proslavo ujedinjenja. Spored je bil bogat in pester. Ljubke deklamacije otrok so zadivile vse navzoče. Besede, ki so veljale našemu kralju, so segle vsem v srce. Marsikatero oko je bilo solzno ob besedah, posvečenih našim neodrešenim bratom. Nič manj ni ganilo petje teh malčkov. Več točk so morali na zahtevo občinstva ponoviti. Tudi smeha je bilo mnogo — zanj sta poskrbeli kuharica in sitnica. Salve smeha je žela igra. Malčki so tako zajeli poslušalce, da se je zdel spored mnogo prekratek. Nastopil je tudi društveni pevski zbor, ki je zapel več prav lepih pesmi.

u— **Higijena zakona.** Ponovno opozarjamo publiko na poučno filmsko predavanje ZKD, ki se bo vršilo v nedeljo. Ob spremljevanju poučnega filma o higijeni zakona bo predavala specijalistka za ženske bolezni in porodništvo asistentka ženske bolnice v Ljubljani ga. dr. Finkova o vsem potrebnem in važnem. Predstave se bodo vršile ločeno za ženske v kinu Idealu ob pol 11. dopoldne in za moške v kinu Matici ob 11. Pristop imajo samo odrasli od 18. leta dalje.

u— **Naval v ljubljansko bolnico.** V zimskem času je zopet velikanski naval na ljubljansko javno bolnico. Dnevno je priglaša veliko število — povprečno 20 bolnikov ki prosijo za sprejem. Letos je bilo v bolnico sprejetih že nad 14.700 bolnikov, torej znatno več kakor lani. Vsi oddelki so prenapolnjeni.

* **Avtomobilska nesreča pri Trzinu.** Ko je včeraj neki avtotaks iz Ljubljane vozil v svojem avtu dva ljubljanska pasažirja na cesti proti Domžalam, je v Trzinu nenadoma prišlo do male nesreče, ki bi pa lahko v drugačnih okoliščinah postala zanj kakor za potnika usodepolna. Na popolnoma ravni cesti se mu je že pri precej obrabljenem vozu skrivila vezna os, kar je imelo za posledico, da sta se prednji kolesi navzlic temu, da je šofer obvladal volan, zasukali in sta potnika kakor šofer odletela z voza. Pri padcu se je šofer občutno poškodoval po obrazu in na desni nogi, dočim je izmed potnikov le eden dobil nekaj prask na desnem licu. Poškodovani avto je moral ostati v Trzinu, dočim so se šofer in potnika vrnili z vlakom v Ljubljano.

Danes ob 9 uri zvečer senzacijonalna premijera:

Ujetnica šangaja

Doživljaji bele žene v šangajskih beznicah kokaina in opija!

BERNHARD GÖCKE kot general

Telefon 2730. KINO »DVOR«

u— **Vlom v garderobo »Primorja«.** V garderobo »Primorja« na samotnem prostoru ob Dunajski c. so vlomili zlikovci in povzročili klubu občutno škodo. Ker niso našli dovolj plena — na razpolago je bilo samo par nogometnih čevljev, ki jih je ostavil v garderobi neki nogometaš in ki so menda prav prišli enemu izmed uzmovičev, ker se je kar na licu mesta preobul — so se spravili na medeninaste dele pršne naprave in jih odnesli. Prhe so popolnoma pokvarjene in trpi klub okoli 1000 Din škode.

u— **Zopet ukradeno kolo.** Mesarski mojster France Babšek z Viča je imel v sredo opravka v vzhodnem delu mesta. Ustavil se je na večer pred Dolenčevo brivnico na Poljanski cesti, ter prislonil svoje kolo k zidu poleg vrat lokala. Seveda pa Babšek ni računal z možnostjo tatvine, ki pa se je vseeno zgodila. Med tem namreč, ko se je lastnik kolesa mudil v brivskem lokalu, je kolo pograbil neznan tat in ga odpeljal.

u— **Na akademiji »Preporoda«,** ki se bo vršila jutri v areni Narodnega doma ob pol 8. zvečer, nastopi poleg orkestra in deklamacij tudi alt B. Geisserjeva, bariton gol. drž. konservatorija Cveto Švigelj, spr. pianist Fr. Avčin. Po sporedu ples do 2. ponoči K udeležbi vljudno vabi odbor. 2281

u— **Drobna policijska kronika.** Od srede na četrtek so bili policiji prijavljeni naslednji dogodki: 1 tatvina kolesa, 1 poškodba tuje lastnine, 1 primer kaljenja nočnega miru, 1 primer trpinčenja živali, 1 prekoračenje policijske ure, 8 prestopkov predpisov o zapiranju trgovin, 3 prestopki avtomobilskih predpisov in 5 prestopkov cestnega policijskega reda. Prijavljen je bil dalje tudi primer poškodbe jabolčnih sadik, kar so si dovolili neznani zlikovci na nekem vrtu v Hradeckega vasi.

Iz Maribora

a— **Sum težkega zločina.** Preteklo nedeljo so iz Drave potegnili 20 letnega Josipa Nerata doma iz Vel. Petra. Zaposlen je bil v Mariboru in se je vsak večer vračal domov. Sprva se je domnevalo, da je Nerat po nesreči padel v Dravo. Pozneje pa so našli na mestu nesreče tuj klobuk in še neke druge predmete, iz česar je sklepati, da je Nerat bil žrtev zločina. Policija je aretirala nekega hlapca, ki je glasom izpovedi prič smrtno sovražil Nerata.

a— **Požigi v mariborski okolici.** V letošnjih porotnih zasedanjih je posebno dosti požigalcev. Tudi v mariborski okolici se množe požari in marsikod je menda ogenj podtaknjen. Pri Ahčevih v Vidmu blizu Sv. Jurja ob Ščavnici je te dni izbruhnil požar, 2 dni pozneje pa pri Vogrincu. Pogorelci so dobili od neznane roke pisane listke, na katerih požigalci napovedujejo še nove požare. Pri Veliki Nedelji je bil kar trem posestnikom podtaknjen požar in sicer Tropu in Krabonji na Lesnici ter Ritonji v Vel. Nedelji.

Iz Celja

e— **Poverjeništvo Vodnikove družbe** sporoča članom, da lahko knjige dvignejo v Tujsko-prometni pisarni v poslopju I. Hrv. štedionice v Kolenčevi ulici.

e— **Uradni dan sreskega gremija trgovcev v Celju** bo jutri, 15. t. m. od pol 10. do 12. v Rogatcu v hotelu »Sporn« in od 2. do 5. popoldne v Rog. Slatini v občinski posvetovalnici.

e— **Nova avtobusna proga.** Zagrebška avtobusna družba »Tapred« je zaprosila za avtobusno koncesijo na progi Zagreb-Rogaška Slatina-Celje. Občinski svet okoliške občine celjske je sklenil, da proti temu ne bo ugovarjal, če ni nikakih tozadevnih prometnih ovir.

e— **Božičnica šolske dece.** Za najrevnejše učence deške okoliške osnovne šole v Celju bo letos božičnica v nedeljo 23. t. m. ob 3. popoldne v šolski telovadnici. Tukajšnja državna krajevna zaščita dece in mladine je naklonila velikodušen dar za obdarovanje učencev. Poleg obdarovanja otrok pod božičnim drevesom bo tudi božična igra, katero igrajo učenci, petje in deklamacije. Zato že danes vabimo, naj se vsakdo vsaj z majhnim prispevkom spomni revne šolske dece.

e— **Ne gre mu Celje iz spomina.** V sredo popoldne je bil aretiran v Prešernovi ulici 69 letni Alojzij Smodej iz Sv. Jerneja pri Konjicah v trenutku, ko je hotel stopiti v neko trgovino, da bi beračil. Ker je bil Smodej nedavno kot nepoboljšljiv postopač in berač izgnan iz celjskega sreza za dobo 5 let, je bil zaradi prestopka prepovedanega povratka oddan v zapor.

e— **Umrli so v Celju** v času od 4. do 10. t. m.: Janez Bezgovšek, 44 letni posestnik, Anton Špeh, 6 mesecev stari posestnikov sin iz okolice Šoštanja, Ervin Papov, 5 in pol letni sin mesarja v Celju, Marija Trobiš 38 let stara žena posestnika iz Šmartna v Rožni dolini, Ana Zehner, žena mesarskega pomočnika iz celjske okolice in Zofija Fazarinc, 5 letna hčerka železničarja iz okolice Celja.

Premijera. Smeh! Smeh Popolnoma novo!

Do solz se boste nasmejali in imenitno zabavali ob velikih pustolovščinah dražestne **ANNY ONDRA**

v najnovejšem filmu smeha, zabave in veselja

PRVI POLJUB

Muhasta hčerka bogatega amerikanskega milijonarja se umakne nasilni poroki z begom v Evropo. Njene pustolovščine, šale in nezgode v hotelih in trgovinah po Berlinu. Zaljubljena. Zasledovana po policiji. Njena stara da poroko onega tana, kateremu da svoj **PRVI POLJUB.**

Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

Najnižje cene! **KINO IDEAL.**

Porotne obravnave

Smrtna obsodba v zaključni razpravi v Celju. — Prva oprostilna sodba v Mariboru. — Danes velika zaključna obravnava v Ljubljani

Celje, 13. decembra.

Zverinski umor na deželi

Zavraten umor so zagrešili nad posestnikom Vincencom Horvatov meseca septembra letos njegova 27letna žena Marija Horvat, roj. Narat, njena mati, 50letna vdova Ana Narat, roj. Nežmah in njen 17letni brat Josip Narat.

Maja 1926. se je poročil Vincenc Horvat z Marijo Naratovo in se tako priženil na posestvo njene matere Ane Naratove. Tašča je izročila novoporočencema polovico posestva, dočim si je drugo polovico pridržala. Ana Naratova je bila že dvakrat poročena in sicer prvič s Štefanom Butolenom, ki pa je zaradi hudobnosti svoje žene kmalu umrl, drugič pa z Matevžem Naratom, ki je izginil v svetovni vojni.

Zakon Vincenca Horvata ni bil srečen, ker je življenje s hudobijo zagrenjevala tašča. Naratova je že pred poroko nasprotovala hčerinemu zakonu s Horvatom, dasi je bil ta po izpovedih številnih prič prav miren, delaven in pošten človek. Toda tašča je hotela vedno in povsod imeti prvo in glavno besedo. Horvatu je rodila žena dva otroka, ki ju je pokojnik ljubil s pravo očetovsko ljubeznijo.

Dne 7. oktobra t. l. se je Vincenc Horvat z obiska pri svojih starših vrnil domov. Žena, tašča in svak so ravno kleče molili rožni venec in se je Horvat brez besede pridružil, na robu svoje postelje, sedeč molitvi. Ko je bila molitev opravljena, je Horvat povečerjal pri mizi nekaj krompirja, ki je ostal od večerje. Nekoliko poigral se je še s starejšim otrokom, nakar je legel v posteljo in kmalu trdno zaspal. V sobi je gorela luč, kakor že nekaj tednov prej na zahtevo tašče, Marija Horvatova pa je sedela pri peči in uspavala mlajšega otroka. Čez kaki dve uri je tudi ona odšla spat, toda jedva je dobro zadremala, je nenadoma zaslišala krepke udarce in skočila iz postelje. Videla je v tem trenutku, kako je udrihal njen brat Josip po njenem možu z debelim kolom, mati pa je držala nesrečnega moža za roke, da se ni mogel braniti. Horvatova ni priskočila možu na pomoč, nego je pograbila jokajočega otroka, ki sta se tudi prebudila in ju odnesla k peči. Med tem je Josip neprestano tolkel svaka po glavi in a istočasno z desnico dvil za vrat. To zverinsko ubijanje je trajalo nad četrt ure, ko je končno obležal Horvat na postelji mrtev s popolnoma razbito lobanjo.

Poročilo sodnih zdravnikov-izvedencev pravi, da so bile lobanjske kosti razbite na več mestih, kar je imelo za posledico silen pretres možganov, njih krvavitev in otrpnjenje. Naslednjo jutro je prišel na orožniško postajo v Žetalah Josip Narat in mirnodušno javil, da je ponoči ubil svojega svaka Horvata.

Pokojnikova žena Marija pripoveduje dogodke, kakor so se odigrali in se zagovarja s tem, da je otroka nista pustila od sebe in da zato ni mogla priskočiti možu na pomoč. V času ubijanja je držala njena mati Horvata za roke in pri tem vpila: «Sedaj šimfaj: starka Nežmahla, grda baba, kranjska baba, presica, če moreš!» Mož je bil okrog pol 24. ure že mrtev. Po njeni izpovedi je moževe smrti kriva le njena mati, ki je gospodarila v družini.

Josip Narat prizna, da je ubil Horvata in opisuje ves dogodek takole: «Ko smo odmolili, sem takoj legel k počitku in kmalu zaspal. Čez kaki dve uri sem se prebudil in brez nadaljnjega premišljevanja pograbil kol, ki sem ga imel že dalje časa v ta namen pripravljenega pod posteljo ter odšel k svakovemu ležišču. Svak je mirno in trdno spal. Dvignil sem kol in udaril spečega svaka z vso močjo po sredi glave. Svak se je po udarcu dvignil pokonci in se skušal braniti, nakar mi je priskočila na pomoč mati, ki je prijela Horvata za roke, dočim sem jaz tolkel Horvata toliko časa po glavi, da je končno obležal nepremičen. Mati me je k umoru nagovarjala že na šmihelsko nedeljo, 3. septembra. Jaz bi bil Horvata že prej ubil, toda nikoli se nisem o pravem času prebudil.»

Glavna povzročiteljica Ana Narat je krivdo v začetku tajila, pozneje pa se je pod težo neizpodbitnih dokazov vdala in zločin v celoti priznala. Pravi, da je to storila, ker je bila na zeta jezna, kakor sta bila jezna tudi njena hči in sin.

Iz izpovedi številnih prič je razvidno, da je Ana Naratova v tamošnji okolici na zelo slabem glasu. Obe ženski sta se hoteli že večkrat iznebiti Vincenca Horvata in sta se že ponovno zglasili pri orožnikih, da bi spravili Horvata k vojakom in ga ovajali. Vojaški zdravnik je na to Horvata posebno natančno preiskal in ugotovil, da je absolutno nesposoben za vojaško službo.

Razprava je bila prekinjena ob 13. in se je nadaljevala ob 15. popoldne.

Po obširnih pledoyerjih treh zagovornikov je bilo porotnikom stavljenih četvero glavnih in troje dodatnih vprašanj. Vsa glavna vprašanja so soglasno potrdili, nakar je bila razglašena naslednja sodba:

Jože *Narat* je obsojen na 7 let težke ječe s poostritvami. Všteje se mu preiskovalni zapor od 8. oktobra t. l. dalje.

Marija *Horvatova* je obsojena na 4 leta težke ječe s poostritvami in istotako z vštetjem preiskovalnega zapora od 23. oktobra dalje.

Ana *Naratova* pa je obsojena na *smrt na vešalih.*

Ves čas današnje obravnave, s katero se je zaključilo zimsko zasedanje celjske porote, je bila dvorana nabito polna občinstva, ki je z napetim zanimanjem sledilo razpravi in čitanju sodbe.

Ljubljana, 13. decembra.

Rop v Vofnarjevi dolini

Danes sta sedela na zatožni klopi zaradi hudodelstva ropa 20letni Janez Koželj, samski delavec z Gore, in 23letni France Marn, mizarski pomočnik na Gmajnici, oba že kaznovana. Obtožnica navaja med drugim:

Živinski prekupčevalec Miha Gašperlin, o katerem je znano, da ima zaradi kupčij vedno večjo vsoto denarja pri sebi, se je vračal 10. oktobra letos s sejma v Motniku, kjer je kupil dve kravi, domov v Zalog. Spotoma se je mož ustavil v gostilni Ivana Broliha v Podgorju, kjer sta bila med gosti oba obdolženca. Popil je tri čašice žganja in že okoli pol 22. odšel s kravama proti Zalogu. V žepu je imel listnico s 5500 Din gotovine. Obdolženca sta Gašperlina že prej poznala in sta vedela, da je živinski prekupčevalec in da ima vedno večje zneske denarja pri sebi.

Pod pretvezo, da gresta vasovat v Podgorje, sta se obtoženca ločila od družbe v gostilni in hitela po bližnjici, da dospeta na cesto, po kateri je moral priti Gašperlin. Pred vasjo Klanc v Vofnarjevi dolini, kjer dela cesta močan ovinek, se je skril Marn v jelševje, Koželj pa za lipo. Komaj je Gašperlin prispel, je zakričal Marn «holt», dočim je Koželj zgrabil Gašperlina za ramo in ga sunil, da je padel ter pokleknil. V tem je priskočil Marn, prijel Gašperlina, da se ni mogel ganiti ter kliknil Koželju: «Zadaj mu sežl!» Res je ta segel v desni hlačni žep in proti notranjemu žepu telovnika, v katerem je imel Gašperlin denar. Mož pa je k sreči odprl svoj nož in je začel mahati z njim po obeh obdolžencih ter klicati na pomoč. Roparja sta se prestrašila in zbežala.

Na podlagi krivdoreka porotnikov je bil Janez Koželj obsojen na 14 dni zapora, ki ga je že prestal v preiskavi, dočim je bil Marn oproščen.

Nočni spopad v Jaršah

Posestnice sin Tomaž Dragar, rojen 1909. v Podgorici, je kljub svoji mladosti na slabem glasu. Na pustno nedeljo sta obdolženec in njegov brat Lovrenc Dragar razgrajala v Marinškovi gostilni v Jaršah in grozila gostilničarki z odprtim nožem, da jo bosta razrezala. Marinškova namreč ni hotela dati obdolžencu in njegovemu bratu pijače. Obdolženec je nato odšel z bratom v Strniševo gostilno na Rodici, kjer sta spila pol litra vina.

Okoli 22. se je obdolženec napotil v družbi svojega brata Lovrenca ter Franceta in Ivana Grbca nazaj proti Jaršam. Nekako sredi pota med Rodico in Jaršo i so srečali Franceta Javornika, Franceta Zalokarja in še kakih 12 fantov in deklet; ki so šli iz Jarš domov na Rodico. Obdolženec in tovariši so na cesti, ko so se približevali Javornikovi skupini, vpili «auf». Pri srečanju se fantje niso pozdravili. Obdolženec je takoj nastopil izzivalno in pogledal vsakemu iz Javornikove družbe v obraz. Nato se je takoj za Javornikovo gručo fantov obrnil in jih zasledoval na Rodico.

Ko je Franc Javornik na Rodici blizu Tavčarjeve hiše, ki je oddaljena okoli 30 korakov od obdolženčevega doma, pomirjeval Janeza Novaka, ki je vpil «auf» in ga spravljal spat, je pristopil k njemu obdolženec. Javornik ga je pozval, naj se odstrani in naj gre spat. Komaj je izustil te besede, je obdolženec stopil korak nazaj in rekoč: «Na tebe imam pa že dolgo časa pikol» sunil Javornika z odprtim nožem proti levemu očesu. Javornik se je takoj zgrabil za oko, nakar ga je obdolženec z drugim sunkom ranil v levo roko. Javornik je še zaklical: «Jaz imam že dostil» Radi močnega krvavljenja mu je postalo slabo in se je opotekal, nakar sta ga prijela Franc in Miha Zalokar in ga odnesla v Tavčarjevo hišo. Ko je obdolženec oklal Javornika, je zaklical svojemu bratu Lovrencu: «Gregorjevemu sem dal dva štiha! Že dalj časa sem imel piko nanjl» Zatem sta skočila obdolženec in njegov brat Lovrenc, ki je že poprej z nožem večkrat sunil proti Francetu Zalokarju in mu prerezal suknjič in telovnik, v domači hlev, ki stoji blizu Tavčarjeve hiše na cestnem križišču; kazala sta iz hleva vile ter vpila, da bo oni, ki se upa blizu, takoj crknil.

S prvim sunkom je obdolženec zadel Javornika v levo stran senc v bližino obrvi in mu prizadejal 6 cm dolgo rano, ki je povzročila krvne podplutbe v obeh vekah levega očesa. Levo oko je zaradi poškodbe vidnega živca popolnoma slepo.

Dragar se je zagovarjal, da ni kriv. Javornika je sunil v oko, ker ga je napadel. Klečal je na njem, držal ga za vrat, suval in tolkel. Zamahnil je z nožem in ga prvič ranil v roko, ker ga pa še ni izpustil, ga je vsekal še drugič; kam, ni vedel. Nato ga je še nekajkrat sunil, dokler ga ni izpustil.

Javornik, ki zahteva za izgubo očesa 50 tisoč Din, je izpovedal v glavnem tako, kakor navaja obtožnica. Takisto tudi Franc in Miha Zalokar, dočim ne vedo nekatere priče nič bistvenega izpovedati. Obdolžencev zagovor potrjujeta le njegov varuh in njegova mati.

Občina slika obdolženca kot pretepača in poroča, da je na slabem glasu.

Porotnikom je stavil kazenski senat 3 vprašanja, in sicer glavno vprašanje, ali je obdolženec kriv obtoženega hudodelstva, potem dodatno vprašanje, če se prvo potrdi, ali je storil svoje dejanje v silobranu, in eventuelno vprašanje, ali je prekoračil meje silobrana.

Porotniki so prvo vprašanje o krivdi soglasno potrdili, a silobran zanikali. Tomaž Dragar je bil obsojen zaradi težke telesne poškodbe na 15 mesecev težke ječe, vsakega četrt leta post in trdo ležišče, Francetu Javorniku pa mora plačati 30.000 Din odškodnine in stroške.

Jutri se bo pričela razprava proti Janku Klemenčiču zaradi ropa v ambulančnem vozu kočevskega vlaka.

Maribor, 13. decembra 1928

Detomor

Posestniška hči Antonija Kovačeva iz Domajincev pri Murski Soboti je obtožena, da je v noči 22. oktobra 1928 pri porodu zadavila svojega nezakonskega otroka ter svojega fanta Janeza Špurerja obdolžila sokrivde.

Usodne noči sta začula sestra Jožeta in brat obdolženke Josip Kovač jok v veži. Ker je vedel, da je sestra noseča, si je takoj mislil, da je porodila. Zato je nekaj časa čakal, ali bo obdolženka prinesla otroka v sobo. Ker pa ni bilo sestre nazaj in je tudi utihnil otrok, je prižgal luč ter šel v kuhinjo. Obdolženka je stala v nekem kotu v veži. Vprašal jo je, ali naj gre po babico, ona pa je odgovorila, da zna sama opraviti in da ji je bilo le slabo. Potem je prišla obdolženka v sobo in legla v posteljo k sestri. Zgodaj zjutraj, ko so še vsi spali, je obdolženka prva vstala in šla iz sobe. Ker se je tudi po vasi govorilo, da je Kovačeva svojega otroka spravila najbrž s sveta, so orožniki uvedli preiskavo. Otrokovo trupelce so našli v pepelu pod pečjo v kuhinji.

Antonija Kovačevi je uspelo porotnike prepričati, da je ravnala v duševni zmedenosti. Bila je oproščena. To je prva oprostilna sodba v tekočem zasedanju v Mariboru.

Zaradi sleparije

je prišel pred poroto 28-letni Josip Plevnik, doma iz Verač v okraju Šmarje pri Jelšah. Njegovi starši imajo v istem kraju malo kmetijo. Plevnik je že v mladih letih odšel od doma k vojakom, nato pa bil nekaj časa pri policiji in financi.

Pred nekaj leti se je doma poročil, a kmalu je zapustil ženo in oba otroka ter se preselil v Maribor, kjer je prevzel od banke Buchal & spol v Pragi in »Fortune« v Zagrebu razprodajo obveznic vojne škode in tobačnih srečk.

Pri razpečavanju je prišel širom Slovenije. Preživljal se je deloma s prodajo teh obveznic, deloma pa z goljufijo, zaradi katere je bil že večkrat kaznovan. Zglaševal se je pri starih, neukih od prometa oddaljeno živečih ljudeh in izrabljal njihovo nevednost in zaupljivost. Obljubljal jim je najrazličnejše, popolnoma nemogoče stvari. Zalezoval pa je tudi dekleta, se predstavljal kot samec in hlinil ljubezen. Večje število lahkovernih žrtev je osleparil za denar. Na vesti ima tudi poneverbe in krivo pričevanje.

Senat je stavil porotnikom 7 glavnih vprašanj ki so jih soglasno potrdili. Nato je bil Plevnik obsojen na 6 let težke ječe.

Iz Tržiča

č— *Občinski proračun za leto 1929.* je razgrnjen in občinstvu na vpogled do 20. t. m. V interesu prebivalcev je, da si ga prav natanko ogledajo in povedo svoje pomisleke in želje. Primanjkljaj znaša okroglo 400.000 Din. Samostojen proračun ubožnega zaklada, ki je istočasno razpoložen, izkazuje izdatkov 500 Din manje kakor 100 tisoč Din z lastnimi dohodki v znesku 35 tisoč Din.

č— **Stari originali mrlejo.** Te dni so pokopali po vsej Gorenjski dobro znanega starino J. Roglja, vulgo Kaparja. V dve gube sključena postavica je hodila do zadnje ure po Tržiču in razlagala komurkoli vse tajnosti ptičjega življenja. Bil je strasten ptičar, gojitelj kanarčkov, ki jih je prodajal daleč naokrog po visoki ceni in so jih ljudje prav radi kupovali. Še na smrtni postelji mu je prepevalo kar dvajset pravih »harcarjev«. V prejšnjih časih je bil priznan kraznar. S pokojnim Rogljem je legel v grob zopet izrazit tržiški original, katerih je vedno manj. Naj mirno počiva in naj mu prepevajo »rolarji« tudi v večnosti.

Iz Litije

l— *Pomlad v Zasavju.* Dočim je pokrila Gorenjsko in del Dolenjske bela odeja, uživajo nekateri prisojni kraji v Zasavju lepo pomladno vreme. Kapetan v p. g. Rus iz Šmartna pri Litiji je našel na svojem izletu od Polšnika preko Mamola do Šmartna šopek najrazličnejših cvetk, ki že naznanjajo pomlad, odnosno še jemljejo slovo od pozne jeseni. V šopek je povezal zrelo jagodo in razcvel cvet, trobentico, vijolico in poleg teloha, ki pa že ni sedaj nikaka redkost več, še nekaj drugih cvetk, ki imajo precej trdo življenje tudi pozimi.

i— *Nesreča predilniške delavke.* Zadnje čase je kronika nesreč v našem kraju precej obilna. In zopet se je dogodil v litijski predilnici nov nesrečen primer. Pri tako zvanem «troselskem» stroju je bila zaposlena 19letna Franja Urbančičeva. Med delom se ji je nekaj v stroju zataknilo. Par trenutkov pred nesrečo jo je opozoril mojster, ki nadzira delavke, da bo treba napako popraviti še le zvečer, ko bodo stroji mirovali. Komaj pa je mojster šel pregledovat stroje par korakov dalje, se je začul od stroja Urbančičeve obupen krik. Francka je hotela med tem napako sama odstraniti in je posegla med vrteče se kolesje. Zobovje jo je zgrabilo za prste in jo vleklo v nevarno sredino. V opasnem trenutku so priskočile njene tovarišice in ustavile stroj. Ponesrečeni delavki je nudil prvo pomoč gospod Ivan Majde. Simpatična mladenka, katere nesreča je izzvala med delavstvom iskreno sočutje, ima odtrgan na desnici en prst, dva prsta poškodovana. Zdravi se v ljubljanski splošni bolnici.

Kresival

je dobrega okusa in gotovo uspešen; on odstrani kašelj in oprosti dihalna organe neprijetnega zasluženja.

Zahtevajte originalni zavoj z Bayer-jevim križem.

VREMENSKO POROČILO

Meteorološki zavod v Ljubljani 13. decembra 1928. Višina barometra 308.8 m

Kraj	Čas opazovanja	Barom.	Temper.	Rel. vlaga v %	Smer vetra in brzina v m. in sek	Oblačno 0—10	Padavine: Vrsta	Padavine: mm do 7 ure
Ljubljana	8.	751·2	1·8	93	NW 1	10	megla dež	2·1
Maribor		751·3	1·0		SE 2	10	megla dež	0·1
Zagreb		750·2	0·0	98	E 1	10	megla	0·0
Beograd		748·1	7·0	90	mirno	9	dež	2·0
Sarajevo								0·0
Skoplje		755·4	7·0	90	W 1	8	dež	5·0
Dubrovnik								
Split		46·3	9	65	ENE 1	8		

Solnce vzhaja ob 7.30, zahaja ob 16.18, luna vzhaja ob 9.3, zahaja ob 16.47.
Najvišja temperatura danes v Ljubljani 3.0 C, najnižja 0.4 C.

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Prehodno nejasno, v nekaterih krajih padavine, kasneje bo temperatura polagoma padla

Gospodarstvo

Stanje dinarja

Predvčerajšnjim je dobila uprava monopolov nakazanih preko Narodne banke 270 tisoč angleških funtov (okrog 74.5 milijona Din) iz kratkoročnega posojila, ki ga je, kakor vsako leto, najela pri londonskih bankah za odkup letošnjega pridelka tobaka. S tem izplačilom se bo zaenkrat okrepila devizna podlaga Narodne banke, ki je v zadnjih treh tednih zaradi velikega povpraševanja oslabela za kakih 200 milijonov Din. Poleg tega pa se bo v kratkem (pred Božičem) devizna podlaga Narodne banke z izplačilom prvega obroka na račun švedskega posojila v višini 5 milijonov dolarjev, povečala še za nadaljnjih 284 milijonov, skupaj torej za skoro 360 milijonov Din.

Politični dogodki zadnjih tednov so v gospodarskih krogih vzbudili neko, čeprav neutemeljeno bojazen glede stabilnosti dinarja. Vsak večji pretresljaj v naši notranji politiki ima v zadnjem času za posledico večje povpraševanje po inozemskih plačilnih sredstvih, kar se je zlasti opažalo na zagrebški in beograjski borzi, kjer je morala Narodna banka intervenirati tedensko z znatnimi vsotami deviz. Seveda se pri tem ne sme prezreti, da so se zaradi naraslega uvoza v zadnjih mesecih tudi potrebe po devizah znatno povečale in da izvozniki svojih deviz v zvezi s političnimi dogodki niso takoj realizirali. Kakor poročajo iz Zagreba, je finančno minitrstvo zaradi velikega povpraševana po devizah pretekli teden pustilo po svojih organih kontrolirati devizno poslovanje bank, vendar se je moralo uveriti, da je poslovanje korektno. Kakor čujemo, so se tudi v Ljubljani izvršile nekatere revizije. Jasno je, da banke niso nabavljale deviz v špekulativne svrhe in da tudi obseg deviznih nakupov od strani uvoznikov za poznejše plačilne termine ni bil znaten.

Od kratkoročnega monopolskega posojila ima uprava monopolov v kratkem dobiti še 225 milijonov Din, od švedskega posojila pa marca prih. leta 110, julija pa 455 milijonov Din.

S povečanjem deviznega zaklada in realizacijo ostalih obrokov pa bo seveda vsaka bojazen glede bodoče stabilnosti dinarja, kolikor je ta stabilnost odvisna od močnega deviznega zaklada Narodne banke, neumestna, zlasti če upoštevamo dejstvo, da dotok sredstev iz obeh posojil monopolske uprave ne bo imel v toliki meri za posledico poznejše večje povpraševanje po devizah, kakor n. pr. investicijskih posojilih, od katerih se znaten del že v kratkem času po realizaciji porabi neposredno za plačilo uvoženega materijala, ki je pri investicijah potreben.

= **Vprašanje prepovedi izvoza hrastovih pragov.** Kakor smo pred dnevi poročali, je kongres Jugoslovenskega združenja sklenil, naj se predlaga vladi, da počenši s 1. aprilom prepove izvoz hrastovih pragov. Ta resolucija je naletela na oster odpor pri hrvatski lesni industriji, ki povdarja, da se z onemogočenjem izvoza pragov ne more uvesti racijonalnejše gozdno gospodarstvo. Res je sicer, da se pri nas zaradi nepravilne šumske politike uničuje naše gozdno bogastvo, da se sekajo mladi hrastovi gozdovi, ki za ekspoatacijo še niso zreli, vendar se taka za narodno gospodarstvo neracijonalna eksploatacija da omejiti na drug način, s popolno gozdno eksploatacijsko politiko. Država pač ne bi smela dovoljevati, da se sekajo za eksploatacijo nezreli gozdovi. Kakor se zatrjuje, se hoče prometno ministrstvo okoristiti v sporu med šumarskim udruženjem in lesno industrijo ter anulirati zadnjo veliko licitacijo hrastovih pragov, ki se je pred kratkim vršila, ker bi po izvršeni izvozni prepovedi lahko kupilo pragove znatno ceneje. Hrvatska lesna industrija, ki je pri letošnjih gozdnih licitacijah plačala za hrastovino bajne cene, bi bila gotovo težko oškodovana. Kakor poročajo, bo Savez lesnih trgovcev in industrijcev proti nameravani prepovedi izvoza hrastovih pragov na vseh merodajnih mestih najenergičneje protestiral.

= **Beograjske banke bodo vlagateljem zaračunale novo rentnino.** Združenje bank v Beogradu je sklenilo, da ima od 1. januarja prih. leta, ko stopi v veljavo novi zakon o neposrednih davkih, vsaka banka odtegniti od naraslih obresti rentnino (8 % obresti), ki jo mora plačati po novem zakonu. Pri 5 % obrestni meri za vloge se bo torej obrestna mera zaradi uračunanja novega davka na obresti dejansko znižala na 4.6 %, pri 6 % obrestni meri na 5.52 %, pri 7 % obrestni meri pa na 6.44 %.

= **Termin prihodnjeletnih prireditev Ljubljanskega velesejma.** Uprava Ljubljanskega velesejma je na svoji zadnji seji sklenila, da se bo vršil prihodnji IX. mednarodni vzorčni velesejem od 30. maja do 9. junija, torej v istem času, kot leta 1928. Mednarodnemu velesejmu namerava priključiti špecijelno razstavo avtomobilov in razstavo izdelkov domače obrti in narodnih vezenin Slovenije. IV. jesenska prireditev »Ljubljana v jeseni« pa se bo vršila v širokem obsegu od 31. avgusta do 9. septembra. Ta zelo priljubljena razstavna prireditev bo prihodnje leto obsegala zopet naše kmetijstvo, vendar bo razstava prirejena v novih smernicah. Obsegala pa bo tudi veliko gospodarsko in šumarsko razstavo, lovsko razstavo, obsežno razstavo društva Zoo, vrtnarsko razstavo in umetniško razstavo.

= **Adaptacijska dela na Ljubljanskem velesejmu.** Ljubljanski velesejem je v teku svojega devetletnega ustvarjanja dokazal, da je postal trajna in neobhodno potrebna ustanova. Zato se je uprava velesejma odločila, da adaptira razstavne zgradbe in pisarniške prostore. Predvsem betonira vse fundamente razstavnih paviljonov tako, da zemeljska vlaga ne bo več mogla razjedati lesa. Popraviti namerava strehe in prezidati pisarniško poslopje. S to adaptacijo se bodo sedanje provizor. zgradbe preuredile v trajnejše za daljšo dobo let.

= **Dobave.** Strojni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave 60 ton bukovega oglja; gradbeni oddelek pa do 21. t. m. ponudbe glede dobave tračnega križišča in 830 komadov kotnih spojk. (Predmetni pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) Delavnica državnih železnic v Mariboru sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave obročev kurilnih vrat. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave električnega materijala. Direkcija državnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 22. t. m. ponudbe glede dobave 1 nakovala in 2 precepov. Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave 10 tisoč kg tračnic. Direkcija državnega rudnika Bukinje, pošta Kreka, sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave dežnih plaščev, žice, izolatorjev za telefonsko žico in gumijevih rokavic. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave kokosovih preprog; do 31. t. m. pa glede dobave izolacije parnih vodov. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 29. t. m. pri upravi državnih monopolov, ekonomski oddelek v Beogradu glede dobave 5000 komadov zabojev; 31. t. m. pa glede dobave 3689 komadov križnih nožev. (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.) 29. t. m. se bo vršila pri prometno - komercijalnem oddelku direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave voznorednih knjig. (Pogoji so na vpogled pri depozitni blagajni železniške direkcije v Ljubljani.)

Borze

13. decembra.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet prilično velik, zlasti v devizah na Berlin, Prago, Dunaj in Trst. Razen malenkostne potrebe v devizi na Budimpešto, je vso potrebo krila Narodna banka. Tečaji deviz so ostali v glavnem nespremenjeni.

Na zagrebškem efektnem tržišču so tečaji Vojne škode ostali v glavnem nespremenjeni. Pri srednjem prometu se je promptna trgovala po 435, kasa prav tako po 435, za februar pa po 442. Za ostale državne papirje ni bilo povpraševanja. Med bančnimi vrednotami so bili običajni zaključki v Ljubljanski kreditni po 125, v Praštedioni po 920 ie v Jugobanki po 91. Med industrijskimi papirji pa je bil tudi danes večji promet v Šečerani po 450.5 — 453. V ostalem pa je bilo zaključeno samo Vevče po 116.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 0 — 22.8575, Berlin 13.5475—13.5775 (13.5625), Bruselj 0—7.9065, Budimpešta 9.907—9.937 (9.922), Curih 1094.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 7.9905—8.0205 (8.0055), London 275.67—276.47 (276.07), Newyork 0—56.84, Pariz 0—222.38, Praga 168.22—169.02 (168.62), Trst 296.98—298.98 (297.98).

Zagreb. Dunaj 7.9905 — 8.0205, Berlin 13.5475 — 13.5775, Milan 296.95 — 298.95, London 275.67 — 276.47, Newyork 56.74 do 56.94, Pariz 221.38 — 223.38, Praga 168.22 do 169.02, Curih 1094.1 — 1097.1.

Curih. Zagreb 9.125, Pariz 20.29, London 25.19, Newyork 519.20, Milan 27.19, Praga 15.39, Dunaj 73.075, Budimpešta 90.55, Berlin 123.76, Bruselj 72.175, Amsterdam 208.55, Varšava 58.20, Bukarešta 3.12, Sofija 3.75.

Efekti.

Ljubljana. Celjska 158 — 0, Ljubljanska Kreditna 125—0, Praštediona 920—0, Kreditni zavod 175—0, Vevče 114—0, Ruše 260—280, Stavbna 56—0, Šešir 105—0.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 435 — 436, kasa 435 — 436, za december 435 — 436, za februar 442 — 443, za februar ex 411.5 — 412.5, investicijsko 0 — 86, agrarne 0 — 53.5; bančne vrednote: Praštediona 920 — 922.5, Kreditna 93 — 0, Union (Hipo) 57.5 — 0, Jugo 91 — 92, Ljubljanska kreditna 125 — 127, Narodna 6950 — 7050, Poljo stara emisija 0 — 16.5, Srpska 152 — 155, Zemaljska Sarajevo 135 — 140; industrijske vrednote: Narodna šumska 20 — 30, Našička 1650 — 0, Gutmann 90 — 195, Slaveks 101 do 102, Slavonija 5 — 6, Drava 0 — 510, Šečerana 450 — 453, Vevče 116 — 118, Isis 27 do 32, Dubrovačka 500 — 510.

Beograd. Vojna škoda 434.5 — 435.5, investicijsko 85.75 — 86.25, agrarne 53 — 54.

Blagovna tržišča

Ljubljanska blagovna borza (13. t. m.) Les: Tendenca nespremenjena. Zaključenih je bilo 5 vag. desk, smreka, jelka. Dež. pridelki: Tendenca nespremenjena. Zaključkov ni bilo. Nudi se pšenica (slovenska postaja, mlevska tarifa, plačljivo 30 dni): baška, 80 kg, promptna po 290—292.5; za december po 295—297.5; za januar 300 do 302.5; turščica: ameriška «La Plata», zacarinjena, fco Ljubljana po 315.5—320; oves: baški ali slavonski, zdrav, rešetan po 295 — 300; moka «0»: fco Ljubljana, plač. po prejemu blaga po 430—435. rž: 72 kg, zdrava, rešetana, mlevska tarifa po 295 — 297.5.

Novosadska blagovna borza (13. t. m.) Tendenca stalna. Promet: 115 vagonov pšenice, 7 vagonov moke, 42 vag. turščice in 2 vag. ječmena. Pšenica: baška, baška potijska in sremska 237.5—242.5; za april-maj 257.5—262.5; banaška 234—236. Ječmen: baški, sremski in banaški 255 — 260; baški, pomladanski 285 — 290. Oves: baški, sremski, banaš. 240—245. Turščica baška 232.5 — 237.5; za december - januar 237.5 — 242.5; za marc 270 — 275; za april-maj 272.5—277.5; suš. 262.5—265; srem. 235 do 240. Moka: baška «0g in «0gg» 342.5 do 352.5; «2» 322.5 — 332.5; «5» 302.5—312.5; «6» 265 — 275. Otrobi: baški in sremski 177.5 — 182.5.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (12. t. m.) Navzlic delnemu zboljšanju tečajev na inozemskih borzah je bilo razpoloženje na dunajski borzi nespremenjeno slabo. Promet je bil slab. Jugoslovenska pšenica, plavajoča, je bila zaključena po 1.555 Kč ex šlep Dunaj. Podunavska turščica se je trgovala za april po 1.65 Kč ex šlep Dunaj, argentinska pa se je nudila za maj po 167 angl. sh. cif Trst. V moki je trgovina navzlic bližajočim se praznikom slaba. Uradno notirajo vključno prometni davek in carina, fco Dunaj: pšenica: domača 35.5 — 36.25, madžarska potijska 39 — 39.75, jugoslovenska 37.5 — 38; rž: marchfeldska 35.25 — 35.75, madžarska 34.25 — 34.50; turščica: madžarska 33.5 — 34, argentinska 36 — 36.5. Moka «0» v trgovini na debelo: domača 58.5 — 61, madžarska 58 — 59, jugoslovensa 57 — 58.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!
13

Iz življenja in sveta

Praznik norveškega narodnega junaka

Štirinajsti december v Amundsenovi domovini. — Iz življenja velikega raziskovalca. — Mož, ki je prvi dosegel južni tečaj.

Današnj dan je določila norveška vlada za Amundsenov praznik. Opoldne bodo vse roke na Norveškem odložile delo za dve minuti in se bodo zamislile v življenje raziskovalca, ki je prvi dosegel južni tečaj. In takoj potem se bodo razvile zastave, spuščene na pol droga, v dokaz, da domovina žaluje

za svojim velikim izgubljenim sinom, ki je z ljubeznijo zmagoval nad uporno naravo in je padel kot žrtev slučaja za sovražnika, kateremu je hotel izkazati ljubezen.

Norvežani sicer vedo, da je Amundsen mrtev, toda še so med njimi ljudje, ki ne morejo verjeti, da je ta pogumen raziskovalec podlegel golemu slučaju med reševanjem nesrečne Nobilove ekspedicije. Današnji dan bo na Norveškem ne le dan hvaležnosti napram Amundsenu, ampak tudi dan črnih očitkov in ogorčenja proti Nobilu. V Amundsena verujoče ljudstvo pa bo še naprej čakalo na povratek svojega slavnega sina iz dežele večnega ledu in smrti.

Amundsenovo življenje je bilo polno bojev in razočaranj, a tudi polno lepih žrtev in zadoščenj, da ne govorimo o časteh, ki so mu jih izkazovali in o upih, ki so jih polagali nanj. Bilo je življenje čudovitega moža, ki si je začrtal veliki cilj in je na poti k njemu dosegel velikanske uspehe. Že njegova mladost je vredna občudovanja: ko hodi v srednjo šolo, se uri v smučanju in spi pri odprtem oknu pozimi, se vadi v turistiki in vežba svoje telo za naloge, ki se jih še ne sme lotiti, dokler živi mati. Zakaj njena želja je, da bi postal sin zdravnik... Amundsen študira medicino, po materini smrti pa ostavi šolo in začne svojo lastno, življenjsko šolo. Vkrca se na ladjo, študira vremenoslovje, križari po morjih, prenaša lakoto in mraz, odkrije severno zapadno pasažo, pride pred Scottom na južni tečaj, se vrne med ljudi in začne prodirati proti severnemu tečaju. Leta in leta čaka v zamrzlem morju z ladjo «Maud», ki ne more vzdržati pritiska ledenih gor in se potem poprime sodobnega tehničnega pripomočka, da bi dosegel svoj cilj: letala in zrakoplova. Najprej mu načrt spodleti, potem pa se mu obnese. Posreči se mu preleteti z «Norge» severni tečaj, a Nobilovo tovarištvo postane usodno za njegovo življenje; talijanski polkovnik, ki je po njegovi zaslugi povišan v generalski čin, se polakomni slave, se odpravi drugič na tečaj in ponesreči — Amundsen pa je tako prožet s človečanstvom, da mu hiti na poč in pri tem sam izgubi dragoceno življenje. In ne sam: z njim vred pogine nekaj odličnih mož, ki bi lahko nadaljevali njegovo delo, ker so ga spremljali na prejšnjih ekspedicijah.

V vsakem oziru je Amundsen junak, kakršnih ni več dandanes na svetu. Njegova energija je brez primere, njegovim izkušnjam ni para. Od mladih nog je rasel v upornem ozračju človeškega dostojanstva nad brutalno naravo. Da je baš ona zmagala nad njim je tragično, a da je prišla smrt v trenutku poraženega rivala in v času človečanske ljubezni do bližnjega, je tako velikodušno in plemenito, da bo ostal Amundsenov vzgled za vse čase svetel.

Dr. Cosmo Gordon Lang,
dosedanji nadškof v Canterburyju, je bil ustoličen za primasa anglikanske cerkve.

Pierre Audibert,
politični ravnatelj »Gazette du Franc«, ki je zapleten v polom tega časopisnega in denarnega podjetja.

Zajtrk na Martu, kosilo na Saturnu

Abbé Théophile Moreaux, ravnatelj zvezdarne v Bourgesu, se bavi v nekem članku z medplanetarno zvezo med našo zemljo in Marsom in pravi, da bi bil najugodnejši čas zanjo v tem mesecu, ko je naš sosed od nas oddaljen »samo« 87,400.000 km. Znan je poskus radiotelegrafske zveze, ki ga je napravil londonski spiritist dr. Robinson meseca oktobra. Abbé Moreaux ne more razumeti, zakaj si je dr. Robinson izbral baš ta mesec, ko je bil Mars oddaljen 135 milijonov kilometrov, torej 68 milijonov kilometrov več nego sedaj. Ne glede na to pa se zdi Moreauxu Robinsonov poskus že zato nezmiseln, ker ni do danes še noben človek dokazal, da so radiovalovi, pa naj bodo dolgi ali kratki, sposobni predreti zemeljsko ozračje. Poleg tega pa ne moremo reči, ali se Martovci razumejo na radiotelegrafijo ali ne. Če že hočemo stopiti ž njimi v stike, tedaj bi kazalo poskusiti se kvečjemu s svetlobnimi signali. Pred nekoliko leti je neki učenjak napravil takšen poskus na neizmernih stepah Sibirije. Sestavil je z električno lučjo in z ogromnimi kresovi geometrično figuro, ki je predstavljala dokazovanje Pitagorejevega izreka. Seveda je treba napraviti takšne eksperimente v najugodnejšem času in ob najboljših vremenskih prilikah. In še potem ostane vedno odprto vprašanje, ali sploh obstojajo na Marsu bitja, ki bi lahko zmisel našega eksperimentiranja doumela. »Toda obupati ne smemo,« zaključuje Moreaux svoj članek. »V l. 2000 se bodo naši potomci gotovo smejali nevednosti naših dni, ker tedaj bodo s popolnejšimi sredstvi dosegli to, česar mi ne moremo: na Marsu bodo namreč lahko zajtrkovali, na Saturnu opoldne kosili, a zvečer bodo večerjali že na luni.« Kdor izmed nas bo takrat še živ, pa bo lahko povedal, dali je Moreaux bil dober prerok.

Visok obiskovalec
White Horse Eagle (Beli orel), najstarejši indijanski poglavar in najstarejši Indijanec sploh, je prispel v Pariz. Star je baje okoli 150 let.

Katastrofa gorečega potniškega letala

V torek zvečer se je pripetila v Letzingenu, na letalski progi med Kölnom in Berlinom, težka letalska nesreča. Okrog 18. ure so ljudje zagledali kakih 300 m nad krajem vršeče letalo, ki je povzročalo nenavaden šum. Kmalu se je pokazal plamen in aeroplan je bil mahoma v ognju. Ni trajalo pol minute, ko je sledila detonacija in takoj nato se je letalo nagnilo v strmi črti k zemlji ter je treščilo na tla. Pri tem se mu je odlomil propeler. Motorji pa so še šli in zato je aeroplan še nekajkrat poskočil kakor ogromna kobilica. Kmalu nato pa je zgorel. Z njim vred so zogleneli pilot Dörr, radiotelegrafist Orgel in monter Müller. Edini potnik, trgovec Hermann iz Ohligsa, pa je znorel. Rešil se je z drznim skokom iz aeroplana, bil pa je tako zmeden, da je na vprašane ljudi, odgovarjal vsevprek samo: «Ne vem ničesar, ne sprašujte me!» Od strahu se mu je omračil um, da ni vedel niti nobenega pravega pojasnila.

Nesrečo je povzročil nepravilen dovod goriva v motorje, kar je prisililo pilota k zasilnemu pristanku. Ker pa so bili stroji preveč ugreti, se je vnel benzin in nastala je eksplozija s strašnimi posledicami.

Zgorelo letalo je bilo last nemške Lufthanse, Junkersevega tipa na tri motorje in je nosilo oznako «D 1473». Vozilo je na progi Berlin-Paris. Razvaline uničenega Junkersa so takšne, da ni mogoče ugotoviti, če so se vozili z letalom štirje ali več potnikov.

Trije levi in dva volka

Vassy (departement Calvados) je bil te dni prizorišče groznega pogona na zverine. Iz cirkusa, ki je razkazoval svojo menažerijo, so ušli iz kletke, ki se je razbila na prevozu po strmem klancu, trije levi in dva volka. Zveri so begale po vaških cestah in potih in so spravile prebivalstvo v paničen strah. Vse je bežalo in se zaklepalo pred njimi. V Provencheres-sur-Marne pa so se našli pogumni možje in so začeli zasledovati begune iz menažerije. Po napornem lovu se jim je posrečilo vjeti levinjo in dva mlada leva, dočim sta jo volka popihala v gozd. Ker pritiska že zima, upajo, da se bosta prej ali slej zopet pojavila, vendar je prebivalstva tega tako strah, da se nihče ne upa ponoči iz hiše.

Tisoč kilometrov na dan

Kako potuje moderen pretendent na prestol

Včeraj smo poročali o ekspresnem povratku angleškega princa Edvarda v London. Potovanje navadnega smrtnika po njegovi poti bi trajalo v običajnih razmerah najmanj 23 dni. Princ Waleški pa je potoval tako hitro, da je absolviral potovanje v niti ne desetih dneh. Napravil je 9400 km, torej povprečno tisoč km na dan.

Brzojavka o bolezni angleškega kralja ga je dohitela v Dar-es-Salamu. Ne da bi okleval samo minuto časa, je obrnil Afriki hrbet in stopil na železnico. Vozil se je podnevi in ponoči ter je napravil od Dar-es-Salama do Adena 2700 km (od 2. do 5. decembra), od Adena do Sueza 2400 km (od 5. do 7. dec.), od Sueza do Port Saida 300 km (od 7. do 8. dec.), od Port Saida do Brindisija 1700 km (od 8. do 10. dec.), od Brindisija z železnico do Boulognea-sur-mere 2140 km (od 10. do 11. dec.) in od Boulognea do Londona 160 km (12. dec.). Brzovlak od Brindisija do francoskega pristanišča je prihranil princu devet ur vožnje. V francoski luki se je prestolonaslednik vkrcal na angleško topničarko, ki ga je nesla z bliskovito brzino v London. Doma ga je sprejel najprej ministrski predsednik Baldwin, ki ga je pričakoval na postaji v Buckinghamski palači pa je srečal najpoprej svojo mater. Potem je stopil h kraljevi postelji.

Hitri povratek, o katerem piše vse angleško časopisje, je še povzdignil pri ljublienost prestolonaslednika pri angleškem ljudstvu, ki je vdano kralju in članom njegove rodbine z največjo ljubeznijo. Tudi ta dogodek kaže, da bo prestolonaslednik Edvard kot kralj še popularnejši kakor njegov oče.

Ni oče obeh dvojčkov

V Beuthenu na Gornjem Šlezijskem je tožilo mlado dekle, ki je rodilo dvojčke, nekega delavca za izplačilo alimentov. Delavec je pred sodniki izjavil, da bi pač plačeval alimente, toda samo za enega izmed obeh otrok, ki mu je po lastnem mnenju in po mnenju prijateljev podoben, dočim odklanja za drugega očetovsko čast. Sodišče še ni bilo zmožno, da bi izreklo o tej čudni aferi svoje mnenje.

Nov kandidat za polet preko Oceana

Poročali smo že, da se pripravlja nemški pilot Steindorff, da poleti te dni z Rohrbachovim letalom »Rostra« iz Travemünde preko Azorov v Newyork. Dokazati hoče, da je letalo pripravno in ekonomično sredstvo za prevažanje težkih bremen na to razdaljo. Polet finansira baje neka Američanka, ki jo vzame Steindorff kot edinega potnika s seboj.

Lahki dobički gledališke igralke s starinami

Pariška igralka Cécile Sorel je priredila te dni javno dražbo svojih starin. Interesentov in radovednežev se je nateplo toliko, da je policija le s težavo vzdržala red. Med najbolj zanimivimi predmeti sta bila dva bronasta svečnika iz dobe Ludovika XIV., ki sta dosegla v nekoliko minutah 78.000 frankov; divan iz časa regentstva je dosegel 100.000 frankov; drugega iz dobe Ludovika XV. so prodali za 145.000 frankov; pisalna miza iz dobe istega Ludovika je šla za 202.500 frankov, 6 foteljev pa za 230.000 frankov. Postelj njegove priležnice Dubarryjeve, najinteresantnejši predmet dražbe, je dosegla 211.000 frankov. Ta vsota je napravila na navzoče takšen vtis, da so mnogi ironično začeli prepevati marseljezo. V celoti je prejela igralka za vso to staro ropotijo 4 in pol milijona frankov.

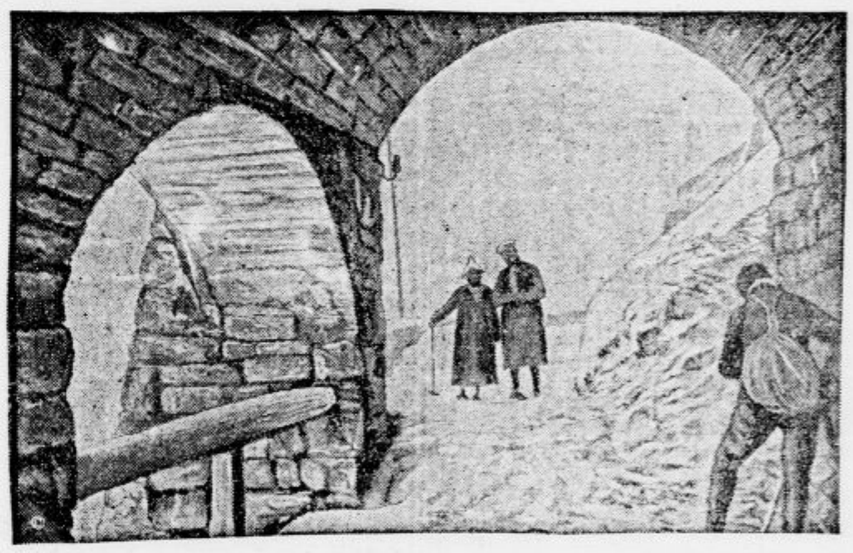

Galerije proti snežnim plazovom

V zadnjih dneh poročajo iz raznih delov Alp o številnih opustošenjih in človeških žrtvah, ki so jih povzročili snežni plazovi. Na mnogih mestih so ti ustavili železniški in ves promet. Na različne načine se skušajo v goratih deželah izogniti katastrofalnim posledicam snežne ujme. Na Prodariskem gradijo n. pr. na prometnih, toda po plazovih ogroženih krajih trdne galerije, pod katerimi gre ves cestni ali železniški promet. Strehe galerij so vzgrajene poševno v pobočje nad njimi, tako da zdrsi plaz brez vsake škode preko njih.

Maurice Renard:

Fata morgana

Bilo je sredi popoldneva, ko je vodnik, ki mi je nosil lovsko torbo, dejal:

— Sodim, da bova hitreje prišla, če ubereva pot preko močvirja proti hosti.

Še nikoli nisem lovil na cormonvillskem ozemlju, zato sem brez ugovora pristal na vodnikov nasvet.

Toda kmalu je možak zamišljen obstal; njegove sinje oči so se zagledale v dolino.

— Najbolje bo, je dejal, da greva preko onele rebri in nato dol mimo gozda Eiffelovega stolpa.

— Eiffelov stolp? . . . Kdo govori o Eiffelovem stolpu v tem kraju?

— Takoj vam pojasnim. Tod je Bridoux videl Eiffelov stolp . . . Čudno, kaj ne? Ko je Bridoux pripovedoval, mu tudi nihče ni hotel verjeti.

Pes je marno tekal pred nama in vihal smrček. V dalji se je iz njive lucerne dvignila jata jerebic in tiho zletela vzdolž pobočja. Pes je razočaran privzdignil šapo in gledal za njimi, dokler niso izginile v dolini.

— Tak pravite, sem povzel, trudeč se, da bi skril svojo radovednost, pravite, da je nekdo prav na tem kraju videl Eiffelov stolp?

— S prostim očesom, gospod. Bridoux je eden izmed najboljših lovcev v Cormonvillu. Če mi ne verjamete, lahko stopite do njega.

— Kaj vam ne bi verjel! Nu, pripovedujte. Bridoux je bil torej na lovu..

— Da. Bilo je nekega jesenskega večera. Stopal je skozi gozd, ko je iznenada, baš ko je zavil za močvirje, zagledal Eiffelov stolp, kakih štiri ali pet sto metrov pred seboj, torej baš še na pobočju! Še več: Bridoux je videl celo odsev stolpa v močvirju...

Še tisti večer nam je pravil o tem v gostilni. Videlo se mu je, da ga je stvar močno presunila. Smejali smo se mu: sam Bog si ga vedi, kaj je bil videl! Opazil je, da mu nihče ne verjame, a vendar ni prestal zatrjevati:

»Bog in bogme, če vam rečem, da sem ga videl! Gledal sem vsaj minuto! Zdel se mi je kakor v megli. Lahko si mislite, da me je osupnilo, zato sem postal, da si ga bolje ogledam. In potem ga je iznenada spet nestalo in nisem videl drugega kakor drevesa in spodaj dolino.«

Vsi smo utihnili, nekateri pa so se jeli muzati in spogledovati. Bridouxa je oblila rdečica.

»Ne mislite, da sem zblaznel!« se je razburil. »Videl sem ga, tako razločno sem ga videl, kakor vidim zdaj biljard in uro in vas, ki se mi rogate, zalega pijana!«

Tedaj se je pojavil na vratih učitelj.

»He, slišite, Sulfart,« se je z vseh strani vsulo nanj, »Bridoux pravi, da je videl Eiffelov stolp v občinskem gozdu!«

Takrat je, ne vem zakaj, vse prasnilo v grohot. Premoglo nas je. Bridouxu je bilo dovolj: udaril je po mizi in oči so se mu srdito zaiskrile.

»Da, videl sem ga! Nimam navade lagati in Eiffelov stolp dobro poznam, bi rekel! Saj sem bil že večkrat v Parizu, kjer je moj Ernest!«

Da boste razumeli: Ernest je bil njegov sin, ki je študiral na pravni fakulteti.

»Razložite mi natanko, kaj ste videli,« mu je dejal Sulfart.

In Bridoux je začel znova. Učitelj je nekaj časa majal z glavo, potem pa se je zamislil.

»Nu, Bridoux,« je rekel nato, »to bi utegnila biti očesna prevara, tako zvana fata morgana. Ali zanesljivo veste, da se je v močvirju videla vzvrnjena slika stolpa?«

»Zdelo se mi je tako. Priseči ne bi mogel.«

»Vsekako je moral biti pojav fate morgane, kakor jo opažajo v puščavi. Čudno; v naših krajih še nisem slišal, da bi jo bil kdo videl, ali drugega pojasnila ne vem.«

Učitelj Sulfart je hladen in trezen človek. Skušali smo mu razbrati z obraza, ali govori resno ali pa se samo dela, da verjame Bridouxevemu pripovedovanju. Nič ni kazalo, da bi bil igral komedijo.

Bridouxu se je razjasnil obraz. Odleglo mu je.

»Vidite,« je vzkliknil. »Vedel sem, da je tako!«

In Sulfart nam je jel pripovedovati o Afriki, o fati morgani, o pokrajinah, ki so zelo, zelo daleč in se iznenada pojavijo na nebu, in da so vsemu temu vzrok zračne plasti, ki imajo različno temperaturo. Vi, gospod, te stvari gotovo poznate . . .

In tedaj, boste dejali, so vsi verjeli.. Ne! Kaj takega se lahko dogaja v Afriki, toda v Franciji? Ne! Ker sicer, veste, bi se Bridouxu ali pa ravno tako komu drugemu utegnilo kdaj primeriti, da bi mu na lovu prišel pred puško lev ali pa celo šakal. Kaj ne?

Najlepše pa je to, da smo nemara vendarle imeli prav. A najbolj neverjetno je, da je bila resnica morda še bolj čudna, kakor jo je bil domneval Sulfart. Le poslušajte!

Drugi dan — veste, kaj je Bridoux drugi dan dobil? Brzojavko. In veste, kaj smo drugi dan čitali v listu? Pogodite! Bilo nam je, ko da bi nas strela ošinila. Tisto uro, ko se je Bridouxu prikazalo, natanko tisto uro se je bil Bridouxov sin Ernest, tisti, ki je študiral v Parizu, popel v prvo nadstropje Eiffelovega stolpa in se vrgel v globino. V listu je bilo tiskano »iz nesrečne ljubezni«.

Zdaj naj bo pa dovolj besedovanja. Pazite na pot, da ne spodrsnete! Ali vidite zajca? Pomerite! Tak sprožite vendar! . . . Zgrešili! Tako lepo ste ga imeli pred puško . . . Pa ne da bi vas bilo moje pripovedovanje raztreslo?

Vsaka zavedna gospodinja uporablja dosledno
ADRIA prašek za pecivo

Naročila in vse dopise, tičoče se malih oglasov, je pošiljati na Oglasni oddelek »Jutra«, Ljubljana, Prešernova 4. Tel. št. 2492

Mali oglasi

Vsa pristojbina je poslati obenem s naročilom, sicer se oglasi ne sprejemajo. Čekovni račun poštne hranilnice Ljubljana, št. 11.842.

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socijalne namene občestva, veljajo beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5·—. Pristojbina za šifro Din 5·—. Ženitve, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja veljajo beseda Din —·—. Najmanjši znesek Din 10·—. Pristojbina za šifro Din 5·—.

Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov je plačati posebno pristojbino Din 2.—. Za naslove kličite telef. štev. 3492, 2492 ter ekspozituro v Šiški telef. štev. 3203.

Podružnica „Jutra“ v Celju, Kocenova ulica 12. – Telefon 190

Službo dobi

Prodajalko
poštenoin pridno, staro od 16—20 let, z kavcijo sprejmem v slaščičarno. Prednost imajo tiste, ki so že bile v slaščičarni. Dopise s sliko na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «2000». 44085

Brivskega vajenca
event. vajenko, z vso oskrbo sprejme Anton Filipič, brivec, Črna, Koroško. 44068

2 vpokoj. orožnika
zanesljiva in poštena, sprejmem za nadzorstvo hiše in podjetja. Dobita zato prosto stanovanje, kurjavo — po dogovoru. Ponudbe na poštni predal št. 74, Celje. 44064

Knjigovodja
spreten, zmožen tudi slov. in nemške korespondence, se sprejme. Ponudbe s prepisi spričeval in z označbo zahtevkov na naslov: P. Majdič, veletrgovina, Celje 44063

Blagajničarko
izurjeno, starejšo, sprejmemo. One s kavcijo in ki so služile v elektrotehnični stroki, imajo prednost. — Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Blagajna». 43840

Oskrbnico
ki je zmožna samostojno voditi gospodinjstvo in zna dobro kuhati, sprejmem z novim letom na velposestvo. Ponudbe pod šifro «Oskrbnica» na podružnico «Jutra» v Celju. 43900

Tvornica vagonov
v Smed. Palanki sprejme ključavničarje, mizarje in 2 strugarja. 42926

Mlinar, pomočnika
neoženjenega, samostojnega za plitvo meljav na električni pogon sprejmem. — Prednost imajo tisti, ki so že delali na žagah. Pismene ponudbe na naslov: Glöckner, Ozalj. 43968

Učenko
sprejmem v mešano trgovino na deželi. Lahko je tudi revnih, poštenih kmetskih staršev. Ponudbe na oglas oddelek «Jutra» pod šifro «Učenka z dežele». 44084

Pomožnega strojnika
Za mojo električno centralo na Duplici sprejmem inteligentnega, vojaščine prostega ključavničarja, mehanika ali sorodnega poklica. Ponudbe na vodstvo tovarne J. Bonač, Količevo, pošta Domžale. 43980

Krojaški pomočnik
dobi službo takoj. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 44096

Dve pletilji
sprejme takoj Milka Žertuš — Kamnik, Samostanska št. 56. 44090

Trg. pomočnika
mešane stroke, z večletno prakso in dobrimi spričevali, vešča slovenskega in nemškega jezika, sprejmem takoj. Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Istotako sprejmem tudi
trgovskega vajenca
s potrebno predizobrazbo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 44110

Snažilca pribora
močnejšega fanta sprejme hotel Štrukelj. 44118

Plačilno natakarico
s kavcijo, sprejmem v boljšo restavracijo v Ljubljani Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Plačilna» 44122

Korespondentko
perfektno stenografinjo v slovenskem, nemškem in srbohrvatskem jeziku, sprejme večje podjetje tekstilne stroke. V poštev pridejo samo dobro izvežbane, z Ia referencami. Ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru pod «Stalna služba» 44130

Služkinjo
pridno in čedno sprejmem na Dunajski cesti 31/I — desno. 44143

Gospodinjo, ozir. kuharico
pošteno, marljivo in popolnoma samostojno, izurjeno v vseh hišnih delih, šivanju itd., sprejme gospod, ki je večinoma sam. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod znako «Kuharica srednje starosti». 44146

Trgovski potniki

Potnike
sprejmem za Ljubljano. — Lep zaslužek. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 44109

Zaslužek

Izrabite božični mesec
in sprejmite naše zastopstvo za prodajo lukrativnega predmeta na mesečna odplačila. Takojšen sigurni zaslužek — tudi do 6000 Din mesečno. Nikaka garancija in nikakih obveznosti. Dokumet kot kavcija. Zumbulović, Ljubljana, Miklošičeva cesta. 44062

Zastopnike
za prodajo čistilnic in izplakovalnic, tipiziranih, pripravljenih za transport, iz železobetona, slovečе in priznane vrste, sprejmemo takoj. Želimo intenzivnih, pridnih in delavnih mož. Ker ne damo fikse plače in potnih doklad, nudimo visoko provisijo. Stavbno naobraženi, ki imajo vezi s stavbnimi podjetji, imajo prednost. Ponudbe z referencami pod M. R. 8772 — Rudolf Mosse, München. 43798

Lep zaslužek
posebno za dame nudim za nabiranje inseratov v Ljubljani, Celju, Mariboru in drugih krajih. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Takoj — 9». 43854

Izurjena šivila
se priporoča damam na dom in sprejme tudi delo na dom po nizki ceni. Sv. Petra cesta 25. 44124

Službe išče

Brivski pomočnik
ki prvovrstno strižе bubi, vešč vseh poslov v damskih salonih, želi namestitve v Ljubljani. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «St. 40». 44089

Ekonom
specialist za vinarstvo, kletarstvo in sadjarstvo, dober praktik, z izvrstnimi spričevali, energičen, 26 let star, vojaščine prost, želi s 1. januarjem službo premeniti. Govori slovenski, srbohrvatski in nemški. — Reflektira le na stalno službo vinogradarja-upravitelja — najraje v Srbiji ali na Hrvatskem. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Moslavina». 44076

Trgovski pomočnik
mlad, želi premeniti službo Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 44070

Delavec
brez navetja, marljiv in vajen vseh del, želi kakršnekolj zapostitve kot delavec. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Pošten št. 28». 44087

Kontorist
izurjen v trgovskem pisarniškem poslovanju in knjigovodstvu, z izvrstnimi priporočili, išče mesta v Ljubljani ali okolici. Dopise na oglas. oddelek «Jutra» pod «Izurjen» 44012

Boljša gospa
uradniška vdova, stara 50 let, dobro ohranjena, bivša gostilničarka, dobra kuharica, želi dobiti službo gospodinje pri samostojnemu gospodu ali gospe. Gre tudi k vdovcu z otroci. — Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Boljša gospa». 43910

Prodajalka
želi službo v trgovini, v mestu ali na deželi. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Prodajalka». 44125

Absolvent
tehnične srednje šole (višje strojne), prost vojaščine, z daljšo prakso, vešč 3 jezikov, želi premeniti službo. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Zanesljiv 144» 44144

Pouk

Nemško
konverzacijo in pouk daje po 10 Din od ure boljša dama na Poljanski cesti št. 13/II. levo 44000

Prodam

Novosti! Novosti!

Proč s pivniki
Ako uporabljate nalivno pero znamke Everdy, s takoj sušečim črnilom. —
Cena samo 150 Din
in dveletno jamstvo. Primerno darilo za Božič. Dopisnica zadostuje na zastopnika G. Benedik — Bled. Pošlje po povzetju. 42770

Mizarsko podjetje
s stroji prodam v prometnem mestu Slovenije pod ugodnimi plačilnimi pogoji. Ponudbe pod šifro «O. C.» na oglasni odelek «Jutra». 44026

Pariško uro
črni marmor, s tremi kipi (poljedelstvo, lov, ribarstvo), lep okras za kamin ali nizko kredenco, prodam na Resljevi cesti štev. 1, II. stopnice, I. nadstr. levo 44084

Fotoaparat
2000 Din zadnja cena. — Goerz Dogmar 1 : 4.5 F = 75, 1/2500 sek., 4½ × 6. Ančik, III. real. gimn. 43959

Božična drevesca
smrekova, lepo blago, od 1—3 m visočine dobavljam promptno po primerni dnevni ceni — Stanko Jutrosi, Trebnje, Dolenjsko. 43695

Železnato vino
lekarnarja dr. G. Piccolija v Ljubljani, krepča oslabele, malokrvne, odrasle in otroke. 257

Koks
sub, po 80 Din 100 kg — vedno v zalogi v mestni plinarni. 261

Perje
kokošje, purje in goseje, naravno in s strojem čiščeno dobavlja v vsaki množini E. Vajda, Oakovec, Medjimurje. Telefon 59. 8. 60. 229

Puhasto perje
razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg po Din 38 kg. — Izkoristite priliko, dokler traja zaloga L. Brozović, Zagreb, ulica 82 kemična čistilnica perja 189

Pozor!
Volno in bombaž kupite najceneje pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana, Stari trg št. 12 in Židovska ulica 4.

Železno peč
štirioglato, dobro, poceni prodam. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 44097

Koncesijo za avtotakso
s tremi številkami takoj proda Marija Šusteršič, Ljubljana, Salendrova ul. 4 44106

Kompl. akumulator
za električno razsvetljavo, s 60 celicami, z motorjem in z dinamo ter etikalno ploščo proda po zelo nizki ceni «Slograd», d. d. v Ljubljani VII. 44108

Radio

Radio aparat
trocevni «Telefunken» prodam za 800 Din. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 44105

Motorna vozila

Auto
1—2tonski — primeren za prevoz pohištva kupita Erman & Arhar, št. Vid nad Ljubljano. 44081

Avtobuse
itd. izdeluje točno, solidno in po konkurenčni ceni Ferdo Lasnik, strojno kolarstvo, Radeče. 267

Harley-Davidson
s prikolico, električno razsvetljavo in vsemi rezervnimi deli prodam, eventuelno tudi na mesečne obroke. Ponudbe na poštni predal št. 243, Ljubljana. 44023

Avto «Ford»
malo vožen, prodam za Din 18.000. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Dober Ford 1927». 44114

Kolesa

Kolo
znamke «Adler», malo rabljeno, poceni naprodaj na Miklošičevi cesti št. 14/I, desno. 44060

Filatelija

Znamk
v albumu lepa zbirka, čez 2000 komadov naprodaj za 500 Din na Poljanski cesti št. 13/II, levo. 44011

Pohištvo

2 nizki omari
in postelja s žimnicami prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 44078

Kompletna spalnica
radi selitve naprodaj. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 43983

Spalno opravo
novo, kupim. Ponudbe s navedbo cene na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Nova spalnica». 44095

Oblačila

Stare moške obleke
in pohištvo kupim! Dopisnica zadostuje, da pridem na dom. Golob, Ljubljana, Gallusov nabrežje št. 29. 44113

Kupim

Železno peč
«gašperčka» dobro ohranjenega kupim. — Ponudbe z navedbo cene pod značko «Zima 24» na oglasni oddelek «Jutra». 44016

Predivo
lepo in čisto kupuje v vsaki množini po najvišji dnevni ceni Hinko Humer, trgovec, Sv. Križ pri Litiji. 42917

Kapital

100—130.000 Din
vložim v dobro organizirano, vpeljano in dobičkanosno podjetje kovinske stroke, s produkcijo množinskih predmetov. Vloga bi bila za razširjenje obrata ali raztegnitev prodajne organizacije. Prednost imajo obrati z vodno ali hidroelektrično silo. — Interesentje naj se javijo pod šifro «Solidno in rentabilno» na oglasni oddelek «Jutra». 44073

Za posojilo
4000 Din dam več mesecev zastonj najboljšo hrano — opoldne in zvečer. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «December». 44121

40.000—60.000 Din posojila
da mirna stranka za stanovanje, obstoječe iz 2—3 sob, kuhinje in pritiklin v Ljubljani ali na periferiji mesta. Vknjižba na prvo mesto. Vselitev januarja ali februarja 1929. — Pismene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Stanovanje 1929». 44047

Družabnika
s kapitalom 40—60.000 Din sprejmem takoj zaradi povečanja dela. Posedujem svojo lastno delavnico od 135 m², v prometnem mestu Dalmacije, z vsem potrebnim orodjem za 7 pomočnikov in v kratkem času dobim naročene stroje — Družabnik mora biti od lesne stroke ali pa da je vešč pisarniških del. Ponudbe na naslov: Vinko Jereb, stolarska radnja za gradnju i pokrivanje, Metković, Dalmacija. 44145

Posestva

Hišo
s stanovanjem za eno družino, pri žel. postaji, z 1 do 3 orali zemlje kupim v kraju, kjer bi se mogla izvrševati lesna trgovina. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43913

Lepo posestvo
obstoječe iz približno 15 oralov njiv ter nad 30 oralov travnikov, prodam. — Zemlja je prvovrstna, leži ob državni cesti ter je prikladna tudi za stavbišča. Oddam event. tudi posamezne parcele. Franc Juhart, veleposestnik, Slov. Bistrica. 44132

Pridelki

Čebul
po najnižji dnevni ceni nudi tvrdka Stanko Mokrović, Dornava — pošta Moškanjci. 43804

Polsladkega sena
po 125 Din franko vagon ima naprodaj več vagonov Ed. Vale, trgovina z mešanim blagom, Laško. 43800

Kuhano maslo
na veliko in malo, rozine, moko in vso špecerijo za Božič kupiš najbolje pri tvrdki Iv. Kralj, Ljubljana Stari trg 30.

Lokali

Pavilijon
na prometnem prostoru radi odpotovanja takoj oddam. Potrebno 8000 Din. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 44077

Skladišče
event. večjo sobo želim v centru mesta. Ponudbe z navedbo cene na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Takoj rabim». 43998

Lepe prostore
velike, pripravne za vsako večjo obrt oddam za dobo več let v Mariboru, 10 minut od glavnega kolodvora Ponudbe na upravo «Jutra» v Mariboru pod «Prometna cesta». 44129

V najem

Trgovino
z mešanim blagom, z vsem inventarjem in zalogo ter z zraven spadajočim stanovanjem (soba in kuhinja) radi prezaposlenosti z novim letom oddam v najem Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 44082

Majhno gostilno
bi vzel v najem na deželi ali kje drugje, proti plačilu ob novem letu, oženjen par brez otrok. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 44112

Gostilno
dobro idočo, na prometnem kraju Ljubljane oddam na račun. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Gostilna 122». 44123

Stanovanja

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritiklin, z vrtom odda takoj Gliha, kolonija Bajtar, Sp. Šiška. 44086

Stanovanje
2 sob in kuhinje oddam s 1. januarjem mirni stranki brez otrok. Fran Zajec, Glince, cesta 9 — št. 28. 44074

Stanovanje 2 sob
kuhinje in pritiklin išče mirna in snažna stranka v mestu ali na periferiji. — Vselitev takoj ali februarja 1929. Plača event. za eno leto naprej. — Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Mirna stranka 49». 44049

Stanovanje 2 sob
kuhinje in pritiklin išče mirna uradniška družina — lahko v Rožni dolini ali Šiški. Vselitev januarja ali februarja. Plača za pol leta naprej. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Suho stanovanje». 44048

Komfortno stanovanje
4 sob, z vsemi pritiklinami oddam s 1. januarjem tistemu, ki prevzame popravilo. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Komfortno stanovanje» 43927

Stanovanje
3 sob, kuhinje, pritiklin in vrta, za takojšnjo vselitev — oddam proti primernemu posojilu ali daljši najemnini. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Posojilo». 44127

Dijaška stanovanja

Dijak
(višji) želi sobo s hrano in klavirjem. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod «33». 44117

V Mariboru
iščita dijakinji stanovanje s hrano in klavirjem. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 44131

Les

Hmelovih drogov
v dolžini 6—11 m proda 1 vagon Ivan Mrak, Pleš'vica štev. 64, pošta Brezovica. 44072

Sobe

Sobo
s separiranim vhodom, sv. tudi s hrano oddam takoj v najem. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 44068

Opremljeno sobo
oddam 2 osebama na Sv. Petra nasipu 43. 44061

Opremljeno sobo
oddam dvema gospodoma s 15. t. m. v Zeleni jami. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 44001

Sostanovalca
sprejmem v centru mesta. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 44100

V vili
v pritličju oddam lepo opremljeno sobo s posebnim vhodom iz stopnic. — Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 44092

Čedno sobo
s posebnim vhodom, v mestu želi mlad prokurist s 1. jan. 1929. Cenj. dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod «Soba 505». 44103

Snažno sobo
s posebnim vhodom želi boljši gospod s 15. decembrom. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Soba 91». 44091

Preprosto sobico
iščeta gospodični. — Ponudbe s ceno na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Čedno». 44119

Sobo
tudi na periferiji mesta želi starejši gospod za takoj Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «D». 44120

Opremljeno sobo
lepo, s posebnim vhodom, event. z uporabo kopalnice želim v centru — po možnosti v novi hiši. Takojšnje ponudbe s ceno na Aloma Company, Aleksandrova cesta 2/I. 44126

Sobo
s prostim vhodom odda Vajda, Križevniška ul. 6/II 44138

Opremljeno sobo
oddam za 200 Din mesečno, drugo sobo z 2 posteljama in električno razsvetljavo pa za 500 Din. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 44135

Sobico
oddam s 1. jan. gospodični, event. tudi s hrano. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 44137

Dopisi

Pavla!
21/8 1927 Trojane! Želim sestanka, event. Te pričakujem 15. dec. Odgovori! 44066

«Veliki Miklavž»
Prosenešca me prelomitev Vaše dane besede. — Simpatija 1. 44102

Novo mesto
Gospodična Lakner. Glede na pogovor 10 nov. v Ljubljani, izvolite javiti, ako že niste nastopili službe, ker bi bilo mesto prosto. Prosimo za obratno obvestilo pod «Novo mesto» na oglasni oddelek «Jutra» 44045

Duša moja!
Dvigni! Nedelja kakor zadnjič 829 že tam. — Duško. 44133

Glasbila

Pianino ali klavir
dam v najem. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Pianino». 43823

Uglaševalec klavirjev
se priporoča. Gre tudi izven Maribora. Ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru pod «Glasovir». 44055

Kratek klavir
moderna, s povprečnimi strunami, skoraj nov, radi odpotovanja naprodaj. — Dobrajc, Maribor, Frančiškanska 21. 44056

Pianino
dobro ohranjen, kupim. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43050

Klavirji in pianini
najboljših inozemskih tvrdk vedno v zalogi! Zmerne cene, na obroke, popravila, uglaševanje! — M. Ropas, Celje. 43268

Živali

Istrijanske brake
psico in 2 psa, bele barve, po 3 leta stare, proda Dako Makar, Metlika. Cena po dogovoru. 44067

Razno

Nabava
Direkcija državnog rudnika Velenje razpisuje na dan 31. decembra 1928 ob 11. uri nabavo in izvedbo izolacije parnih vodov in armature. Ponudbe jo kolkovati s 5 Din. Pogoji in specifikacija cevi so na vpogled pri podpisani direkciji vsak delavnik med uradnimi urami. 44069

Čaj v korist slepih
Podpisani pojasnjujem, da sem od pogodbene prodaje čaja in zobotrebcev Din 16.300 v korist Podpornemu društvu slepih izročil istemu brez javne zahvale Din 347, ostane Din 468. Radi moje ukinitve te pogodbe pa sem in bom prodajal z oblastnim dovoljenjem čaj, milo itd. in daroval izključno le slepcem samim osebno z natančno javno kontrolo 5 %. Ivan Lončar trgovec, Ljubljana, Rožna dolina V/34. 44136

Vaše roke
ostanejo gladke in bele, niso raskave in nimajo ozeblin, ako jih mažete s kremo

Je lais blanc. Dobi se v lekarni in drogeriji. — Glavno skladišče parfumerija URAN, Ljubljana, Mestni trg 11. 264

Razprodaja!
Razprodaja vsakovrstnega blaga za moške in ženske obleke, kamgarni sukno blago za ženske plašče, raznovrstni parhati za obleke in perilo, različni šifoni in kontenine

Razprodaja
se vse blago po razprodajnih cenah in sicer kamgarni za moške obleke od Din 110·—, razno sukno za moške obleke od Din 40·—, za ženske plašče od Din 60.—, volneno blago za ženske obleke dvojna širina od Din 34·—, različni kambriki od Din 8·—, vsakovrstni parheti od Din 9·— naprej. Suknena obleka 3·20 m blaga z vso dobro podlogo samo
Din 230·—
Ne zamudite ugodne prilike nakupiti si dobrih oblačil po izvanrednih cenah in si s tem pribranite velikih izdatkov.
Razpečava se vse neposredno samo v manufakt. trgovinah
IVAN KOS
Ljubljana Sv. Petra cesta 23 — zraven zastavljalnice
Šiška Celovška cesta SEDLARJEVA HIŠA

Prodam
iz proste roke za ugodno ceno lepo
vogalno hišo
v Ljubljani, na eni najprometnejših cest s krasnim razgledom Hiša je dvonadstropna z manzardnim stanovanji, hlevom, avtogaražo in z velikim vrtom oz. stavbiščem. — Hiša ima 18 stanovanj po eno, dve, tri in štiri sobe s pritiklinami. Pri hlevu in garaži sta še dve sobi. Hiša je solidno zidana in v najboljšem stanju. 15484
Ponudbe sprejema in pojasnila daje dvetnik dr. M. Pirc v Ljubljani, Cigaletova ul. št. 1 od 15 do 18 ure

Opekarniški mojster
s 15 letno prakso, vešč montiranja strojev, v izdelavi vsakovrstne zidne in strešne opeke, specijalist za ustnike, ki samostojno vodi že več let ves obrat, **želi premeniti službo.** Cenjene ponudbe pod „Samostalen“ na upravo lista „JUTRO“ 15501—a

Vsak dan sveže namočeno polenovko, kakor tudi različno drugo špecerijsko in kolonijalno blago po najnižji ceni nudi cenj. občinstvu
Rudolf Kovačič
245 Kongresni trg št. 19

Teodor Korn, Ljubljana
Poljanska cesta štev. 8
Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni kleparj. Inštalacije vodovodov. Naprave strelovodov, kopališke in klosetne naprave. Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barve, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škatlje za konzerve) ter litografija. 29

Dopisi

ŠKOFJA LOKA. »Slovenski Narod« se dobi v predprodaji pri trgovcu g. M. Žigonu v Škofji Loki.

GORNJI GRAD. Naša »Narodna čitalnica« je priredila 8. t. m. v lastnih društvenih prostorih 3 veselogre - enodejanke, in sicer: »Pri puščavniku«, »Pot do srca« in »Napoleonov samovar«. Igre so se igrale v nabito polni sobi povoljno, posebno dobro tretja. Po končani predstavi se je vršil v Mikuževi gostilni animiran družabni večer. Čitalnica je zadovoljna s čistim dobičkom, ki se porabi za odplačilo dolga na klavir. Morda nas v kratkem razveseli z novo prireditvijo!

SOLČAVA. Pri nas smo imeli dne 8. t. m. občinske volitve. Čeprav je ogromna večina v taboru SLS, vendar sta bili postavljeni dve kleriklalni listi, namreč kaplanova in županova. Kljub volitev je bil za kaplana porazen, kajti njegova stranka je dobila 2 odborника, županova pa njih 7. Kdo bi si mislil, da se bo tudi pri nas začelo svitati! Želimo, da bi g. kaplan še dolgo let ostal pri nas, da bomo hitreje napredovali.

VOJNIK. Živimo sicer skromno, mi Vojničanje, a živimo! Dokaz temu je bila dobro obiskana repriza »Volkašina« dne 8. t. m. Vsi igralci so se resnično prizadevali, tako v stvarnem podajanju vlog kakor tudi v petju, da je igra potekala gladko, neprisiljeno, in da je bila stvarno zaokrožena. Celo neznatne vlogice so prišle po dobrih, temperamentnih igralcih na svoj račun. Občinstvo je hvaležno priznavalo trud in ni štedilo z odobravanjem, kar naj bo igralcem v spodbudo za bodočnost. Čast, komur čast!

Rogaška Slatina. Poročilo »Jutra« o tukajšnjih razmerah smo domačini z odobravanjem vzeli na znanje. Če je kje potreben sosvet, je to gotovo potrebno v našem zdravilišču, da se prepreči še večja škoda. Zakaj se je sploh pričelo s podiranjem garaž in gospodarskega poslopja, preden je bilo zasigurano zidanje novega hotela, za katerega pa ta prostor sploh ni primeren?! Koliko je vse to stalo — in za prazen nič! Zdravilišče pa nima gospodarskega poslopja, gasilno društvo ne več primernih prostorov za brizgalno, uradništvo ne drvarnic (pač pa so sedaj ogromne drvarnice po hodnikih!) itd. Smo res radovedni, kaj pravi k vsem temu oblastni odbor.

Naši onstran granic

p— **Odpuščen je iz službe** slikar Albert Sirk, ki je poučeval več let risanje na obrtni šoli v Komnu. Fašisti pravijo, da je Sirk »prevraten element«.

p— **V Trst se preselil** mesečno po službenih podatkih okoli 1020 oseb, izseli pa se jih vsaj sto več. To je nazadovanje tržaškega prebivalstva. Priseli se z dežele mnogo služkinj. Od sto jih je 90 Kraševk ali Istrijank. V Trstu se krči trgovina in manjša se delo v pristaniščih in ladjedelnicah. Trst pričenja nazadovati in ni dvoma, da bo nazadovanje naraščalo, ker to zahteva fašistična politika, ki pospešuje pomorski razvoj v starih pristaniščih.

p— **Občina Draguč** je priključena k pazinski občini, katera šteje sedaj 19.904 prebivalce.

p— **Hangarje za aeroplane** gradijo blizu Štinjana v Istri. Teren je kamenit, pa ga morajo minirati. Mina je vrgla v zrak težko kamenje, ki je ranilo delavca Antona Butkoviča. Prenesli so ga v bolnico v Puli, kjer je umrl.

p— **Iz Opatije.** Puščoba je zavladala v zdravilišču. »Quarnero« in »Palace«, nekdaj središči kozmopolitskega življenja, sta zatvorjena že dalje časa. Ostale kavarne tako nekako životarijo. Opatija, kjer je bilo pred dvema mesecema še kolikor toliko tujcev, dasi ne baš prvovrstnih, je danes tiha in mirna, kakor da bi delala pokoro. Mnogi so se nadejali ugodne zimske sezone, pa ni nič. Bilo je v Opatiji še precej ljudi iz Italije. Teh se boljijo, ker sta conte in contessa zbirčna in sitna gosta, pa vse hočeta imeti pol zastonj. Opatija čaka na fino gospodo iz srednje in severne Evrope, katera pa vedno bolj opušča pot v fašistično Italijo.

kr— **S koroškega.** Koroški deželni zbor je sprejel zakon, s katerim se zboljšuje finančni in pravni položaj učiteljstva. Povdarjalo se je, da je doslej deset odstotkov učiteljstva romalo od šole do šole, odslej pa se bo sprejemalo v službo samo potrebno število učnih moči in te bodo služile nepretrgoma. Novi zakon odpravlja označbo »poskusni učitelj« in jo nadomešča z označbo »preklicni učitelj«. Po dveletni službi in izpitu bo imenovan »preklicni učitelj« za pravega učitelja, ako je le na razpolago kako mesto. Plača »preklicnega« znaša letno 2058 S, po vzposobljenostnem izpitu se zviša vsako drugo leto za 72 S. V razpravi se je omenjalo, da je preveč učiteljic. Šolstvo stane deželo na leto do 7 milijonov. — V Celovcu se je vršilo vsenemško zborovanje, na katerem je minister dr. Schürff povedal, da je v maju 1921., ko se je imelo vršiti na Koroškem ljudsko glasovanje za priključitev k Nemčiji, jugoslovenska vlada protestirala in zagrozila, da takoj vkorakajo jugoslovenske čete v deželo in jo zasedejo. Feinig se bojil, da bi prišlo kako koroško posestvo v jugoslovenske roke. Župan iz Pliberka je pripovedoval, da tam okoli naseljene rajhovce stiska jugoslovensko orijentirano prebivalstvo.

G. Th. Rotman:

Janko in Stanko

15.

Ko so se njune oči navadile teme, sta vsa srečna zagledala v daljavi slaboten odsev svetlobe. Tam je moral biti konec rova. Urno sta stekla proti njemu in kmalu prišla do izhoda, ki je vodil v gozd in je bil gosto zaraščen z grmovjem. Odrinila sta vejevje in — ne, takega prizora še niso videle njune oči! Na jasi je sedelo v krogu šest predrznih mož in eden izmed njih je bil tisti starec, ki je preje prišel v kovačnico ter upihnil Jankovo svečo.

Samo iz originalne
Jugobanat-patent-moke
se dobiva najboljše pecivo!

Michel Zévaco: 2

V krempljih inkvizicije

Zgodovinski roman.

»Princesa Favsta! . . . Prišel sem — evo me . . .« Za trenutek mu je bilo, kakor da ga spravlja čar te ženske ob ves razum. Nato je skomignil z rameni in dodal s poslednjim ostankom svoje pikre hladnokrvnosti: »Spomnil sem se vašega poziva, gospa. Radovednost me je prignala, da končava svoje prijazne pomenke izza minulih dni . . .«

»Samo radovednost?« Favsta je stopila tik do njega in njene globoke oči so se omamno pogreznile v njegove. »O, vaš mrzli sever, o, naš topli jug! Ko se je v Parizu oglašala radovednost, je v Rimu koprnela po vas vsa ljubezen mojega srca . . . Ali res ne morete pokazati svojega sovraštva, vitez moj? Nič se ne gane v vaših prsih? Zakaj molčite in stojite kakor kip? Na tisoče jih je po vsej Evropi, ki bi radi dali življenje, da bi smeli biti v tem trenutku na vašem mestu! . . .«

V Pardaillanovi glavi je pela vsa pogubna godba izkušnjave. Stara pustolovska kri se je oglasila v njem . . .

»Zakaj pa ne?« je ponavljal sam pri sebi. »Princesa je krasotica nad krasoticami — in vse, kar doživiš, je boljši od dolgočaja . . . Še pekel! . . .«

Fasta je plosnila z rokami. Stena se je razdelila in odkrila vitezovim očem nizko, bogato obloženo mizo, okoli katere so bile namestu stolov nakopičene grmade blazin . . . Medleči akordi nevidnih godbenikov so zazveneli kakor iz daljave. Vitez je kalno uprl pogled v zapeljivko, ki je stala zraven njega. Prosojna svilena tunika ji je bila zdrknila z ramena na komolec . . .

»Ne bojte se strupa, Pardaillan!« je zamrmrala princesa, kakor da je uganila njegovo misel. »Favstin sen o moči in oblasti je pokopan, ostala je samo še njena ljubezen . . . Pred vami bom pila iz vaše čaše, pred vami pokušala vašo jed . . . Odklej so francoski plemiči tako nevljudni, da zavračajo gostoljubje žene, ki jih ljubi?«

V sirenskem laskanju njenega glasu so se stajali Pardaillanovi pomisleki kakor sneg na solncu. In ko je slonel zraven nje na blazinah in je nalila njemu in sebi prvo čašo vina ter mu pogledala preko nje v oči — tedaj se mu je zvrtilo v glavi. Z brezumno strastjo je privil nekdanjo sovražnico k sebi, zasesal se z ustnicami v njen deviškobeli vrat in strgal demantno zaponko tunike z njenih grudi.

»Favsta! . . .«

»Vitez moj! Pardaillan . . . Moj drzni, nezmagljivi! . . .«

Rdeča zarja strasti je vzplamenela okoli njiju. In vse ostalo se je pogreznilo v nič . . .

— — — — — — — — — — —

Vitez de Pardaillan je v Favstinih objemih izgubil občutek časa. Ni se zavedal, ali je prebil v tej izpozabi minute, ure ali večnosti. Ko se je spet opametil, je videl, da skozi pristrta okna ne prihaja več dnevna svetloba. Bila je noč. Čaše in brušene steklenke so ležale prevrnjene, redke cvetlice namiznega šopka so se parile razmetane v mlakah politega vina. In ko je vitez pogledal okoli sebe po razkopanih blazinah, je videl, da je sam . . . O Favsti ni bilo ne duha ne sluha! . . .

»Tako mi smrti božje!« Pardaillan si je v zli slutnji potegnil z roko preko čela in planil na noge. »Kaj pomeni to? Pa ne da bi me bila — —«

Pobral je meč in plašč ter skočil k vratom. Bila so zaklenjena! Vrgel se je k drugim: trda hrastovina in železni zapahi so se rogali njegovim naporom! K oknu: šele zdaj je opazil železno rešetko na njem . . .

»Prelisičila me je, peklenščica!« je z obupno besnostjo vzkriknil vitez in se udaril s pestjo po glavi. »O jaz bedak! . . .«

In tisti mah se je kakor v odgovor začul glas princese Favste. Odkod je prihajal? Po skriti govorilni cevi, skozi nevidno lino, skozi strop ali izpod tal? Vitez ni utegnil ne iskati ne ugibati.

»Vendar sem te premagala, Pardaillan!« je z zmagoslavnim porogom govoril ta glas. »Favsta je bila močnejša od tvojega meča! Zavrnil si mojo ljubezen, zavrnil slavo in oblast, ki sem ti jo ponujala — toda ura osvete je prišla . . . Umri, Pardaillan! Umri, osramočen po Favstinem maščevanju . . . poražen po Favstini ljubezni! . . .«

Glas je utihnil. In v mrtvaški tišini, ki je mahoma napolnila sobano, se je zdajci začulo zlovešče prasketanje. Oster vonj je udaril vitezu v nosnice. Težka vročina ga je obdala z vseh strani. Skozi nevidne razpoke, skozi špranje vrat, skozi sleherno najmanjšo odprtino so silile v soparni prostor vijuge sinjkastobelih kopren . . .

»Ogenj!« je prešinilo Pardaillana kakor blisk z neba. »Živega me hoče sežgati . . . ko nisem ves zgorel v plamenih njene paganske strasti! . . .«

A zdaj ni bilo časa za samogovore. Že je lizal prvi plamen izpod prekletih vrat, skozi katera je bil stopil v to sobo zasede. Vročina je bila neznosna. Znoj mu je curkoma lil po obrazu in dušilo ga je . . .

Kakor iz uma je vnovič planil k oknu, prijel se za rešetko in pogledal . . . Pol sežnja pod oknom je tekel okoli hiše kamenit napušč: ozka steza, a dovolj široka za človeka brez vrtoglavice . . . za obupanca, ki je vedel, da ga z vseh strani obdajajo prasketajoči, tuleči plameni!

15.273 a

Dame!

L. B. O.

nogavice

iz fine izbrane svile. Svetovna znamka.

Din 80·— do 120·—

Samo pri nas!

Radi preračunane prožnosti, najlepša oblika nog, dalje

Michel in Schwadron svilene

nogavice, ki so na trpežnosti neprekosljive.

T. EGER, Sv. Petra cesta 2 Ljubljana.

Vse vrste koledarjev

od najpriprostejše do najfinejše izdelave za vse stroke v slovenskem in srbohrvatskem jeziku (v latinici in cirilici) in tudi nemški se dobijo pri

NOVI ZALOŽBI r. z. z o. z., Ljubljana

Zahtevajte ponudbe! 15.404-a

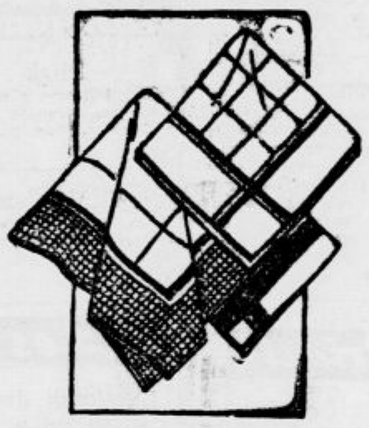

Žepni robci za dame in gospode

Velika izbira!

A. & E. SKABERNE — Ljubljana.

Rusko-švedske GALOŠE in SNEŽNI ČEVLJI „Trapez“ so nenadkrilijive

Vaši zobje

ostanejo vedno zdravi in beli, a dih iz ust svež in prijeten, ako uporabljate

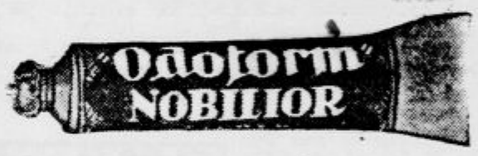

ODOFORM-PASTO za zobe.

Dobi se v lekarnah in drogerijah.

Glavna zaloga parfumerija URAN, Ljubljana, Mestni trg 11. 260

ČAJNA ROČKA

Za pozaspalca običajen eštrek, za novinca nov doživljaj

Bosanske suhe slive

hruške, jabolčne krhlje, orehe in kuretno (debele purane žive in zaklane) kakor razne deželne pridelke nudi po najnižjih cenah

Eksportna hiša

Leo Halberstam, Tuzla.

Zahtevajte cenike! 154 7

NAJELEGANTNEJSA
NAJCENEJSA IN
NAJBOLJ ZANIMIVA

SLOVENSKA KNJIGA JE

ŽIVLJENJE IN SVET

LETNIK 1927

Ta krasna knjiga, polna najrazličnejše zabavne in poljudno znanstvene vsebine, je kot izobraževalna knjiga potrebna vsaki slovenski hiši

Je pa s svojo krasno originalno vezavo kras sprejemnice, salona in knjižnice. Po tej knjigi bo vedno z veseljem segel vsakdo, ki hoče spoznavati svet, njega skrivnosti napredek in lepo pripovedovanje.

„ZIVLJENJE IN SVET“

se naroča pri upravi

»JUTRA« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54.

vez. v barvotisku I., II. in III. polletnik Din 65.
vez. v zlatotisku I., II. in III. polletnik Din 70.
poštnina Din 14.— povzetje Din 18.—

Onim, ki so zbirali letnik in ga nameravajo dati sami vezati, nudimo originalne platnice po sledečih cenah:

v barvotisku . . . . . Din 20.—
v zlatotisku . . . . . Din 25.—
poštnina Din 4.— povzetje Din 7.—

Na razpolago so tudi kazala za I. polletje letnika 1928 po Din 1.— za izvod proti predplačilu.

Kdor želi imeti originalno vezavo, naj nam vpošlje kompleten letnik ali pa I. polletje letnika 1928. Vrnili mu ih bomo vezane.

Vezava stane posebej v barvotisku Din 40.—
v zlatotisku Din 45.—
poštnina Din 14 povzetje Din 18.—

Naročajte torej to najlepšo in najkoristnejšo slovensko knjigo

Čebulo 15.402-a domačo zdravo po 230 Din za 100 kg brez vreč **dobavlja** dokler traja zaloga

Jos. Lah, Osluševci.

Krompir beli, debel, suh in zdrav **kup več vagonov** proti takojšnjemu plačilu ter prosi obvezne ponudbe z navedbo najnižje cene 154-8a

JOS. LAH, Osluševci.

Perzijske preproge pristne in krasne, kot primerno božično darilo ima v zalogi, po zelo ugodnih cenah.

J. J. NAGLAS, Ljubljana, Turjaški trg.

Vsem cenj. gostom vljudno naznanjam, da sem popolnoma preuredil svojo

gostilno, Komenskega ul. 26

ter jo spopolnil z najmodernejšim kegljiščem, katero je vsak dan kurjeno in do 8. ure zvečer na razpolago.

Povečal sem tudi kuhinjo ter sprejemam abonente na dobro domačo hrano po 16 Din dnevno. Mrzla in gorka jedila ves dan na razpolago. Točijo se samo pristna vina.

Za cenj. obisk se priporoča

15459 K. BREZOVŠEK.

pri Jos. Petelincu Ljubljana blizu Prešern. spomenika.

149-a

✝

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo, da je naša tako srčno ljubljena, najboljša mati, stara mati in tašča, gospa

Terezija Pust

roj. Šimonc

danes, dne 12. decembra ob pol 2. popoldne previdena s tolažili sv. vere, v 82. letu starosti mirno preminula.

Pogreb se vrsi v sobot, dne 15. decembra ob 10. uri dopoldne iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Trbovlje, dne 12. decembra 1928. 15485—a

Justina Robaves roj. **Pust, Terezija** in **Ljudmila Pust,** hčere. — **Marija Pust,** sinaha, **Henrik Robaves** zet. — **France, Pavla Ana** in **Janez Pust France Kalan,** vnuki in vnukinje.

Komercijalna banka d. d. **Podružnica LJUBLJANA, Mestni trg št. 5**

Afiliacija Banke čehoslovaških legij, Praga

Obavlja vse bančne posle najkulantneje, sprejema vloge na tekoči račun in na hranilne knjižice. Pooblaščeni prodajalec srečk državne loterije. Prodaja drž. srečk na obroke. Prodaja in nakup deviz in valut.

Brzojavni naslov: Komercbanka. — Telefon: 2005.
Pošt. hran. rač. štev. 13.320

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.